

اهداف و برنامه‌های استراتژیک

سازمان بورس و اوراق بهادار

در راستای سیاست‌های ۷گانه وزارت امور اقتصادی و دارایی

(ویرایش سوم ۹۲/۱۰/۲۱)

جدول ۱) سیاست‌های و روش‌های اعلامی از جانب وزارت

سیاست	روش
تامین مالی پایدار دولت و کاهش اتکاء بودجه دولت به درآمد نفتی	تنوع بخشی به منابع تأمین مالی دولت
	استفاده بهینه از اموال دولتی
	عدالت، جامعیت و کارایی نظام مالیاتی
افزایش توان ثروت آفرینی کشور	آماده سازی و بهبود محیط کسب و کار
	گسترش تأمین منابع مالی (جذب سرمایه‌گذاری ...)
	توسعه بخش خصوصی
تقویت انضباط، سلامت و شفافیت مالی، اداری	درون وزارت
	سراسر نظام اداری
ارتقاء هم‌افزایی درون سازمانی و همکاری فراسازمانی	هم‌افزایی اعضای خانواده وزارت
	همکاری‌های بیرونی ملی و بین‌المللی
مشارکت فعال و موثر در سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری	تصمیم‌سازی کارشناسانه و مشارکت جویانه
	مشارکت در تصمیم‌گیری
توسعه هدفمند سرمایه‌های انسانی و سازمانی	سرمایه انسانی باانگیزه و توانمند
	فرآیند، ساختار، سیستم و فرهنگ سازمانی همسو و پشتیبان
ایجاد و یکپارچه‌سازی سامانه‌های اطلاعات مدیریتی و عملیاتی	سامانه‌های اطلاعاتی عملیاتی
	سامانه‌های اطلاعاتی مدیریتی
	سامانه‌های اطلاعاتی ملی

توضیح عمومی در خصوص برنامه راهبردی پیشنهادی سازمان بورس و اوراق بهادار

دستیابی به اهداف کمی برای بسیاری از برنامه‌های سیاستی پیش بینی شده، در بازار سرمایه متأثر از عوامل درونزا و برونزا است. آنچه برای سازمان بورس قابل اجرا و تکلیف شدن است در حیطه اختیارات آن (عوامل درونزای بازار سرمایه) قابل تعریف است. احصاء سایر عوامل (برونزا) موثر بر نتیجه، توسط سازمان بورس و اوراق بهادار انجام خواهد شد، سپس تعیین تکلیف برای همکاری سایر نهادهای ذیربط در دستیابی به اهداف ذکر شده مستقیماً توسط مقامات عالی یا با تعریف مقررات جدید امکان پذیر خواهد بود. لذا لازم است بسیاری از بخش‌های دیگر دولتی و غیردولتی نیز اقدامات موثره خود را به انجام رسانده باشند تا به همراه تکالیف انجام شده سازمان به هدف مورد نظر دست یازیده شود. در نتیجه اینگونه اهداف هدف کمی مختص به سازمان بورس و اوراق بهادار نیست. به عنوان مثال در صورت عدم تصویب انتشار سالانه ۳۰ هزار میلیارد ریال اوراق خزانه توسط دولت نمی توان از سازمان خرده گرفت که چرا این هدف محقق نگردیده است. یا حتی در صورت تصویب لایحه بودجه و عدم تمایل خزانه داری کشور مبنی بر انتشار ۳۰ هزار میلیارد ریال اوراق خزانه اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار مقصر نخواهد بود. سازمان بورس در دستیابی به این اهداف نقش یاری رسان و کمک کننده را ایفا خواهد کرد. این امر در قالب بستر سازی زیر ساخت‌ها (اعم از مقررات و فناوری اطلاعات و...) و زمینه‌سازی حضور (انتشار) یا شکل‌گیری نهاد قابل تصور است.

۱- تأمین مالی پایدار دولت و کاهش اتکاء بودجه دولت به درآمد نفتی

۱-۱- کمک به تأمین مالی دولت از طریق انتشار اوراق بهادار

۱-۱-۱ اهداف کمی:

الف - کمک به انتشار اوراق خزانه اسلامی مندرج در بودجه کل کشور توسط دولت.
ب- کمک به انتشار اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار غیرمشارکتی توسط دولت بر اساس بودجه کل کشور.

ج- کمک به انتشار اوراق سلف نفتی توسط دولت بر اساس بودجه کل کشور.

۱-۱-۲ برنامه‌های اجرایی:

الف) تعامل با دولت، بانک مرکزی و مجلس در تعیین خصوصیات اوراق بهادار دولتی.

ب) پذیرش اوراق بهادار دولتی در بازارهای سازمان یافته تحت نظارت؛

۱-۱-۳ توضیحات:

برای اینکه اوراق بهادار موصوف در بازار به فروش روند، لازم است خصوصیات این اوراق از جمله نرخ سود قطعی یا علی الحساب اوراق، سررسید، و غیره به گونه‌ای تعیین شوند که مورد استقبال سرمایه‌گذاران قرار گیرند.

در صورتی که طراحی اوراق مذکور به شکل مناسبی صورت پذیرد، امکان پذیرفته شدن اوراق در فرابورس یا بورس تهران وجود خواهد داشت. برای این منظور لازم است اوراق با نام باشند، بازخرید آنها قبل از سررسید تضمین نشده باشد و انضباط مالی مناسب برای هزینه نمودن مبالغ جمع‌آوری شده، حاکم باشد. در این صورت معاملات ثانویه اوراق در بازار ثانویه متشکل، انجام شده و نیازی به تضمین بازخرید اوراق از طرف دولت یا بانک‌ها وجود ندارد. سازمان بورس حمایت لازم را برای پذیرش اوراق در بازارهای متشکل تحت نظارت خود به عمل می‌آورد.

۱-۲- تأمین مالی طرح‌های انتفاعی نیمه تمام دولتی:

۱-۲-۱- هدف کمی: تأمین مالی طرح‌های انتفاعی نیمه تمام دولتی تعریف شده در سازمان‌های توسعه‌ای نظیر ایمیدرو و شرکت ملی صنایع پتروشیمی بر اساس بودجه کل کشور.

۱-۲-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف) کمک به تهیه طرح‌های توجیهی طرح‌های انتفاعی نیمه تمام دولتی.

ب) کمک به تعیین روش تأمین مالی طرح‌های انتفاعی نیمه تمام دولتی.

۱-۲-۳- توضیحات:

پس از شناسایی طرح‌های انتفاعی نیمه تمام دولتی، لازم است برای هر طرح نیمه تمام، طرح توجیهی تنظیم شده و توجیهات اقتصادی، فنی و مالی اجرای طرح در آن تحلیل گردد. در ضمن لازم است تعهدات دولت برای تأمین زیرساخت‌ها و صدور مجوزهای اجرای هر طرح، تعیین و توسط دولت تعهد گردد. این عملیات می‌تواند از طریق شرکت‌های تأمین سرمایه یا مشاور سرمایه‌گذاری که تحت نظارت سازمان بورس تأسیس شده‌اند، صورت پذیرد.

تعیین روش تأمین مالی طرح انتفاعی نیمه تمام دولتی از طریق بخش خصوصی نیاز به تخصص مالی دارد. این امر نیز می‌تواند با مشورت شرکت‌های تأمین سرمایه یا مشاور سرمایه‌گذاری که برای تهیه طرح توجیهی

انتخاب شده‌اند، صورت پذیرد. در صورتی که مقرر شود تا تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار یا تأسیس نهاد مالی خاص (نظیر صندوق‌های پروژه)، صورت پذیرد، سازمان بورس همکاری‌های لازم را در طراحی ابزارهای مالی یا نهادهای مالی موردنظر یا اصلاح ابزارها و نهادهای مالی برای تطبیق با نیازهای طرح و همچنین صدور مجوزهای انتشار اوراق بهادار یا تأسیس نهادهای مالی موردنظر به عمل می‌آورد.

۱-۳-۳- اجرای طرح قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی محصولات کشاورزی از طریق بورس کالای ایران

۱-۳-۳-۱- هدف کمی: اجرای طرح قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی محصولات کشاورزی بورس کالای ایران برای سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ مطابق بودجه کل کشور.

۱-۳-۳-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف) مذاکره با دستگاه‌های دولتی متولی خرید تضمینی محصولات کشاورزی به منظور جلب نظر آن‌ها برای همکاری در اجرای طرح مذکور.

ب) تعامل با مجلس یا دولت برای وضع قوانین یا مقررات لازم برای الزام یا تسهیل اجرای طرح مذکور.

ج) کمک به بورس کالای ایران برای آماده‌سازی نرم‌افزارها و رویه‌های معاملاتی جهت اجرای طرح مذکور.

۱-۳-۳-۱- توضیحات:

هم اکنون برای خرید محصولات کشاورزی، سالانه حدود ۲۰۰۰ میلیارد ریال از بودجه دولت و ۷۰.۰۰۰ میلیارد ریال از طریق تسهیلات بانکی تخصیص می‌یابد. دولت محصولات کشاورزی را با نرخ از پیش تعیین شده‌ای از کشاورزان خریداری و آنها را انبار کرده و سپس می‌فروشد (در بسیاری کالاها قیمت فروش کمتر از قیمت خرید تضمینی است و مابه‌التفاوت قیمت به معنای یارانه خواهد بود). توزین، حمل و نگهداری محصولات خریداری شده و سپس توزیع محصولات پس از فروش، هزینه‌های هنگفتی را به دولت تحمیل می‌کند که ارزش افزوده‌ای ایجاد نمی‌نماید. به این هزینه‌ها باید هزینه‌های فاسد شدن محصولات را در فاصله زمانی بین خرید تا فروش مجدد آنها اضافه کرد. علاوه بر این منابع مالی دولت به میزان قیمت کل محصولات خریداری شده، درگیر خواهد بود.

طرح دیگر آن است که به جای اینکه دولت نسبت به خرید محصولات و انجام مراحل فوق اقدام کند، مابه‌التفاوت قیمت محصولات با قیمت تضمینی را به کشاورزان بپردازد. این طرح به عنوان طرح قیمت تضمینی نام‌گذاری شده است. در این صورت هزینه‌های مربوط به توزین، نگهداری، فاسد شدن محصولات و توزیع آن‌ها، حذف خواهد شد. همچنین منابع مالی لازم، برابر با تفاوت قیمت محصول با قیمت خرید تضمینی است که بسیار کمتر از روش قبل است. کشاورز نیز آزاد است که محصول خود را به قیمت بازار به هر متقاضی دیگری بفروشد.

برای اجرای طرح قیمت تضمینی، لازم است قیمت محصولات در یک بازار رسمی و شفاف تعیین گردد. بورس کالای ایران می‌تواند از طریق فراهم کردن بستر معاملات نقدی محصولات کشاورزی و همچنین تعریف قراردادهای آتی روی این محصولات، این وظیفه را انجام دهد. سازمان بورس می‌تواند در این زمینه نقش موثری ایفا کند.

۱-۴- راه‌اندازی بازار فرعی بورس کالای ایران به منظور معاملات املاک و مستغلات

۱-۴-۱- هدف کمی: رسیدن ارزش معاملات املاک و مستغلات مزاد دستگاه‌های دولتی در سال ۱۳۹۳ به مبلغ ۵۰۰۰۰۰ میلیارد ریال با رشد سالانه ۵۰ درصد تا سال ۱۳۹۶.

۱-۴-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف) تدوین مقررات و رویه‌های لازم برای معاملات املاک و مستغلات در بورس کالای ایران.

ب) کمک به بورس کالای ایران برای آماده‌سازی سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای معاملاتی برای منظور فوق.

ج) بررسی امیدنامه‌ها، گزارش‌ها و اسناد و اطلاعات ارائه شده به منظور صدور مجوز عرضه املاک و مستغلات در بورس کالای ایران.

۱-۴-۳- توضیحات:

هم اکنون دولت و دستگاه‌های اجرایی وابسته به دولت و بانک‌ها و بسیاری از نهادهای عمومی، دارای املاک و مستغلات مزاد بر نیاز خود هستند. فروش این املاک معمولاً از طریق برگزاری مزایده، صورت می‌پذیرد. اطمینان از اینکه فرآیند برگزاری مزایده‌ها به درستی و با شفافیت انجام می‌پذیرد و اینکه موضوع به اطلاع همه

متقاضیان بالقوه رسیده است و همه متقاضیان اطلاع کافی و یکسانی در اختیار دارند و می‌توانند آزادانه در مزایده‌ها شرکت کنند، مشکل و در عمل برای دستگاه‌های نظارتی غیرممکن است. همچنین نمی‌توان اطمینان داشت که عدم موفقیت در پیدا کردن خریدار در مزایدهٔ املاک، به دلیل نواقص و کاستی‌های عمدی یا سهوی در برگزاری مزایده بوده یا قیمت‌های پایه، بالاتر از حد معقول تعیین شده‌اند یا ملک موضوع مزایده، متقاضی نداشته است.

در صورت عرضهٔ املاک و مستغلات در بورس کالای ایران، اشکالات فوق برطرف می‌شوند. اطلاعات و مدارکی که باید در اختیار متقاضیان قرار گیرد تعریف و بر افشای این اطلاعات و صحت مدارک و انجام بازدیدها، نظارت می‌شود و فرآیند رقابت و تعیین قیمت خرید نیز شفاف می‌شود. سازمان بورس آمادگی دارد تا برای اجرای این طرح همکاری لازم را با دولت، دستگاه‌های اجرایی و سایر عرضه‌کنندگان از یک طرف و بورس کالای ایران از طرف دیگر به عمل آورد.

۲- افزایش توان ثروت آفرینی کشور

۲-۱- تعریف ابزارها و نهادهای تأمین مالی کوتاه‌مدت

۲-۱-۲- هدف کمی: تأمین منابع مالی کوتاه مدت شرکت‌ها از طریق ابزارها و نهادهای مالی طراحی شده توسط سازمان در سال ۱۳۹۳ به مبلغ ۱۰۰۰ میلیارد ریال و در سال ۱۳۹۴ به مبلغ ۵۰۰۰ میلیارد ریال با نرخ رشد سالانه ۵۰ درصد تا سال ۱۳۹۶
۲-۱-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف) طراحی ابزارهای تأمین مالی کوتاه‌مدت: نظیر اوراق مرابحه، مضاربه و جعاله.

ب) طراحی صندوق‌های تأمین مالی کوتاه‌مدت.

ج) طراحی صندوق‌های خرید دین.

د) تعریف مشوق‌های ممکن برای انتشار ابزارهای تأمین مالی کوتاه‌مدت و تشکیل نهادهای مالی تأمین مالی کوتاه‌مدت.

ه) تعریف مقررات و رویه‌های لازم برای پذیرش اوراق بهادار کوتاه‌مدت و واحدهای صندوق‌های تأمین مالی کوتاه مدت و صندوق‌های خرید دین در بازارهای متشکل تحت نظارت سازمان بورس.

۲-۱-۳- توضیحات:

در حال حاضر برای تأمین مالی کوتاه‌مدت بنگاه‌های اقتصادی، ابزار یا نهاد مالی متناسبی طراحی و معرفی نشده است. سازمان بورس خود را موظف می‌داند تا در جهت تأمین این نیازها، ابزارها و نهادهای مالی مناسبی را طراحی و معرفی کند. ابزارهای مالی نظیر اوراق مرابحه، اوراق مضاربه، و اوراق جعاله می‌توانند با بهره‌گیری از عقود مرابحه، مضاربه و جعاله برای تأمین مالی کوتاه‌مدت بنگاه‌های اقتصادی طراحی و به کار گرفته شوند. این اوراق می‌توانند توسط شرکت‌های بزرگ و معتبری که سابقه کافی در موضوع فعالیت خود دارند و کسب و کار آن‌ها منجر به جریان نقدی مثبت و باثباتی می‌گردد، برای تأمین سرمایه در گردش استفاده شوند.

هزینه‌های تبلیغ، بازاریابی و فروش اوراق بهادار زیاد است و لذا تأمین مبالغ کم از طریق انتشار اوراق بهادار، توجیه پذیر نیست. به همین دلیل شرکت‌های کوچک و متوسط (هرچند که کسب و کار پر رونقی داشته و جریان نقدی مثبت و باثباتی ایجاد کنند)، از انتشار اوراق بهادار برای تأمین مالی خود استفاده نمی‌کنند. برای حل این مشکل می‌توان صندوق‌های سرمایه‌گذاری تأمین مالی کوتاه‌مدت تشکیل داد. موضوع فعالیت این صندوق‌ها، خرید اوراق بهادار کوتاه‌مدت شرکت‌های کوچک و متوسط است. این صندوق‌ها می‌توانند در اندازه بزرگ تشکیل شده و یکبار هزینه تبلیغ، بازاریابی و فروش واحدهای سرمایه‌گذاری خود را در حجم زیاد تحمل کنند و منابع مالی بدست آمده را برای خرید اوراق کوتاه مدت تعداد زیادی از شرکت‌های کوچک و متوسط اختصاص دهند. به این ترتیب با تنوع‌سازی، ریسک نکول اوراق بهادار مذکور نیز برای سرمایه‌گذار کاهش می‌یابد.

راه دیگر تأمین مالی کوتاه‌مدت، طراحی و تأسیس صندوق‌های خرید دین است. این صندوق‌ها، مطالبات تجاری شرکت‌ها را به قیمت تنزیل شده، خریداری می‌کنند. نرخ تنزیل، بازدهی صندوق‌ها را تشکیل می‌دهد و به عنوان هزینه تأمین مالی شرکت‌ها، تلقی می‌شود و شرکت‌ها می‌توانند این هزینه را به خریداران محصولات خود که به پرداخت نقدی قیمت محصولات خریداری شده تمایل ندارند، منتقل کنند. این صندوق‌ها نیز می‌توانند در اندازه بزرگ تأسیس شده و مبالغ حاصل را برای خرید مطالبات شرکت‌های متعددی بکارگیرند. وجه

حاصل از وصول مطالبات به صندوق تعلق خواهد داشت. قرارداد خرید مطالبات نیز می‌تواند به دو شکل (با حق رجوع و بدون حق رجوع) باشد. در صورتی که خرید دین با حق رجوع باشد، در صورت وصول نشدن هریک از مطالبات، صندوق می‌تواند آن را به شرکت بازگرداند، یعنی ریسک نکول به عهده شرکت خواهد بود. در حالت دوم، ریسک نکول به عهده صندوق است. طبیعتاً توزیع منابع برای خرید مطالبات شرکت‌های مختلف درحالی که بدهی هر شخص بدهکار در فهرست مطالبات شرکت، جزء کوچکی از کل مطالبات را تشکیل می‌دهد، هزینه ریسک نکول را کاهش می‌دهد.

برای موفقیت در انتشار ابزارهای مالی و تشکیل نهادهای مالی فوق، لازم است نرخ سود اوراق بهادار و نهادهای مالی، متناسب با ریسک آنها و براساس نرخ سود مورد توقع سرمایه‌گذاران تعیین شود. در غیر این صورت، انتشار اوراق بهادار یا نهادهای مالی موصوف، با استقبال سرمایه‌گذاران مواجه نشده و توفیقی در جمع‌آوری منابع بدست نمی‌آید. سازمان بورس نیز در حد اختیارات قانونی خود سرمایه‌گذاران را به سرمایه‌گذاری در این اوراق ترغیب و نهادهای مالی را به انتشار این اوراق بهادار یا تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری موصوف تشویق می‌کند. (از جمله کاهش کارمزدهای معاملاتی یا اعطای امتیاز در رتبه‌بندی‌های نهادهای مالی و اعطای مجوزهای مختلف فعالیت براساس میزان تلاش نهاد مالی در این زمینه).

تشکیل بازار ثانویه قوی برای معاملات ثانویه اوراق بهادار موصوف در بورس تهران یا فرابورس ایران، ریسک نقدشوندگی اوراق را کاهش داده، قیمت‌ها را شفاف و در این صورت بازدهی اوراق را متناسب با انتظار بازار تعیین نموده و باعث گسترش سرمایه‌گذاری در این اوراق خواهد شد. سازمان بورس مقررات و رویه‌های لازم را برای انجام معاملات ثانویه و تقویت آنها در بازارهای مذکور، تنظیم و تصویب خواهد نمود. طبیعی است که تنظیم برخی مقررات و طراحی مقررات مصوب به عهده بورس یا بازار خارج از بورس مربوطه خواهد بود.

۲-۲- طراحی صندوق‌های سرمایه‌گذاری نوآورانه:

۲-۱-۲- هدف کمی: تأمین مالی مبلغ ۱۰۰۰ میلیارد ریال برای طرح‌های نوآورانه در سال ۱۳۹۳ با رشد سالانه ۵۰ درصد در سال تا سال ۱۳۹۶.

۲-۱-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- تهیه و تصویب مقررات لازم برای تأسیس و فعالیت صندوق‌های نوآورانه.

ب- تعامل با وزارت کار، رفاه و تأمین اجتماعی، وزارت علوم و فناوری، معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور، صندوق نوآوری و شکوفایی و پارک‌های علم و فناوری برای همکاری و مشارکت در تأسیس صندوق‌های نوآورانه.

۲-۲-۳- توضیحات:

موتور محرکه یک اقتصاد، تجاری‌سازی طرح‌های نوآورانه است که به نوبه خود باعث توسعه مرزهای تکنولوژی در کشور نیز می‌شود. برای این منظور لازم است منابع مالی کافی برای حمایت از طرح‌های نوآورانه و تجاری‌سازی آنها فراهم شود. سرمایه‌گذاری در این زمینه، بسیار پرریسک است زیرا ممکن است طرح تحقیقاتی به محصول یا خدمت قابل ارائه منجر نشود یا محصول یا خدمت ارائه شده مورد استقبال مصرف‌کنندگان قرار نگیرد. با اینحال چنانچه طرح به نتیجه برسد، معمولاً بازدهی قابل توجهی خواهد داشت که می‌تواند، ضررهای ناشی از چندین طرح نوآورانه دیگر را که به نتیجه نرسیده‌اند، پوشش دهد. بنابراین یک روش برای کاهش ریسک سرمایه‌گذاری در این قبیل طرح‌ها، تنوع‌سازی است؛ یعنی سرمایه‌گذار به جای سرمایه‌گذاری در یک طرح، در چندین طرح در حوزه‌های مختلف علم و فناوری سرمایه‌گذاری کند. با توجه به این ویژگی‌ها، عموم مردم نمی‌توانند ریسک سرمایه‌گذاری در این طرح‌ها را بپذیرند و قشر خاصی از سرمایه‌گذاران در هر کشور، تحمل پذیرش چنین ریسکی را خواهند داشت.

سازمان بورس خود را موظف می‌داند که برای تأمین مالی طرح‌های نوآورانه، روش‌هایی را ارائه دهد. یکی از این روش‌ها، طراحی صندوق‌های سرمایه‌گذاری نوآورانه (Venture Capital Funds) است. این صندوق‌ها، منابع مالی خود را از سرمایه‌گذاران خطرپذیر تأمین می‌کنند و به طرح‌های نوآورانه جهت طراحی محصول یا خدمت جدید و سپس سرمایه‌گذاری در تولید آزمایشی و انجام تحقیقات بازار و سپس سرمایه‌گذاری در تولید انبوه این محصولات یا خدمات، اختصاص می‌دهند. طراحی صندوق باید به گونه‌ای باشد که اطمینان سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری در صندوق جلب شود، مدیران متخصص در زمینه تجاری‌سازی محصولات و خدمات جدید به شکل کارآیی به کار گرفته شده و از آن طریق فرآیندهای توضیح داده شده به خوبی مدیریت

شوند و در نهایت پس از به تولید انبوه رسیدن محصول یا خدمات، طرح سرمایه‌گذاری به سایر سرمایه‌گذاران واگذار گردد.

طبق قانون، صندوق نوآوری و شکوفایی به منظور حمایت از طرح‌های نوآورانه تشکیل شده و هر ساله مبلغ قابل توجهی برای افزایش سرمایه آن در نظر گرفته می‌شود. با توجه به اینکه روش پیش‌گفت برای تأمین مالی طرح‌های نوآورانه، در کشور جدید بوده و تجربه نشده است، لذا ممکن است متقاعد کردن سرمایه‌گذاران خطرپذیر از بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در صندوق‌های سرمایه‌گذاری نوآورانه، با موفقیت همراه نباشد. بنابراین لازم است صندوق نوآوری و شکوفایی، پیش‌قدم شده و سرمایه اولیه صندوق مذکور (حداکثر تا ۴۹٪ سرمایه مورد نیاز طرح) را تأمین نماید. بقیه سرمایه باید از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی تأمین شود و صندوق نیز توسط بخش خصوصی مدیریت شود. در این صورت، از منابع صندوق نوآوری و شکوفایی به عنوان اهرم استفاده شده و حداقل دو برابر این منابع برای طرح‌های نوآورانه تأمین خواهد شد، ضمن اینکه تصدی دولتی نیز افزایش نخواهد یافت.

۳-۲- تشکیل صندوق‌های بازنشستگی تکمیلی

۲-۳-۱- هدف کمی:

الف) جذب یکصد هزار نفر از شاغلین در سال ۱۳۹۳ در صندوق‌های بازنشستگی تکمیلی و رشد سالانه آن به قسمی که تا سال ۱۳۹۶ تعداد شاغلین عضو این صندوق‌ها به ۵ میلیون نفر برسد.

ب) رشد سرمایه صندوق‌های بازنشستگی تکمیلی از ۵۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ به ۵۰,۰۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶.

۲-۳-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف) پیشنهاد اصلاحات لازم در قانون مالیات‌های مستقیم برای تشویق شاغلین به سرمایه‌گذاری در صندوق‌های بازنشستگی تکمیلی، و تعامل با دولت و مجلس برای تصویب پیشنهادهای مذکور.

ب) تدوین و تصویب مقررات تأسیس و فعالیت صندوق‌های بازنشستگی تکمیلی.

ج) ترویج سرمایه‌گذاری در صندوق‌های بازنشستگی تکمیلی.

۲-۳-۳- توضیحات:

هم‌اکنون اوج جمعیت کشور (۵۰ درصد) در سنین میانسالی (بین ۲۵ تا ۶۴ سال) قرار دارند. از طرف دیگر رشد جمعیت به ۱/۲۹ درصد در سال کاهش یافته است. بنابراین در ۲۰ سال آینده، بخش بزرگی از جمعیت کشور در سن پیری قرار می‌گیرند. این جمعیت مسن، نیاز به بیمه‌های تأمین اجتماعی و مستمری بازنشستگی دارد. در حال حاضر اغلب صندوق‌های بازنشستگی موجود کشور در پرداخت مستمری بازنشستگی اعضا خود با مشکل ناکافی بودن منابع مالی مواجه‌اند. این در حالی است که مستمری پرداختی این صندوق‌ها، کفاف هزینه‌های بازنشستگان را نمی‌دهد. با انتقال اوج جمعیت به سنین پیری، مشکلات صندوق‌های بازنشستگی مذکور دوچندان خواهد شد.

طرح سازمان بورس برای تخفیف مشکلات فوق، تشکیل صندوق‌های بازنشستگی تکمیلی است. این صندوق‌ها در بند ۱۹ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار پیش‌بینی شده‌اند و وظیفه صدور مجوز تأسیس و نظارت بر آنها به عهده سازمان بورس قرار داده شده است. برای تشکیل این صندوق‌ها، لازم است مشوق‌هایی در قانون مالیات‌های مستقیم در نظر گرفته شود به این ترتیب که مبالغ کسر شده از حقوق ماهانه کارکنان برای سرمایه‌گذاری در صندوق‌های بازنشستگی تکمیلی، از درآمد مشمول مالیات آنها قابل کسر باشد. همچنین مبالغ پرداختی توسط کارفرمایان به صندوق‌های بازنشستگی تکمیلی مذکور بابت پرسنل تحت استخدام نیز به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی کارفرمایان تلقی شود.

در صورت اصلاح قوانین مالیاتی برای تشویق شاغلین به سرمایه‌گذاری در صندوق‌های بازنشستگی تکمیلی، سازمان بورس می‌تواند مقررات تأسیس و فعالیت صندوق‌های مذکور را تدوین و تصویب نموده و به مرحله اجرا گذارد. با اجرای این طرح ضمن تشویق شاغلین به پس انداز بخشی از درآمد ماهیانه خود برای تأمین و تکمیل مستمری دوران بازنشستگی، سرمایه قابل توجهی برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های تولیدی کشور فراهم می‌شود که رشد تولید و رفاه اقتصادی جامعه را به همراه خواهد داشت.

۲-۴- افزایش تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار غیرمشارکتی

۲-۴-۱- هدف کمی: انتشار اوراق بهادار غیرمشارکتی شرکت‌ها به مبلغ ۱۰.۰۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ و با رشد ۵۰ درصد.

۲-۴-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- طراحی انواع اوراق بهادار غیرمشارکتی و پیشنهاد آن به شورای عالی بورس جهت تصویب.

ب- بررسی فقهی فروش اوراق بهادار غیرمشارکتی به کسر.

ج- مذاکره با بانک مرکزی و دولت به منظور هماهنگی در تعیین نرخ سود اوراق بهادار غیرمشارکتی متناسب با ریسک اوراق و انتظارات بازار.

د- حذف ضامن جبران خسارت در انتشار اوراق بهادار غیرمشارکتی به منظور افزایش ظرفیت انتشار اوراق.
ه- پیشنهاد اصلاحات لازم در قانون بازار اوراق بهادار در زمینه مقررات افشای اطلاعات ناشرین اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس.
و- تسهیل و کاهش تشریفات غیرضروری در خصوص عرضه عمومی اوراق بهادار.

ز- بازتعریف نقش مشاوران عرضه در اخذ مجوز عرضه عمومی اوراق بهادار.

ح- تأسیس موسسات رتبه‌بندی و الزام ناشران به رتبه‌بندی اوراق غیرمشارکتی.

ط- طراحی اوراق بهادار غیرمشارکتی قابل تبدیل به سهام.

ی- طراحی اوراق بهادار غیرمشارکتی با نرخ سود شناور.

ک- الکترونیکی کردن مراحل درخواست ثبت اوراق بهادار، ارائه اطلاعات و مدارک مربوطه و صدور مجوز عرضه عمومی اوراق بهادار

۲-۴-۳- توضیحات:

اوراق بهادار از یک دیدگاه به دو نوع تقسیم می‌شوند: نوع اول اوراق بهاداری هستند که دارنده آن در ریسک کسب و کار ناشر اوراق بهادار، مشارکت می‌کند و به همین دلیل بازدهی بیشتری نیز مطالبه می‌کند. سهام عادی، سهام ممتاز و اوراق مشارکت از این نوع محسوب می‌شوند. نوع دیگر اوراق بهادار به گونه‌ای طراحی

می‌شوند که ریسک کسب و کار ناشر اوراق، به دارنده اوراق منتقل نشود. اوراق اجاره از این دست اوراق بهادار قلمداد می‌شود، چرا که دارنده اوراق به عنوان اجاره دهنده دارایی معینی است و اجاره بها را از ناشر اوراق طلبکار است و کاهش یا افزایش سودآوری بنگاه اجاره کننده دارایی، تأثیری در میزان اجاره بها ندارد.

روشن است که اوراق مشارکتی، دارای ریسک بیشتری است و سرمایه‌گذارانی که تحمل کمی برای پذیرش ریسک دارند، نمی‌توانند در این نوع از اوراق سرمایه‌گذاری کنند. بنابراین لازم است اوراق غیرمشارکتی برای جذب این قشر از سرمایه‌گذاران تعریف و منتشر شود. هزینه تأمین مالی از طریق اوراق غیرمشارکتی، برای شرکت‌ها کمتر است و مدیران مالی می‌توانند با انتشار آن‌ها، اهرم شرکت‌ها را به دلخواه خود افزایش دهند.

هم اکنون اوراق غیرمشارکتی در تأمین مالی شرکت‌های ایرانی، سهم ناچیزی (نزدیک به صفر) دارد. سازمان بورس درصدد است، با اجرای برنامه‌های فوق، استفاده از این اوراق بهادار را برای تأمین مالی شرکت‌ها، گسترش دهد. ابتدا لازم است نرخ اوراق، متناسب با ریسک آن‌ها و انتظارات بازار تعریف گردد یا اجازه انتشار اوراق به کمتر از ارزش اسمی (به کسر)، صادر شود. این موضوع نیاز به هماهنگی در سطح دولت و مقامات پولی و مطالعات فقهی دارد. تأسیس موسسات رتبه‌بندی نیز می‌تواند در تحلیل ریسک اعتباری اوراق مذکور و تعیین نرخ سود متناسب با ریسک آن‌ها، تأثیر قابل توجهی داشته باشد.

از طرف دیگر الزام ناشران به معرفی ضامن معتبر برای پوشش ریسک نکول این اوراق، ظرفیت انتشار اوراق بهادار را کاهش داده است. چرا که ظرفیت نهادهای مالی معتبر (نظیر بانک‌ها) برای ضمانت این اوراق محدود است و برخی از آن‌ها تمایلی به پذیرش این مسئولیت ندارند. از طرف دیگر هزینه ضمانت نیز، در نهایت به ناشرین اوراق بهادار تحمیل شده و هزینه‌های تأمین مالی را افزایش می‌دهد. بنابراین سازمان بورس در نظر دارد تا مقررات انتشار این اوراق بهادار را برای رفع این مشکل تعدیل نماید. در عوض این اوراق بهادار می‌توانند با تعهد بازارگردانی منتشر شوند به گونه‌ای که بازارگردان صرفاً نقدشوندگی اوراق را تأمین نماید و ملزم به بازخرید اوراق به قیمت اسمی نباشد.

راه دیگر جذب سرمایه‌گذاران به خرید اوراق بهادار غیرمشارکتی، طراحی این اوراق بهادار به گونه‌ای است که قابل تبدیل به سهم شرکت ناشر باشد. در اینصورت دارنده این اوراق اختیار دارد که اوراق خود را به سهم شرکت تبدیل کند. البته تبدیل اوراق به سهام شرکت در هنگام انتشار اوراق بهادار به صرفه نیست، لکن ممکن

است در آینده، قیمت سهم شرکت آنقدر افزایش یابد که این تبدیل را به صرفه کند. سرمایه‌گذاران به امید کسب منافع از این راه، حاضرند اوراق بهادار غیرمشارکتی قابل تبدیل را با نرخ سود کمتری، خریداری کنند.

تورم در اقتصاد ایران پرنوسان و غیرقابل پیش‌بینی است. سرمایه‌گذاران انتظار دارند که بازدهی بدست آمده از سرمایه‌گذاری‌ها، متناسب با پیش‌بینی از نرخ تورم باشد. بنابراین طراحی اوراق بهادار با نرخ سود شناور، با استقبال سرمایه‌گذاران مواجه خواهد شد. سود این اوراق همواره درصدی ثابت به علاوه نرخ تورم خواهد بود. چنانچه نرخ تورم افزایش یابد، سود این اوراق نیز متناسباً افزایش می‌یابد. به این ترتیب ریسک تغییر نرخ تورم برای سرمایه‌گذاران، حذف می‌گردد. سررسید این نوع اوراق بهادار می‌تواند طولانی مدت‌تر باشد. هم اکنون سررسید اوراق بهادار در ایران معمولاً چهارسال از زمان انتشار است. این درحالی است که در کشورهای پیشرفته، اوراق بهاداری با سررسید ۲۰ ساله نیز انتشار می‌یابد.

ماده ۴۵ قانون بازار اوراق بهادار، اطلاعات و گزارش‌هایی را که ناشر یک ورقه بهادار باید در اختیار سازمان بورس قرار داده و منتشر نماید، تشریح کرده است. انتشار همه این اطلاعات و گزارش‌ها برای شرکت‌هایی که سهام خود را عرضه عمومی نموده‌اند (شرکت‌هایی که سهامی عام نیستند) و صرفاً نوعی از اوراق بهادار غیر از سهام منتشر کرده‌اند، ضرورت ندارد. مثلاً شرکتی که اوراق مشارکت منتشر کرده است باید اطلاعات پروژه مربوط به اوراق مشارکت را هر سه ماه یکبار منتشر کند و انتشار صورت‌های مالی میان دوره‌ای شرکت ضرورت ندارد؛ یا شرکتی که صرفاً اوراق اجاره منتشر نموده است، ضرورت ندارد که صورت‌های مالی سه ماهه، شش ماهه، و نه ماهه، را منتشر کند و تهیه و انتشار صورت‌های مالی سالانه آن، کافی است. بنابراین باید مقررات افشای اطلاعات شرکت‌هایی که اقدام به انتشار اوراق بهادار نموده‌اند، در قانون بازار اوراق بهادار اصلاح شود.

در کنار برنامه‌های فوق، سازمان بورس در نظر دارد مراحل عرضه عمومی اوراق بهادار را مجدداً بررسی کرده و ابهامات آن را برطرف نماید و مدارک و گزارش‌های مورد نیاز برای صدور مجوز عرضه عمومی را به دقت بازتعریف و فرم‌های لازم را برای تسهیل ارائه اطلاعات طراحی نماید و تشریفات غیرضروری را در صدور مجوز عرضه عمومی حذف کند. همچنین استفاده از مشاوران عرضه در تنظیم فرم‌ها و جمع‌آوری اطلاعات و مدارک و ارائه آنها به سازمان بورس برای اخذ مجوز عرضه عمومی اوراق بهادار، می‌تواند در کاهش مدت زمان صدور

مجوز مذکور، موثر باشد. لذا سازمان بورس درصدد است نقش و مسئولیت این مشاوران را در این زمینه به دقت بازتعریف نماید.

به منظور تسهیل مراحل درخواست مجوز عرضه عمومی اوراق بهادار و ارائه اطلاعات و مدارک و همچنین صدور مجوز عرضه عمومی و تسلیم آن به متقاضی، سازمان بورس در صدد است نرم‌افزارهای خود را تکمیل نماید. در صورت تکمیل این نرم‌افزارها، متقاضیان می‌توانند با دریافت گواهی امضای الکترونیکی، تقاضا، اطلاعات و مدارک خود را از طریق سایت الکترونیکی که از طریق شبکه اینترنت در دسترس آنها خواهد بود، تکمیل و با امضای الکترونیکی به سازمان بورس ارسال نمایند. سایر مراحل از قبیل رفع نواقص و صدور مجوز عرضه عمومی نیز به طریق الکترونیکی و از طریق همین سامانه، انجام خواهد شد.

۲-۵- افزایش سهم تأمین مالی از طریق اوراق مشارکتی

۲-۵-۱- هدف کمی:

الف) کمک به تأسیس شرکت‌های سهامی جدید با مبلغ سرمایه اسمی ۵۰۰۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ و رشد سالانه آن به میزان سالانه ۳۰٪ تا سال ۱۳۹۶.

ب) تأمین مالی از طریق افزایش سرمایه شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان بورس در سال ۱۳۹۳ به مبلغ ۱۵۰۰۰۰۰ میلیارد ریال که تا سال ۱۳۹۶ سالانه به میزان ۳۰٪ رشد کند.

ج- تأمین مالی شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان بورس از طریق انتشار اوراق مشارکت و سایر اوراق مشارکتی در سال ۱۳۹۳ به مبلغ ۱۰۰۰۰۰ میلیارد ریال با رشد ۵۰ درصد در سال.

۲-۵-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف) تدوین مقررات راهبری شرکتی برای شرکت‌های سهامی عام و نظارت بیشتر در احراز صلاحیت مدیران و عملکرد آنها.

ب) تسهیل و کاهش تشریفات غیرضروری در خصوص عرضه عمومی اوراق بهادار.

ج) تدوین مقررات برای صدور مجوز عرضه چند مرحله‌ای اوراق بهادار (Shelf registration).

د) پیشنهاد اصلاحات لازم در قانون بازار اوراق بهادار در زمینه مقررات افشای اطلاعات ناشرین اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس.

ه) تشویق شرکت‌های مادر (هلدینگ) به سرمایه‌گذاری در شرکت‌های جدیدالتأسیس.

و) پیشنهاد اصلاحات لازم در قانون تجارت برای تسهیل انتشارات سهام به ارزش بازار با سلب حق تقدم.

ز) تشکیل بانک اطلاعات مدیران ناشر اوراق بهادار و نهادهای مالی.

ح) تقویت کیفیت گزارش‌دهی مدیران از فعالیت‌ها و عملکرد خود و شرکت تحت مدیریت.

ط) حذف ضامن اصل و سود اوراق بهادار به منظور افزایش ظرفیت انتشار اوراق.

ی) طراحی اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام.

ک) بازتعریف نقش بازارگردان اوراق بهادار صرفاً به منظور تأمین نقدشوندگی اوراق.

ل) بازتعریف نقش مشاوران عرضه در اخذ مجوز عرضه عمومی.

م) تأسیس موسسات رتبه‌بندی و الزام ناشران برخی از انواع اوراق بهادار به رتبه‌بندی اوراق خود.

ن) الکترونیکی کردن مراحل درخواست ثبت اوراق بهادار، ارائه اطلاعات و مدارک مربوطه و صدور مجوز عرضه

عمومی اوراق بهادار.

۲-۵-۳- توضیحات:

هم اکنون تأسیس شرکت‌های سهامی عام با اقبال عمومی چندانی مواجه نمی‌شود. یکی از علل این امر، ریسک بالای سرمایه‌گذاری در شروع کسب و کار جدید است که برای عموم سرمایه‌گذاران قابل تحمل نیست و دلیل دیگر عملکرد ضعیف مدیران شرکت‌های سهامی عام در گذشته برای اجرای موضوع فعالیت شرکت و به‌کارگیری بهینه منابع در جهت اهداف سرمایه‌گذاران و تأمین سود مورد انتظار آنان است. گرچه سازمان بورس درصدد است پژوهشی در این زمینه انجام دهد، تا علل تشکیل ناکافی شرکت‌های سهامی عام را بررسی کند، لکن برای رفع موانع پیش گفته درصدد است تا مقررات نظارت بر عملکرد و فعالیت شرکت‌های سهامی عام را تقویت نماید و اطلاعات مدیران شرکت‌های سهامی عام را در بانک اطلاعاتی مخصوصی نگاه‌داری کند تا امکان نظارت بر صلاحیت حرفه‌ای آنها و ثبت عملکرد و تخلفات آنها فراهم شود. از طرفی سازمان بورس در نظر دارد تا مقررات و راهبری شرکتی را برای شرکت‌های سهامی عام تصویب و ابلاغ نماید. این مقررات نقش

هیأت مدیره و کمیته‌های هیأت مدیره را در تصمیم‌گیری‌ها و اجرای وظایف خود تقویت می‌کند، کنترل‌های داخلی را برای جلوگیری از سوءاستفاده از منابع و دارایی‌های شرکت و افزایش کارایی و اثربخشی استفاده از این منابع، بهبود می‌بخشد و تضاد منافع بین مدیران و سهامداران را رفع یا کنترل می‌نماید.

در کنار برنامه‌های فوق، سازمان بورس در نظر دارد مراحل عرضه عمومی اوراق بهادار را مجدداً بررسی کرده و ابهامات آن را برطرف نماید و مدارک و گزارش‌های مورد نیاز برای صدور مجوز عرضه عمومی را به دقت بازتعریف و فرم‌های لازم را برای تسهیل ارائه اطلاعات طراحی نماید و تشریفات غیرضروری را در صدور مجوز عرضه عمومی حذف کند. همچنین استفاده از مشاوران عرضه در تنظیم فرم‌ها و جمع‌آوری اطلاعات و مدارک و ارائه آنها به سازمان بورس برای اخذ مجوز عرضه عمومی اوراق بهادار، می‌تواند در کاهش مدت زمان صدور مجوز مذکور، موثر باشد. لذا سازمان بورس درصدد است نقش و مسئولیت این مشاوران را در این زمینه به دقت بازتعریف نماید.

راه دیگر تسهیل تشریفات اخذ مجوز عرضه عمومی سهام شرکت‌ها، صدور مجوز عرضه چند مرحله‌ای است. در این روش مدارک و اطلاعات لازم برای عرضه عمومی حجم بزرگی از سهام شرکت که قرار است در چند مرحله عرضه شود به سازمان بورس ارائه شود و مجوز عرضه عمومی مجموعه آنها اخذ شود. البته شرکت مربوطه ملزم است در هر مرحله از عرضه اوراق و همچنین در فاصله زمانی بین انتشار اوراق در هر مرحله، اطلاعات و گزارش‌های لازم را مطابق مقررات افشاء تهیه و منتشر نماید؛ در غیر اینصورت، مجوز عرضه عمومی آن لغو می‌گردد.

ماده ۴۵ قانون بازار اوراق بهادار، اطلاعات و گزارش‌هایی را که ناشر یک ورقه بهادار باید در اختیار سازمان بورس قرار داده و منتشر نماید، تشریح کرده است. انتشار همه این اطلاعات و گزارش‌ها برای شرکت‌هایی که سهام خود را عرضه عمومی ننموده‌اند (شرکت‌هایی که سهامی عام نیستند) و صرفاً نوعی از اوراق بهادار غیر از سهام منتشر کرده‌اند، ضرورت ندارد. مثلاً شرکتی که اوراق مشارکت منتشر کرده است باید اطلاعات پروژه مربوط به اوراق مشارکت را هر سه ماه یکبار منتشر کند و انتشار صورت‌های مالی میان دوره‌ای شرکت ضرورت ندارد؛ یا شرکتی که صرفاً اوراق اجاره منتشر نموده است، ضرورت ندارد که صورت‌های مالی سه ماهه، شش

ماهه، و نه ماهه، را منتشر کند و تهیه و انتشار صورت‌های مالی سالانه آن، کافی است. بنابراین باید مقررات افشای اطلاعات شرکت‌هایی که اقدام به انتشار اوراق بهادار نموده‌اند، در قانون بازار اوراق بهادار اصلاح شود.

از طرف دیگر الزام ناشران به معرفی ضامن معتبر برای پوشش ریسک نکول این اوراق، ظرفیت انتشار اوراق بهادار را کاهش داده است. چرا که ظرفیت نهادهای مالی معتبر (نظیر بانک‌ها) برای ضمانت این اوراق محدود است و برخی از آن‌ها تمایلی به پذیرش این مسئولیت ندارند. از طرف دیگر هزینه ضمانت نیز، در نهایت به ناشرین اوراق بهادار تحمیل شده و هزینه‌های تأمین مالی را افزایش می‌دهد. بنابراین سازمان بورس در نظر دارد تا مقررات انتشار این اوراق بهادار را برای رفع این مشکل تعدیل نماید. در عوض این اوراق بهادار می‌توانند با تعهد بازارگردانی منتشر شوند به گونه‌ای که بازارگردان صرفاً نقدشوندگی اوراق را تأمین نماید و ملزم به بازخرید اوراق به قیمت اسمی نباشد.

شرکت‌های مادر (هلدینگ) به عنوان نهاد مالی تحت نظارت سازمان بورس فعالیت می‌کنند. در ترکیب دارایی‌های یک شرکت مادر (هلدینگ)، همواره باید از شرکت‌هایی که از تکنولوژی‌های جدید استفاده می‌کنند و شرکت‌هایی که تازه تأسیس شده‌اند و در ابتدای عمر سازمانی خود قرار دارند نیز (علاوه بر شرکت‌های پرسابقه و بزرگ)، حضور داشته باشند. سازمان بورس می‌تواند در مقررات مصوب خود، شرکت‌های هلدینگ را به متناسب‌سازی ترکیب دارایی‌های خود جهت تطبیق با اصول پیش گفته، موظف یا تشویق نماید. بدین ترتیب شرکت‌های مادر (هلدینگ) می‌توانند پیشقدم شده و در صنعت موضوع فعالیت خود، منابع مالی اولیه را برای تأسیس شرکت‌های سهامی عام برای اجرای پروژه‌های جدید تأمین کرده و مابقی سرمایه را از طریق عرضه عمومی باقی مانده سهام شرکت‌های مذکور، تأمین کنند.

راه حل دیگر برای تقویت افزایش سرمایه شرکت‌ها، انجام اصلاحات لازم در قانون تجارت برای تسهیل انتشار سهام با سلب حق تقدم و فروش سهم جدید به ارزش بازار است. هم اکنون برای انجام این نوع از افزایش سرمایه طبق قانون تجارت، لازم است مجمع عمومی فوق‌العاده به آن رأی مثبت دهد. در این مجمع سهامدارانی که حق تقدم خرید سهام به نفع آنان از دیگر سهامداران سلب می‌شود، حق رأی ندارند و قیمت فروش سهام جدید و اشخاصی که سهام برای فروش به آنها در نظر گرفته شده است باید تعیین شوند.

به منظور نظارت بیشتر بر عملکرد مدیران، لازم است گزارش مدیران شرکت‌های سهامی عام در خصوص فعالیت‌ها و عملکرد خود و شرکت تحت مدیریت خود، حاوی اطلاعات کامل‌تری بوده و استانداردهای حسابرسی این اطلاعات و نحوه اظهارنظر حسابرس و بازرس قانونی شرکت راجع به این گزارش‌ها ارتقاء یافته و اصلاح گردند. سازمان بورس درصدد است در این زمینه اقدامات ضروری را انجام دهد.

راه دیگر جذب سرمایه‌گذاران به خرید اوراق بهادار غیرمشارکتی، طراحی این اوراق بهادار به گونه‌ای است که قابل تبدیل به سهم شرکت ناشر باشد. در اینصورت دارنده این اوراق اختیار دارد که اوراق خود را به سهم شرکت تبدیل کند. البته تبدیل اوراق به سهام شرکت در هنگام انتشار اوراق بهادار به صرفه نیست، لکن ممکن است در آینده، قیمت سهم شرکت آنقدر افزایش یابد که این تبدیل را به صرفه کند. سرمایه‌گذاران به امید کسب منافع از این راه، حاضرند اوراق بهادار غیرمشارکتی قابل تبدیل را با نرخ سود کمتری، خریداری کنند.

به منظور تسهیل مراحل درخواست مجوز عرضه عمومی اوراق بهادار و ارائه اطلاعات و مدارک و همچنین صدور مجوز عرضه عمومی و تسلیم آن به متقاضی، سازمان بورس درصدد است نرم‌افزارهای خود را تکمیل نماید. در صورت تکمیل این نرم‌افزارها، متقاضیان می‌توانند با دریافت گواهی امضای الکترونیکی، تقاضا، اطلاعات و مدارک خود را از طریق سایت الکترونیکی که از طریق شبکه اینترنت در دسترس آنها خواهد بود، تکمیل و با امضای الکترونیکی به سازمان بورس ارسال نمایند. سایر مراحل از قبیل رفع نواقص و صدور مجوز عرضه عمومی نیز به طریق الکترونیکی و از طریق همین سامانه، انجام خواهد شد.

۲-۶- افزایش تامین مالی در بازار اولیه

۲-۶-۱- هدف کمی: افزایش رشد نسبت تامین مالی در بازار اولیه (اوراق مشارکتی و غیر مشارکتی) به تولید ناخالص داخلی با نرخ ۱۰ درصد سالانه از سال ۱۳۹۳ تا سال ۱۳۹۶.

۲-۶-۲- برنامه‌ها: مطابق با بند ۲-۴-۲ و ۲-۵-۲

۷-۲- راه‌اندازی تابلو معاملات ایده و نام‌های تجاری در فرابورس ایران

۱-۷-۲- هدف کمی: کمک به افزایش ارزش معاملات ایده و نام‌های تجاری در فرابورس ایران به مبلغ ۱۰۰۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ با رشد سالانه ۲۵٪ تا سال ۱۳۹۶.

۲-۷-۲- برنامه‌ها:

الف- تدوین مقررات معاملات ایده و نام‌های تجاری در فرابورس ایران.

ب- تعامل با پارک‌های علم و فناوری برای معرفی صاحبان ایده و اختراع جهت عرضه در فرابورس ایران.

ج- تعامل با اداره ثبت اختراعات و مالکیت صنعتی برای انجام هماهنگی لازم در این زمینه.

۳-۷-۲- توضیحات:

ایده‌ها و اختراعات و تجاری‌سازی آنها موتور رشد تکنولوژی و گسترش مرزهای دانش و ضامن پیشرفت پایدار اقتصادی و علمی یک جامعه هستند. به همین دلیل سازمان بورس خود را موظف می‌داند که روش‌هایی را برای تأمین مالی و تسهیل تجاری‌سازی ایده‌ها و اختراعات ارائه دهد. راه‌اندازی معاملات ایده، اختراعات و نام‌های تجاری در بازارهای متشکل تحت نظارت سازمان بورس، یکی از این روش‌ها است. برای تشکیل این بازار و رسیدن حجم معاملات به اهداف کمی تعریف شده، همکاری اداره ثبت اختراعات و مالکیت صنعتی و مشارکت پارک‌های علم و فناوری و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط ضروری است.

۸-۲- جذب سرمایه‌گذاران خارجی به بازار سرمایه کشور

۱-۸-۲- هدف کمی: افزایش ارزش سرمایه‌گذاری اشخاص خارجی یا ایرانیان مقیم خارج در بازارهای اوراق بهادار متشکل تحت نظارت سازمان بورس، به شرح زیر:

الف) در زمینه سرمایه‌گذاری غیرمستقیم: در سال ۱۳۹۳ به مبلغ ۱۰۰۰۰۰ میلیارد ریال با رشد سالانه مناسب به قسمی که نسبت سرمایه‌گذاری غیر مستقیم خارجی به ارزش بازارهای اوراق بهادار متشکل به ترتیب در سال ۱۳۹۳ به ۰.۲ درصد، در سال ۱۳۹۴ به ۰.۴ درصد، در سال ۱۳۹۵ به ۲ درصد و در سال ۱۳۹۶ به ۵ درصد برسد. ب) در زمینه سرمایه‌گذاری مستقیم: از سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ سالانه ۵۰٪ رشد کند.

۲-۸-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- تکمیل پروژه استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر (XBRL).

ب- الزام ناشران به ترجمه گزارش‌ها و اطلاعیه‌ها به زبان انگلیسی.

ج- تعامل با بانک مرکزی در خصوص تکمیل مقررات بانکی سرمایه‌گذاری خارجی در اوراق بهادار ناشران ایران.

د- طراحی قراردادهای آتی بر روی ارزشهای معتبر و راه‌اندازی معاملات آنها در یکی از بازارهای متشکل سرمایه.

ه- تقویت تولید و پخش برنامه‌های رادیو و تلویزیونی برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی.

و- تشویق نهادهای مالی به جذب سرمایه‌گذاران خارجی.

ز- تعامل با سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران و شرکت سرمایه‌گذاری خارجی ایران به منظور جذب سرمایه‌گذاران خارجی.

ح- تعامل با نهادهای ناظر بازارهای اوراق بهادار در سایر کشورها و نهادهای بین‌المللی در این زمینه.

ط- تنظیم مقررات مشارکت نهادهای مالی خارجی در ارائه خدمات تخصصی در ایران.

ی- تنظیم مقررات لازم برای مشارکت نهادهای مالی خارجی با نهادهای مالی داخلی.

۲-۸-۳- توضیحات:

هم‌اکنون سامانه جامع اطلاع‌رسانی ناشران (codal) از طریق اینترنت در اختیار کلیه شرکت‌های سهامی عام ثبت شده نزد سازمان بورس قرار دارد و این شرکت‌ها موظف‌اند متن صورت‌های مالی خود را در سامانه مذکور تغذیه کرده و فایل کامل آن را (به همراه یادداشت‌های همراه) به آن ضمیمه کنند.

در حال حاضر فاز یک استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، عملیاتی شده است. در این فاز متن صورت‌های مالی شرکت‌های تولیدی پذیرفته شده در بورس (شامل: ترازنامه، صورت سود یا زیان و صورت جریان‌ات وجوه نقد) از سامانه جامع اطلاع‌رسانی ناشران (codal)، دریافت شده و به زبان انگلیسی برگردانده می‌شود. در نظر است در فازهای بعدی، صورت‌های مالی سایر شرکت‌های سهامی عام ثبت شده نزد

سازمان بورس نیز از طریق زبان گزارشگری مذکور، قابلیت برگرداندن به زبان انگلیسی را داشته باشند. همچنین، چند زبان زندهٔ دیگر نیز به این سامانه اضافه شود.

علاوه بر برنامهٔ فوق لازم است یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی شرکت‌ها، گزارش‌های عملکرد هیأت مدیره و اطلاعیه‌های شرکت‌ها توسط خود شرکت‌ها ترجمه و انتشار یابد. همچنین اطلاعیه‌های صادره توسط سازمان بورس و شرکت‌های بورس تهران و فرابورس ایران نیز باید همزمان به زبان انگلیسی ترجمه و منتشر شوند. این فرآیند از شرکت‌های بزرگ شروع شده و به تدریج به سایر شرکت‌ها گسترش می‌یابد. همزمان با تکمیل تدریجی ترجمهٔ گزارش‌ها و اطلاعیه‌ها و استفاده از زبان XBRL، لازم است سایت انتشار اطلاعات نیز حداقل به زبان انگلیسی طراحی و گزارش‌ها و اطلاعیه‌های ترجمه شده به تدریج از طریق اینترنت در اختیار سرمایه‌گذاران خارجی قرار گیرد.

یکی از موانع سرمایه‌گذاری خارجی در بازار سرمایه ایران، نبود مقررات افتتاح حساب بانکی توسط سرمایه‌گذاران خارجی در بانک‌های ایرانی و مقررات ورود و خروج ارز، تبدیل ارز به ریال و بالعکس و نقل و انتقال وجوه از طریق این حساب‌های بانکی است. برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی لازم است مقررات تسهیل‌کننده‌ای با همکاری بانک مرکزی در این زمینه تنظیم و برای اجرا به بانک‌های تجاری ابلاغ گردد.

در هنگام سرمایه‌گذاری در بازار اوراق بهادار ایران، سرمایه‌گذار خارجی باید وجوه خود را به ریال ایران تبدیل نماید و در هنگام خارج کردن سرمایه نیز باید مجدداً آن را به ارز دلخواه خود تبدیل نماید. این تبدیلات، ریسک نوسان نرخ ارز را برای سرمایه‌گذار خارجی به همراه دارد، چراکه ممکن است در هنگام تبدیل سرمایه خود به ریال، نرخ برابری ارز مربوطه با ریال افزایش یافته باشد و در نتیجه میزان ارز کمتری در اختیار سرمایه‌گذار خارجی قرار گیرد. ریسک نوسانات نرخ ارز مهمترین مانع سرمایه‌گذاری خارجی در ایران است که باید ابزارهایی برای پوشش آن تعریف گردد. برای این منظور می‌توان قرارداد آتی روی ارزهای معتبر در یکی از بازارهای متشکل تحت نظارت سازمان بورس، تعریف و در اختیار سرمایه‌گذاران قرار داد. سرمایه‌گذار خارجی در هنگام وارد کردن سرمایه خود به کشور می‌تواند همزمان به عنوان خریدار در قرارداد آتی ارز موردنظر خود وارد شده و ریسک نوسان نرخ ارز را برای خود پوشش دهد. با تعریف این قرارداد، عملاً بدون هزینه کردن ریالی از منابع دولتی، قابلیت مدیریت ریسک نوسان نرخ ارز برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی فراهم خواهد شد.

نیاز است بازار سرمایه کشور به سرمایه‌گذاران خارجی و ایرانیان مقیم خارج، بیش از پیش معرفی گردد. به دلیل بازدهی قابل توجه و عدم همبستگی آن با بازارهای مالی دیگر کشورها، این بازار فرصت خوبی برای سرمایه‌گذاران خارجی به منظور کسب بازدهی و تنوع‌سازی قرار می‌دهد. در راستای این سیاست، سازمان بورس در نظر دارد با همکاری صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، برنامه‌هایی تهیه و از رادیو و تلویزیون ملی برای مخاطبان برون مرزی پخش نماید.

نهادهای مالی نظیر شرکت‌های کارگزاری، شرکت‌های سیدگردان، شرکت‌های مشاور سرمایه‌گذاری و شرکت‌های تأمین سرمایه باید برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی فعالیت بیشتری نموده و خدمات تخصصی ارائه دهند. این نهادهای مالی می‌توانند با نهادهای مالی مشابه خود در خارج از کشور، در متقاعد کردن سرمایه‌گذاران بالقوه همکاری داشته باشند. در این راستا نهاد مالی ایرانی، مزایای سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه ایران را برای یک نهاد مالی خارجی که طرف مشورت سرمایه‌گذاران خارجی قرار دارد تشریح می‌کند و آن نهاد مالی خارجی می‌تواند به مشتریان خود، سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه ایران را توصیه و آنها را برای سرمایه‌گذاری در ایران راهنمایی کرده و خدمات لازم را (به نیابت از نهاد مالی داخلی) به آنها ارائه دهد. سازمان بورس در صدد است برای تشویق نهادهای مالی به جذب سرمایه‌گذاران خارجی و انجام همکاری‌های مشترک با نهادهای مالی خارجی، مشوق‌هایی را در نظر بگیرد (مثلاً اعطای برخی مجوزهای فعالیت را منوط به میزان موفقیت نهاد مالی در این زمینه نماید).

سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران نیز پل ارتباطی سرمایه‌گذاران خارجی با نهادهای مرتبط در داخل کشور است و سرمایه‌گذاران خارجی را برای سرمایه‌گذاری در ایران راهنمایی و کمک می‌نماید. بنابراین تعامل سازمان بورس، با سازمان سرمایه‌گذاری خارجی برای شناسایی مشکلات سرمایه‌گذاران خارجی برای سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه ایران، رفع این مشکلات و تسهیل ارتباطات و صدور مجوزهای سرمایه‌گذاری خارجی در قالب قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی، مفید و لازم است. همچنین شرکت سرمایه‌گذاری خارجی ایران نیز متولی مدیریت سرمایه‌گذاری دولت ایران در شرکت‌های خارجی است و بنابراین می‌تواند ارتباط بین نهادهای مالی ایرانی را برای آشنایی با نهادهای مالی مشابه خارجی تسهیل کند. سازمان بورس در صدد است تا ظرفیت‌های این شرکت را در این زمینه شناسایی و نهادهای مالی ایرانی را برای بهره‌برداری از این ظرفیت‌ها، راهنمایی نماید.

برای تسهیل سرمایه‌گذاری خارجی در بازار سرمایه ایران، تعامل با نهادهای ناظر بر بازار سرمایه سایر کشورها مفید است. در این تعامل راهکارهای سرمایه‌گذاری خارجی در بازار سرمایه ایران بررسی و از اختیارات و ظرفیت‌های نهادهای ناظر کشورهای مذکور برای تسهیل این امر استفاده می‌شود. همچنین پیوستن سازمان بورس، شرکت‌های بورس و فرابورس و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی به نهادهای بین‌المللی مربوطه، راه برای استفاده از تجربیات سایر کشورها در این زمینه فراهم می‌شود. پیوستن سازمان بورس به نهاد بین‌المللی کمیسیون‌های بازار اوراق بهادار (IOSCO)، نقطه عطفی در این زمینه محسوب می‌گردد، چون نشان خواهد داد که مقررات بازار سرمایه ایران با استانداردهای بین‌المللی برای حمایت از سرمایه‌گذاران تطبیق دارد. اجازه دادن به نهادهای مالی خارجی برای ارائه خدمات تخصصی در بازار سرمایه ایران نیز، سرمایه‌گذاری خارجی را تسهیل خواهد کرد. این نهاد مالی علاوه بر ارائه خدمات به سرمایه‌گذاران خارجی برای سرمایه‌گذاری در ایران، می‌تواند به شرکت‌های ایرانی که قصد فروش اوراق بهادار خود در خارج از کشور را دارند، خدمات تخصصی ارائه دهند. ارائه این خدمات در بازار سرمایه ایران توسط نهادهای مالی پر سابقه خارجی، همچنین می‌تواند منجر به انتقال دانش فنی و ارتقاء سطح خدمات تخصصی در بازار سرمایه ایران شود. برای این منظور لازم است مقررات فعالیت نهادهای مالی خارجی توسط سازمان بورس تنظیم و به تصویب شورای عالی بورس برسد.

نهادهای مالی داخلی نیز می‌توانند از دانش فنی نهادهای مالی با تجربه در خارج از کشور برای ارتقاء خدمات تخصصی خود استفاده نمایند و از این طریق با ارائه خدمات در سطح استانداردهای بین‌المللی و مطابق نیاز سرمایه‌گذاران خارجی، به جذب سرمایه خارجی مبادرت نمایند. این همکاری می‌تواند در قالب انعقاد تفاهم‌نامه یا قرارداد بین نهاد مالی ایرانی و خارجی برای انتقال دانش فنی یا آموزش دادن مدیران و کارشناسان نهاد مالی ایرانی توسط نهاد مالی خارجی یا در قالب مشارکت در سرمایه نهاد مالی ایرانی و در نتیجه مشارکت در اداره نهاد مالی ایرانی باشد. برای این منظور نیز لازم است مقررات مربوطه توسط سازمان بورس تنظیم و به تصویب شورای عالی بورس برسد.

۹-۲- تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری با موضوعات فعالیت جدید:

۱-۹-۲- هدف کمی: تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری به شرح زیر:

الف- صندوق‌های سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ارزی به ارزش ۵۰.۰۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ و رشد آنها سالانه به میزان ۵۰ درصد تا سال ۱۳۹۶.

ب- صندوق‌های سرمایه‌گذاری در زمین و ساختمان به ارزش ۱۰.۰۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ و رشد آنها سالانه به میزان ۵۰ درصد تا سال ۱۳۹۶.

ج- صندوق‌های سرمایه‌گذاری در ساخت پروژه تولیدی به ارزش ۱۰.۰۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ و رشد آنها سالانه به میزان ۵۰ درصد تا سال ۱۳۹۶.

۲-۹-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف - اصلاح مقررات صندوق‌های زمین و ساختمان.

ب- تنظیم مقررات صندوق‌های پروژه.

ج- تعامل با وزارت راه و شهرسازی، شهرداری‌ها و سازمان‌های تابعه و همچنین شرکت‌های ساختمانی برای جلب مشارکت آنها در تأسیس صندوق‌های زمین و ساختمان.

د- جلب موافقت بانک مرکزی برای تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ارزی و تنظیم متناسب مقررات معاملات ارز.

ه- تعامل با فعالین بخش خصوصی و وزارتخانه‌های متولی حوزه‌های مختلف صنایع به منظور همکاری و مشارکت در تأسیس صندوق‌های پروژه.

۲-۹-۳- توضیحات:

چند سال پیش، اساسنامه، امیدنامه و سایر مقررات تأسیس و فعالیت صندوق‌های زمین و ساختمان توسط سازمان بورس تنظیم و به تصویب رسید. هدف از تأسیس این صندوق‌ها، جمع‌آوری وجوه از سرمایه‌گذاران و اختصاص آن به ساخت یک پروژه ساختمانی از قبل تعریف شده و سپس فروش واحد ساختمانی مذکور پس از ساخت و تقسیم عواید حاصله بین سرمایه‌گذاران است. به دلیل رکود صنعت ساختمان در چند سال گذشته، عدم تمایل فعالین این صنعت به افزایش شفافیت اطلاعاتی و عدم تمایل آنها به مشارکت دادن عموم در بازدهی

پیش‌بینی شده برای پروژه‌های خاص، سابقه نداشتن فعالیت صندوق‌های سرمایه‌گذاری در این صنعت و ناآشنا بودن فعالین بخش ساختمان به‌خصوص صاحبان زمین با صندوق‌های زمین و ساختمان، عدم همکاری فعال وزارت مسکن و شهرسازی در تأسیس صندوق‌های مذکور و چند عامل دیگر، تاکنون این صندوق‌ها عملاً تشکیل نشده‌اند. یکی از علل دیگر عدم تأسیس صندوق‌های سرمایه‌گذاری، نگرانی فعالین بخش از تعدد ارکان این نوع صندوق و پیچیدگی ارتباطات و وظایف ارکان و نحوه اداره آن بوده است؛ لذا سازمان بورس در نظر دارد تا اساسنامه، امیدنامه و سایر مقررات این صندوق‌ها را بازنگری کرده و دغدغه‌های مذکور را برطرف نماید.

وزارت راه و شهرسازی، شهرداری‌ها و سازمان‌های تابعه آنها می‌توانند زمین‌های تحت تملک خود را به صندوق‌های زمین و ساختمان منتقل کرده و در برابر، واحدهای سرمایه‌گذاری این صندوق‌ها را در اختیار بگیرند. در این صورت پروژه ساختمانی مناسبی بر روی زمین‌های مذکور تعریف شده و منابع مالی لازم برای ساخت پروژه، از طریق صندوق و با مشارکت عموم مردم تأمین می‌شود. واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق نیز به عنوان ورقه بهادار در بازارهای متشکل تحت نظارت سازمان بورس، قابل معامله خواهند بود. شرکت‌های فعال در صنعت ساختمان نیز علاوه بر اینکه می‌توانند پروژه‌های ساختمانی خود را در قالب صندوق‌های زمین و ساختمان تعریف و تأمین مالی نمایند، می‌توانند به عنوان رکن مدیرساخت یا مدیر ناظر صندوق، ایفای نقش کنند.

صندوق‌های سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ارزی نیز نوع دیگری از صندوق‌های سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود، که اساسنامه، امیدنامه و سایر مقررات تأسیس و فعالیت آنها توسط سازمان بورس تنظیم و تصویب شده است. هدف از این صندوق‌ها، جذب سرمایه‌های خرد برای خرید ارز معتبر است. ارز خریداری شده، در بانک‌های کشور سپرده‌گذاری شده یا به خرید اعتبارات اسنادی مدت‌دار ارزی بانک‌های ایرانی با قیمت تنزیل شده، اختصاص می‌یابد. در صورت سپرده‌گذاری در بانک، ارز سپرده شده توسط بانک در چرخه اقتصادی کشور به کار می‌افتد. در صورت اختصاص این منابع به تنزیل اعتبارات اسنادی بانکی، استقبال از اعتبارات اسنادی بانک‌های ایرانی افزایش می‌یابد و این اسناد، مقبولیت بیشتری نزد صادرکنندگان کالا به ایران پیدا می‌کنند و این به معنی آن است که واردکننده ایرانی می‌تواند با هزینه کمی (کمتر از ده درصد سالانه) منابع مالی ارزی را برای خرید مواد اولیه یا ماشین‌آلات مورد نیاز خود، از محل دارایی‌های ارزی خانوارهای ایرانی تأمین کند. به این ترتیب

ارزهایی که در خانه‌های ایرانیان ذخیره شده (و ارزش آن حداقل ۱۵ میلیارد دلار تخمین زده می‌شود) به چرخه اقتصادی کشور، بازخواهد گشت.

تصویب مقررات تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ارزی، مصادف با نوسانات نرخ ارز در سال ۱۳۹۱ و کنترل دولت بر بازار ارز و ممنوعیت غیر رسمی مبادلات ارزی در بازار آزاد شد. به همین دلیل تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ارزی عملاً ناممکن گردید. برای تشکیل این صندوق‌ها، لازم است ثبات بازار آزاد ارز ادامه یابد و اشخاص و بانک‌ها بتوانند آزادانه به خرید و فروش ارز بپردازند. از طرف دیگر نظام بانکی باید این اطمینان را بوجود آورد که سپرده‌گذاران ارز در بانک‌ها، در هر زمان می‌توانند سپرده‌های خود را به ارز دریافت کنند و محدودیتی در این زمینه وضع نخواهد شد. بنابراین برای تشکیل این صندوق‌ها، همکاری بانک مرکزی در فراهم آوردن زمینه‌های فوق ضرورت دارد.

صندوق پروژه نیز راهی برای تأمین مالی طرح‌های صنعتی محسوب می‌گردد. یک صندوق پروژه، منابع مالی را از سرمایه‌گذاران جمع‌آوری کرده و به طرح صنعتی خاصی اختصاص می‌دهد. طرح صنعتی پس از به بهره‌برداری رسیدن واگذار شده و عواید حاصله بین سرمایه‌گذاران صندوق تقسیم می‌شود. برای تأسیس این نوع صندوق‌ها، لازم است صندوق پروژه به عنوان یک نهاد مالی به تأیید شورای عالی بورس برسد و اساسنامه، امیدنامه و سایر مقررات مربوطه توسط سازمان بورس تنظیم و تصویب شود. وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت نفت و وزارت نیرو و سایر وزارتخانه‌هایی که هر کدام متولی حوزه معینی از صنایع هستند، باید در تأسیس این صندوق‌ها همکاری لازم را داشته باشند. مثلاً پروانه‌های تأسیس واحدهای صنعتی را به نام صندوق‌های متقاضی صادر کنند یا اجازه فعالیت در حوزه‌های مربوطه را به صندوق‌های پروژه بدهند و در مقررات و سیاست‌گذاری‌های خود از تشکیل این قبیل صندوق‌ها، حمایت نمایند.

سازمان بورس درصدد است پس از تصویب مقررات تأسیس صندوق‌های پروژه، با تعامل با وزارتخانه‌های مذکور و همچنین فعالین بخش خصوصی در هر حوزه، همکاری آنها را در تأسیس صندوق‌های مذکور جلب نماید.

۱۰-۲- طراحی و تعریف ابزارهای نوین پوشش ریسک در بورس کالای ایران و بورس انرژی ایران:

۱۰-۱-۱- هدف کمی:

الف- کمک به بورس کالای ایران برای معرفی قرارداد آتی روی ۴ محصول کشاورزی تا سال ۱۳۹۶ (هر سال روی یک محصول).

ب- کمک به بورس کالای ایران برای معرفی قرارداد آتی روی ۲ محصول فلزی و پتروشیمی تا سال ۱۳۹۶ (هر دو سال روی یک محصول).

ج- کمک به بورس انرژی برای تعریف قرارداد آتی روی نفت و برق تا سال ۱۳۹۶ (در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵)

د- کمک به بورس کالای ایران برای اینکه ارزش معاملات قراردادهای آتی در این بورس در سال ۱۳۹۳ به ۱۰۰۰۰۰ میلیارد ریال برسد و تا سال ۱۳۹۶، هر سال به نرخ ۵۰ درصد رشد کند.
ه- کمک به بورس انرژی برای راه‌اندازی معاملات قراردادهای آتی در این بورس در سال ۱۳۹۴.

۲-۱۰-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- کمک به بورس‌های انرژی و کالای ایران برای ایجاد و تکمیل سامانه معاملاتی قراردادهای آتی.

ب- تنظیم مقررات لازم برای انجام معاملات قراردادهای آتی.

ج- تعامل با صادرکنندگان، واردکنندگان، تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان محصولات پایه قراردادهای آتی برای ورود به معاملات قراردادهای آتی.

د- تعامل با وزارتخانه‌های مرتبط جهت تسهیل معاملات قراردادهای آتی در بورس‌های کالا و انرژی.

ه- کمک به بورس کالای ایران برای راه‌اندازی سایت اطلاع‌رسانی اعلام مظنه قیمت نقد محصولات پایه قراردادهای آتی.

۲-۱۰-۳- توضیحات:

ابزارهای مشتقه بر روی کالاها، راهکاری برای پوشش ریسک ناشی از نوسان قیمت کالا در اختیار فعالان اقتصادی می‌گذارند. امتیاز ویژه راه‌اندازی ابزار مشتقه ضمن کنترل نقدینگی سفته‌بازانه در بازار و پوشش ریسک نوسان قیمت، ابزاری برای مدیریت کالاهای استراتژیک نیز می‌باشد. در صورت افزایش قیمت آتی

کالاها در قراردادهای آتی، سرمایه‌گذاری در تولید کالاها، افزایش و کمبودهای پیش‌بینی شده را جبران می‌کند. همچنین در صورتی که وفور تولید کالایی در آینده پیش‌بینی شود (یعنی فعالان بازار پیش‌بینی کنند که عرضه کالا از تقاضای آن فزونی می‌یابد)، آنگاه قیمت کالاها در قراردادهای آتی آن کاهش می‌یابد. این قیمت‌ها، سیگنال مناسبی به سرمایه‌گذاران می‌دهد که از سرمایه‌گذاری برای تولید بیشتر آن کالا خودداری می‌کنند. ابزارهای مشتقه کالایی، برای پوشش ریسک تولیدکنندگان نیز می‌تواند به کار رود تا با قیمت کالای مشخص به برنامه‌ریزی تولید خود بپردازند.

۲-۱۱-۱- افزایش ارزش اوراق بهادار تحت مدیریت صندوق‌ها و سبذگردان‌ها:

۲-۱۱-۱-۱- هدف کمی:

افزایش ارزش اوراق بهادار تحت مدیریت صندوق‌ها و سبذگردان‌ها در سال ۱۳۹۳ به رقم ۵۰ هزار میلیارد ریال با رشد سالانه ۵۰ درصد تا پایان سال ۱۳۹۶.

۲-۱۱-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- تعریف نظام رتبه‌بندی مدیران صندوق‌ها و سبذگردان‌ها در سال ۱۳۹۳.

ب- رتبه‌بندی مدیران صندوق‌ها و سبذگردان‌ها براساس نظام رتبه‌بندی تعریف شده از سال ۱۳۹۴ و اعلام عمومی آن.

ج- بازنگری در نظام دریافت شکایات از مدیران صندوق‌ها و سبذگردان‌ها.

د- بازنگری در نوع، محتوا و دوره زمانی گزارش‌هایی که مدیران صندوق‌ها و سبذگردان‌ها ارائه می‌دهند.

ه- ارتقای کیفیت گزارشگری مدیران صندوق‌ها و سبذگردان‌ها با اصلاح و تکمیل نرم‌افزارهای مربوطه و تقویت نظارت سازمان بر گزارشگری آنها. (نرم‌افزار و نظارت).

و- تبلیغ مزیت‌های سرمایه‌گذاری غیرمستقیم به واسطه صندوق‌ها و سبذگردان‌ها جهت جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی.

ز- کمک به شرکت صندوق‌ها و سبذگردان‌ها در نمایشگاه سالانه بازار سرمایه.

ح- تعامل با بانک‌ها جهت ارائه خدمات بانکی متناسب با نیاز شرکت‌های سبذگردان و صندوق‌ها.

ط- بررسی امکان صدور مجوز به شرکت‌های سبذگردانی برای ارائه خدمات مدیریت ثروت به مشتریان.

۲-۱۱-۳- توضیحات:

هرچه گستره مدیریت سبذگردان‌ها و صندوق‌ها در بازار اوراق افزایش یابد، نقدشوندگی و گردش معاملات در بازار رشد خواهد کرد. از سوی دیگر مدیریت حرفه‌ای اوراق بهادار در بازار حکم‌فرما شده و پس‌اندازهای افراد بیشتری به سمت بازار سرمایه روانه خواهد شد. با افزایش کیفیت عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری و شرکت‌های سبذگردان، اعتبار و اعتماد آنان افزایش یافته و مشتریان بیشتری حاضر خواهند بود که مدیریت سرمایه‌های خود را به آنان بسپارند. در این راستا تعریف نظام رتبه‌بندی کیفیت عملکرد و ارزش‌آفرینی برای این دو نهاد مالی و رتبه‌بندی آنها براساس این نظام و اعلام رتبه‌ها، اطلاعات مفیدی در اختیار مشتریان آنها قرار خواهد داد و رقابت را بین آنها برای افزایش کیفیت خدمات، ارتقاء خواهد داد. همچنین تعریف کانالی ساده و کم هزینه ربای دریافت شکایات مشتریان و رسیدگی به آنها به جلب اعتماد مشتریان کمک خواهد کرد.

ارتقای نظام گزارشگری صندوق‌ها و سبذگردان‌ها نیز بر دو منظر نظارتی و نرم‌افزاری به اعتدالی اعتبار آنها خواهد انجامید و فضای عملیاتی آنان را شفاف خواهد نمود. تبلیغات مؤثر جهت جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی و استفاده از فرصت نمایشگاه بین‌المللی بازار سرمایه که هر سال برگزار می‌گردد. به علاوه جهت افزایش ثروت دارندگان واحد سرمایه‌گذاری، بررسی اعطای مجوز به شرکت‌های سبذگردان برای فعالیت در سایر حوزه‌های سرمایه‌گذاری نیز در دستور کار قرار دارد.

جهت ارتقای سرعت عملیات و اطمینان بیشتر مشتریان با صندوق‌های سرمایه‌گذاری و شرکت‌های سبذگردان، لازم است تعاملی سازنده با بانک‌ها جهت ارائه خدمات بانکی متناسب صورت پذیرد به عنوان مثال خدمات تأیید پرداخت‌ها به شکل الکترونیک، یا افتتاح حساب برای دو شخص حقوقی در بانک می‌تواند به ارتقای توان عملیاتی صندوق‌ها و سبذگردان‌ها کمک نماید.

۲-۱۲- فرهنگ‌سازی و ارتقاء سواد مالی عمومی

۲-۱۲-۱- هدف کمی

الف- پخش ۲۶۵ ساعت آموزش برای مخاطبان عمومی بازار سرمایه در سال ۱۳۹۳ از رادیو و تلویزیون که با نرخ ۵ درصد در سال تا سال ۱۳۹۶ ادامه می‌یابد.

ب- گسترش پایگاه‌های اطلاع‌رسانی جهت بازدید سالانه ۱۰ میلیون نفر در سال ۱۳۹۳ که تا سال ۱۳۹۶، سالانه ۲۰ درصد افزایش می‌یابد.

ج- افزایش تعداد کاربران تالار مجازی بورس ایران به میزان سالانه ۲۰ درصد تا سال ۱۳۹۶.

۲-۱۲-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- تدوین سند استراتژی ملی افزایش سواد مالی کشور (با محوریت تعالی بازار سرمایه ایران).

ب- برگزاری دوره‌های آموزشی عام در فرهنگسراها و سایر مراکز آموزش عمومی.

ج- تقویت شبکه معاملات مجازی (تالار irvex).

د- توسعه تلفن گویای بازار سرمایه.

ه- در نظر گرفتن بودجه تبلیغات و پخش تیزرهای آگاهی عمومی توسط سازمان.

و- گنجاندن سرفصل‌های آموزش بازار سرمایه در کتب درسی آموزش و پرورش.

ز- برگزاری نمایشگاه بین‌المللی بازار سرمایه در هر سال.

ح- تهیه بولتن‌های اختصاصی آموزش عمومی.

ط- استفاده از ابزار رسانه (رادیو، تلویزیون، روزنامه، سینما و ...) برای ارتقای دانش مالی عامه.

ی- اجرای پروژه افکارسنجی و پایش سواد مالی کشور.

ک- ایجاد سامانه بورس همراه و مدیریت پورتال جامع آموزش بازار سرمایه.

۲-۱۲-۳- توضیحات:

یکی از برنامه‌های ارزنده بلندمدت در هر بازار، گسترش دانش و سواد نسبت به آن حوزه است. بازار سرمایه نیز از این قاعده مستثنی نیست. بسیاری از کشورها برنامه راهبردی ملی خود را در زمینه رشد سواد مالی، ترسیم کرده‌اند. بنابراین تدوین سند راهبردی ملی افزایش سواد مالی کشور ضروری است. برگزاری دوره‌های آموزش عامه در فرهنگسراها، استفاده از تالار معاملاتی مجازی برای آشنا ساختن عموم مردم به سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار، اطلاع‌رسانی از طریق رسانه‌ها، توسعه تلفن گویا برای پاسخگویی به سوالات مردمی در زمینه بازار

سرمایه و انتشار بولتن‌های آموزش مقدماتی، به ارتقای دانش عمومی و فنی مشارکت‌کنندگان بالقوه در بازار سرمایه منجر خواهد شد.

اجرای پروژه افکارسنجی و پایش سواد مالی کشور نتایج مناسبی را در اختیار سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان دوره‌های آموزشی قرار خواهد داد، همچنین ارائه آموزش از سنین کودکی و نوجوانی در قالب کتب درسی آموزش و پرورش، موضوع توجه به بازارهای مالی را نهادینه خواهد کرد. این امیدواری وجود دارد که در قالب تدوین سند راهبردی افزایش سواد مالی کشور به تمامی این برنامه‌ها جامه عمل پوشانیده شود.

۲-۱۳- افزایش ضریب نفوذ بازار سرمایه

۲-۱۳-۱ هدف کمی

الف- افزایش تعداد سرمایه‌گذاران در اوراق بهادار نسبت به کل جمعیت، سالانه به میزان ۱۰٪

۲-۱۳-۲ برنامه اجرایی

- الف- افزایش تعداد کدهای سهامداری از طریق برنامه‌های آموزشی
- ب- راه‌اندازی تابلوهای صندوق‌های قابل معامله و تسهیل در معامله آن
- ج- افزایش تعداد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک در جهت جذب سرمایه افراد ریسک‌گریز
- د- گسترش فیزیکی بازار سرمایه به اقصی نقاط ایران
- ه- پیوستن به بازارهای مالی منطقه‌ای و جهانی
- و- امکان انجام معاملات سهام عدالت در بازار سرمایه

۲-۱۳-۳ توضیحات

نفوذ بازار سرمایه از طریق نسبت تعداد افرادی است که از محصولات بازار سرمایه استفاده می‌کنند به کل جمعیت بدست می‌آید. با توجه به پیشینه بازار سرمایه در ایران (حدود ۵۰ سال) یکی از اقدامات اساسی سازمان بورس، شناسایی بیشتر بازار سرمایه به عموم مردم می‌باشد. در چند سال اخیر با اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی و ورود شرکت‌های مطرح به بازار سرمایه، تمایل مردم به حضور در این بازار افزایش یافته است. همچنین افزایش حجم، ارزش معاملات و تعداد سهامداران فعال، افزایش تعداد نهادهای خودانتظام، سودآوری شرکت‌ها باعث شده تا مردم نظر مثبتی نسبت به بازار سرمایه داشته باشند. در این راستا با اجرای برنامه‌های آموزشی و معرفی بازار سرمایه

می‌توان حضور مردم را در بازار سرمایه پررنگ‌تر کرد. بعلاوه با درخواست از بانک مرکزی برای استفاده از شعب بانک‌ها در مناطق دور افتاده به عنوان باجه کارگزاری (در جهت گسترش فیزیکی بازار سرمایه به اقصی نقاط ایران)، می‌توان شرایط حضور آن افراد را در بازار سرمایه فراهم کرد. در این راستا تلاش شده است تا با ایجاد بستری مناسب برای معامله سهام عدالت در بازار سرمایه، ضریب نفوذ این بازار افزایش یابد. همچنین تسهیل در فرایند خرید و فروش واحدهای صندوق‌های قابل معامله در بورس و صندوق‌های مشترک سرمایه‌گذاری از طریق بسترسازی الکترونیک، نقش بسزایی در نفوذ بازار سرمایه دارد. از طرفی هم‌اکنون قوانین و مقررات بسیاری مرتبط با بازار سرمایه وجود دارد که ضرورت اصلاح و کاهش آن در جهت جذب و پذیرش شرکت‌های سهامی در بازار سرمایه دیده می‌شود. بسیاری از نهادهای اقتصادی هنوز با ساز و کار استفاده از خدمات نهادهای مالی آشنا نیستند یا دسترسی به خدمات آنها به راحتی امکان پذیر نیست. لذا تسهیل در استفاده از خدمات آنها با مثلاً الکترونیکی کردن دسترسی به خدمات گامی مهمی در افزایش نفوذ بازار سرمایه در اقتصاد می‌باشد. همچنین طراحی ابزارهای مالی جدید در جهت سلاقی مختلف سرمایه‌گذاران بر اساس میزان پذیرش ریسک متفاوتشان بسیار حائز اهمیت می‌باشد. ارائه ابزارهای جدید می‌تواند ارتباط بین بازار سرمایه را با بازارهای دیگر نیز فراهم آورد.

۲-۱۴- افزایش نسبت ارزش بازار اوراق بهادار متشکل به تولید ناخالص داخلی

۲-۱۴-۱- هدف کمی

الف- افزایش نسبت ارزش بازار اوراق بهادار متشکل به تولید ناخالص داخلی سالانه به میزان ۵٪ تا سال ۱۳۹۶

۲-۱۴-۲- برنامه اجرایی

الف- افزایش تعداد معاملات و تعداد شرکت‌ها در بازار سرمایه

ب- ارتقاء شرکت‌ها برای باقی ماندن در بازار سرمایه

۲-۱۴-۳- توضیحات

در صورتیکه بخواهیم ارزش بازار را افزایش دهیم باید شرایطی فراهم شود تا تعداد معاملات بیشتری در بازار انجام شود. هرچه تعداد معاملات بیشتر شود، نقدشوندگی بازار سرمایه افزایش یافته که این نشان از افزایش عمق بازار سرمایه دارد. همچنین تسهیل شرایطی برای پذیرش شرکت‌های سهامی در بازار سرمایه و همچنین شرایطی برای شرکت‌های مرتبط با قانون اصل ۴۴ می‌تواند ارزش بازار را افزایش دهد.

در این راستا باید شرکت‌های پذیرش شده از استانداردهای کافی و پایدار برخوردار باشند تا ماندگاری آن‌ها در بازار سرمایه افزایش یابد. در غیراینصورت با حذف پذیرش روبه‌رو شده و از ارزش بازار سرمایه می‌کاهند.

۳- تقویت انضباط، سلامت و شفافیت مالی، اداری:

۳-۱- افزایش سهام شناور آزاد شرکت‌های پذیرفته شده:

۳-۱-۱- هدف کمی:

الف) رشد سالانه ۵ درصد در متوسط نسبت سهام شناور آزاد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران از سال ۱۳۹۳ تا سال ۱۳۹۶

ب) رشد سالانه ۵ درصد در متوسط نسبت سهام شناور آزاد شرکت‌های پذیرفته شده در بازارهای اول و دوم فرابورس ایران از سال ۱۳۹۳ تا سال ۱۳۹۶.

۳-۱-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف - پیشنهاد اصلاح مقررات مالیاتی که متضمن معافیت مالیاتی شرکت‌ها متناسب با میزان سهام شناور آنها است.

ب- الزام سهامداران عمده شرکت‌های پذیرفته شده به عرضه خرد بخشی از سهام خود.

ج- ارتقاء اطلاع‌رسانی راجع به میزان سهام شناور آزاد شرکت‌های پذیرفته شده.

د- تعامل با دولت به منظور عرضه خرد بخشی از سهام تحت مالکیت.

ه- اصلاح ساختار مدیریت سهام عدالت به قسمی که منجر به افزایش سهام شناور آزاد شرکت‌ها گردد.

و - تعامل با بانک مرکزی برای اعطای اعتبار بیشتر به شرکت‌هایی که سهام شناور آزاد بالاتری دارند.

۳-۱-۲- توضیحات:

طبق مقررات مالیاتی کنونی، معافیت مالیات بر درآمد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس یا بازارهای خارج از بورس (فرابورس)، در صورتی دو برابر (دو برابر ۱۰٪ برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و دو برابر ۵٪ برای شرکت‌های پذیرفته شده در فرابورس) خواهد شد که سهام شناور آزاد آنها به ۲۰ درصد برسد. بنابراین در صورتی که سهام شناور آزاد شرکت کمتر از ۲۰ درصد باشد، مشمول این افزایش معافیت نخواهد شد، حتی اگر

برای افزایش سهام شناور آزاد خود تلاش نموده و موفقیت‌هایی نیز در این زمینه بدست آورده باشد. علاوه بر این تلاش شرکت در افزایش سهام شناور آزاد به بیش از ۲۰ درصد نیز، مشمول مشوق مالیاتی قرار نخواهد گرفت. بنابراین به نظر می‌رسد که اصلاح قوانین مالیاتی در این زمینه به قسمی که معافیت‌های مالیاتی شرکت‌ها، تناسب بیشتری با میزان سهام شناور آزاد آنها داشته باشد، ضروری است.

برای افزایش سهام شناور آزاد شرکت‌ها، لازم است تا سهامداران عمده نسبت به عرضه خرد سهام تحت مالکیت خود اقدام نمایند. گاهی لازم است بین سهامداران عمده یک شرکت برای عرضه خرد سهام خود، هماهنگی ایجاد شود؛ چون عرضه خرد سهام توسط یک سهامدار عمده، میزان حق رأی وی را کاهش داده و تعادل را به نفع سهامدار عمده دیگر به هم می‌زند. در این هنگام لازم است سازمان بورس، این هماهنگی را بین سهامداران عمده به عمل آورد.

برای الزام سهامداران عمده به عرضه خرد سهام تحت مالکیت خود، می‌توان مسئولیت جبران خسارت شرکت پذیرفته شده (ناشی از محرومیت معافیت مالیاتی) را از سهامداران عمده آن شرکت که به تعهد خود در عرضه سهام اقدام ننموده‌اند، مطالبه نمود. در این صورت لازم است قانون مربوطه اصلاح گردد یا در هنگام پذیرش شرکت، قبول این مسئولیت را از سهامداران عمده مطالبه نمود. راه حل دوم البته تمایل سهامداران عمده را نسبت به پذیرش شرکت‌های زیر مجموعه خود در بورس یا فرابورس، کاهش می‌دهد.

در حال حاضر میزان سهام شناور آزاد شرکت‌های پذیرفته شده، هر سه ماه یکبار توسط سازمان بورس محاسبه شده و برای اطلاع عموم منتشر می‌شود. افزایش آگاهی سهامداران از تأثیر میزان سهام شناور آزاد شرکت در شفافیت قیمت‌ها و معافیت مالیاتی شرکت، می‌تواند فشار افکار عمومی را برای ارتقاء سهام شناور آزاد شرکت‌ها، بیشتر کند. برای ارتقاء اطلاع‌رسانی در این زمینه می‌توان از تکنیک علامت‌گذاری نماد شرکت‌ها در سایت‌های اطلاع‌رسانی، براساس میزان سهام شناور آنها استفاده کرد.

در حال حاضر بخش قابل توجهی از سهام شرکت‌های پذیرفته شده، هنوز در تملک دولت است. سازمان بورس درصدد است که با مقامات دولتی در زمینه عرضه خرد بخشی از این سهام مذاکره نماید. البته عرضه سهام به شرایط بازار نیز بستگی خواهد داشت.

در حال حاضر ارزش سهام شرکت‌های تخصیص داده شده به سهام عدالت بالغ بر یک تریلیون ریال است. ساختار اداره سهام عدالت را می‌توان به گونه‌ای اصلاح نمود که در نهایت منجر به افزایش سهام شناور شرکت‌های پذیرفته شده گردد. مثلاً در صورتی که در آزاد سازی سهام مذکور، نسبتی از سهام تمام شرکت‌ها به جای کل سهام یک یا چند شرکت محدود، برای فروش آزاد شود، عرضه این سهام به صورت خرد، سهام شناور آزاد شرکت‌ها را افزایش خواهد داد.

بانک مرکزی می‌تواند در مقررات خود بانک‌ها را تشویق کند که برای شرکت‌هایی که سهام شناور آزاد بیشتری دارند، اعتبار و تسهیلات بانکی بیشتری در نظر بگیرند. این موضوع می‌تواند به ارتقاء سهام شناور شرکت‌های پذیرفته شده، کمک کند. سازمان بورس در نظر دارد در تعاملات خود با بانک مرکزی، این موضوع را در نظر بگیرد.

۳-۲- افزایش ارزش معاملات بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران

۳-۲-۱- هدف کمی:

- الف- رشد سالانه ۵ درصد در نسبت ارزش معاملات به ارزش بازار بورس اوراق بهادار تهران از سال ۱۳۹۳ تا سال ۱۳۹۶.
- ب- رشد سالانه ۵ درصد در نسبت ارزش معاملات به ارزش بازار فرابورس ایران از سال ۱۳۹۳ تا سال ۱۳۹۶.

۳-۲-۲- برنامه‌های اجرایی:

- الف- فرهنگ‌سازی و ارتقاء سواد مالی عمومی.
- ب- کمک به افزایش سرعت افشاء اطلاعات معاملات در سایت‌های مربوطه.
- ج- افزایش ارزش دارایی‌های تحت مدیریت صندوق‌ها و سبدگردان‌ها.
- د- تشویق به وجود بازارگردان برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران و فرابورس.
- ه- توسعه معاملات برخط، ایستگاه‌های معاملات برخط و ایستگاه‌های معاملاتی شعب کارگزاری‌ها.
- و- توسعه ارائه خدمات ویژه به سرمایه‌گذاران در بورس تهران و فرابورس.

افزایش معاملات در بورس‌ها مرهون جلب اطمینان و اعتماد مشتریان و سرمایه‌گذاران و پایداری سیاست‌ها و مقررات بازار و همچنین وجود جذابیت طرف عرضه است. افزایش آگاهی نسبت به بازار سهام در قالب سیاست‌های فرهنگ‌سازی سازمان بورس و شرکت‌های تابعه به شکل مستمر اما با اتکاء به جدیدترین روش‌ها و تکنیک‌های آموزشی قابل پیگیری است.

در سوی دیگر حفظ اعتماد و اطمینان سرمایه‌گذاران نسبت به بازار باعث دوام حضور و افزایش عملکرد آنان در قالب انجام معاملات جدید در بازار خواهد شد. به این ترتیب اقداماتی نظیر پاسخگویی بهتر، کاهش ریسک عملیات بازار و تسهیلات بوجود آمده در قالب خدمات الکترونیک به ارتقای اعتماد سرمایه‌گذاران کمک خواهد کرد.

افشاء اطلاعات و سرعت آن به نحو چشمگیری بر اتخاذ تصمیمات بازار مؤثر است و باعث جلب اعتماد و اطمینان به بستر بازار می‌شود. با این اقدام انتظار می‌رود پایداری حضور در بازار افزایش یافته و بر ارزش معاملات افزوده شود. در سوی دیگر وجود جذابیت در طرف عرضه، مشتریان را به حضور در بازار ترغیب می‌نماید، عموماً تلاش می‌شود در بورس‌های اوراق بهادار با پذیرش شرکت‌های جدید جذابیت برای مشتریان ایجاد گردد.

در نظر گرفتن تخفیفات ویژه در پرداخت کارمزدها برای معامله‌کنندگان عمده در بازار بویژه صندوق‌های سرمایه‌گذاری و سبدگردان‌ها باعث رشد و رونق گردش معاملات در بورس، افزایش نقدشوندگی سهام و رشد ارزش معاملات خواهد شد. از سوی دیگر وجود بازارگردان برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران و فرابورس، هم به نقدشوندگی سهام آن شرکت کمک می‌کند و هم ارزش معاملات را ارتقاء می‌دهد. در کنار این مهم، توسعه فیزیکی و مجازی فضای بازار به رشد معاملات در آن کمک می‌کند، به عنوان مثال رشد مجوزهای معاملات برخط، در اختیار گرفتن ایستگاه‌های برخط و نیز شعب کارگزاری به رشد ارزش معاملات کمک خواهد کرد. ارائه خدمات ویژه به سرمایه‌گذاران (مثل پرداخت سود سهام شرکت‌های پذیرفته شده به طریق متمرکز، ارسال پیامک به سرمایه‌گذاران در هنگام ثبت سفارش‌های خرید و فروش اوراق بهادار و هنگام انجام معاملات و ارسال و جمع‌آوری گواهی‌های حق تقدم خرید سهام شرکت‌ها به صورت متمرکز) بر جذابیت حضور در بازار و

امکان انجام معاملات بیشتر و رضایتمندی بالاتر سرمایه‌گذاران کمک خواهد کرد. مباحث بیشتری که در بخش‌های دیگر نیز به تفصیل بدان‌ها پرداخت شده به رشد ارزش معاملات کمک خواهد کرد. مثلاً جلب اعتماد بیشتر سرمایه‌گذاران با برقراری سیستم راهبری شرکتی با توسعه زیرساخت‌های بازار، سهولت در انجام عملیات بازار (با الکترونیکی شدن رویه‌ها) از آن جمله‌اند که در بخش‌های دیگر به شکل مفصلی بدان پرداخت شده است.

شرح	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	دی ۱۳۹۲
ارزش بازار (میلیارد ریال) - بورس تهران	۴۴۸,۹۵۵	۶۵۱,۴۲۸	۱,۱۱۵,۶۳۶	۱,۲۸۲,۵۰۷	۱,۷۰۷,۴۹۸	۴,۰۹۶,۴۰۴
ارزش معاملات (میلیارد ریال) - بورس تهران	۱۳۷,۱۸۸	۱۸۴,۱۷۰	۲۱۸,۰۵۵	۲۲۶,۴۴۷	۲۵۸,۴۴۶	۸۲۸,۸۱۱
ارزش معاملات به ارزش بازار (گردش معاملات) - بورس تهران	۰.۳۱	۰.۲۸	۰.۲۰	۰.۱۸	۰.۱۵	۰.۲۰
ارزش بازار (میلیارد ریال) - فرابورس	-	۲۹۲۳	۱۱۹,۶۱۷	۳۳۳,۶۹۵	۴۹۲,۶۴۹	۹۶۸,۱۸۵
ارزش معاملات (میلیارد ریال) - فرابورس	-	۲۰۴۱	۶۱,۴۴۸	۸۳,۴۷۱	۱۴۸,۲۳۵	۲۳۷,۸۴۸
ارزش معاملات به ارزش بازار (گردش معاملات) - فرابورس	-	۰.۷	۰.۵۱	۰.۲۵	۰.۳۰	۰.۲۴

۳-۳- افزایش ارزش معاملات:

۳-۳-۱- هدف کمی: رشد ارزش معاملات بورس کالای ایران (به استثنای معاملات ابزارهای مشتقه و سلف موازی) در سال ۱۳۹۳ به ۵۰۰ هزار میلیارد ریال و رشد سالانه آن به میزان ۵ درصد بیش از نرخ تورم تا پایان سال ۱۳۹۶.

۳-۳-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- همکاری با بورس کالای ایران برای الزام شرکت‌های پذیرفته شده به انتشار اطلاعات انبار خود در چارچوب ضوابط و مقررات.

ب- تعامل با نهادهای دولتی مربوطه به منظور افشای اطلاعات سفارش ثبت شده برای واردات کالا به کشور و اطلاعات کالاهای ورودی.

ج- پذیرش کالاهای جدید در بورس کالای ایران

د- تعامل و همکاری با نهادهای اثرگذار در معاملات کالاها در بورس کالای ایران.

ه- استقرار نظام انبارداری و نظارت بر تحویل کالا درخصوص کالاهای معامله شده در بورس کالای ایران.

و- توسعه رینگ صادراتی بورس کالای ایران.

ز- الکترونیکی کردن تمامی فرآیندهای ثبت، معاملات و پس از معاملات در بورس کالای ایران

۳-۳-۳- توضیحات:

اطلاعات ارزش معاملات بورس کالا از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۱ در جدول زیر آمده است:

۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	
۳۱۴,۷۵۱	۱۷۰,۶۳۱	۱۲۰,۴۱۲	۹۰,۷۷۶	۸۲,۶۸۵	ارزش معاملات بورس کالا (بر حسب میلیارد ریال)

برنامه‌ریزی برای افزایش معاملات بورس کالایی نیازمند توجه ویژه به سیاست‌ها و تصمیمات سیاست‌گذار بخش واقعی اقتصاد است. به عنوان مثال تصمیمات اتخاذ شده توسط وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت و معدن و تجارت و وزارت نفت، بر حجم فعالیت در بورس کالا مؤثر است. بنابراین تعامل با نهادهای مذکور برای کاستن از آثار منفی تصمیمات و سیاست‌های آنها بر بورس کالا و تقویت تصمیمات و سیاست‌هایی که بر حجم فعالیت‌ها در این بورس اثر مثبت دارند، در دستور کار سازمان بورس قرار دارد. گسترش شفافیت و سرعت انتشار اطلاعات در بازار بر شیوه تصمیم‌گیری در بازار مؤثر بود و باعث پیش‌گیری از انحراف فاحش قیمتی در بورس خواهد شد.

اطلاعات ورودی، خروجی و موجودی انبار شرکت‌هایی که کالاهای خود را در بورس کالا عرضه می‌کنند، برای معامله‌کنندگان مهم و بر تصمیمات آنها مؤثر است. چنانچه این اطلاعات نشان دهد که ورودی انبار کاهش یافته، ممکن است از مشکلات تولیدی و در نتیجه کمبود کالا در آینده، خبر بدهد. یا مثلاً چنانچه خروجی از انبار ناشی از فروش، بسیار کمتر از ورود محصولات تولیدی بر انبار باشد، نشان می‌دهد که شرکت در فروش

محصولا خود با مشکل مواجه است یا به طور موقت و برای تنظیم بازار از عرضه کالای خود، خودداری می‌کند. اطلاعات ثبت سفارش برای واردات کالا به کشور و اطلاعات ورود کالاها به گمرک نیز نشان می‌دهد که حجم کالاهای وارده به کشور چقدر است و حجم کالای سفارش شده که در آینده وارد خواهد شد نیز چه میزان می‌باشد. این اطلاعات بر تصمیم فعالان بازار کالاها و در نتیجه بر قیمت کالاها مؤثر است و انتشار آنها به شفافیت بیشتر معاملات بورس می‌افزاید. سازمان بورس در نظر دارد که با نهادهای ذیربط از جمله وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین گمرک جمهوری اسلامی ایران برای انتشار این اطلاعات مذاکره کند. همچنین سازمان بورس در نظر دارد با بورس کالای ایران، برای الزام شرکت‌های پذیرفته شده به انتشار اطلاعات انبار خود، همکاری کند.

تنوع‌بخشی به محصولات قابل معامله در بورس نیز منجر به ایجاد جذابیت و کشش با توجه به سلايق و نیازهای مختلف مشتریان جهت ترغیب حضور در بورس کالا خواهد شد. تسهیل معاملات و فرآیند اجرایی و پس از معاملات نیز از دیگر اقداماتی است که حضور مشتریان در بورس را پررنگ‌تر خواهد ساخت. آنچه در این میان از اهمیت بیشتری برخوردار است جلب اعتماد خریداران بورس کالا (طرف تقاضا) و فروشندگان کالا در این بورس (طرف عرضه) می‌باشد. یکی از اقدامات مؤثر در برقراری این اعتماد استقرار نظام انبارداری و نظارت بر حسن تحویل کالا می‌باشد.

در این راستا تعامل با سازمان‌های زیر ضروری می‌باشد:

تعامل با بانک مرکزی.

تعامل با وزارتخانه‌های اقتصادی.

تعامل با مجلس.

تعامل با سازمان مدیریت.

تعامل با سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.

تعامل با سازمان خصوصی سازی.

تعامل با سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های فنی و اقتصادی ایران.

تعامل با سازمان مالیاتی.

تعامل با وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات.

تعامل با سازمان حسابرسی.

تعامل با با گمرک جمهوری اسلامی ایران.

تعامل با خزانه‌داری کل کشور.

تعامل با سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

۳-۴- افزایش ارزش معاملات بورس انرژی ایران:

۳-۴-۱- هدف کمی: رسیدن ارزش معاملات بورس انرژی ایران در سال ۱۳۹۳ به ۶ هزار میلیارد ریال با رشد متوسط سالانه ۱۰۰ درصد.

۳-۴-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- پیش‌بینی عرضه و پذیرش محصولات جدید در بورس انرژی.

ب- تعامل با وزارت نفت برای عرضه نفت خام شرکت نفت جمهوری اسلامی در بورس انرژی.

ج- تنظیم مقررات سلف موازی بر روی انواع حامل‌های انرژی و حمایت از بورس انرژی در راه‌اندازی آن.

د- تعامل با وزارت نیرو برای توسعه معاملات برق در بورس انرژی.

ه- توسعه رینگ صادراتی بورس انرژی ایران.

۳-۴-۳- توضیحات:

بورس نوپای انرژی در شرایط حاضر یکی از مؤثرترین بازارها به منظور شفاف‌سازی فرآیند معاملات نفت و سایر حامل‌های انرژی می‌باشد. ظرفیت این بازار برای جلب مشتریان بین‌المللی و توسعه بازار به فرای مرزهای ایران این امیدواری را برای تولیدکنندگان برق و سایر حامل‌های انرژی ایجاد می‌کند که از بازار انحصار خرید محصولات عبور نمایند و قدرت رقابتی بیشتری کسب نمایند؛ ضمن آنکه قیمت‌ها و فرایندهای معاملاتی حامل‌های انرژی شفاف خواهند گردید.

۳-۵- تعریف رتبه راهبری شرکتی و ارتقاء آن

۳-۵-۱- هدف کمی:

الف - تعریف رتبه راهبری شرکتی در سال ۱۳۹۳

ب- محاسبه رتبه راهبری شرکتی شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان از سال ۱۳۹۴ و ارتقاء متوسط آن سالانه به میزان ۱۰٪

ج- اجرایی کردن نظام راهبری شرکتی برای شرکت‌های خودانتظام و سازمان بورس و محاسبه رتبه راهبری شرکت‌های خودانتظام از سال ۱۳۹۴ و ارتقاء متوسط آن سالانه به میزان ۱۰ درصد.

۳-۵-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- تنظیم مقررات راهبری شرکتی برای شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان.

ب- تعریف رتبه راهبری شرکتی.

ج- محاسبه و اعلام رتبه راهبری شرکتی گروه‌های مختلف شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان.

د- تشویق شرکت‌ها به افزایش رتبه راهبری شرکتی.

۳-۵-۲- توضیحات:

راهبری شرکتی مجموعه‌ای از اصول و مقرراتی است که پاسخگویی مدیران شرکت را در مقابل سهامداران افزایش داده، تضاد منافع در سطوح بالای مدیریت را کنترل کرده و ساختاری برای اطمینان از اجرای صحیح وظایف مهم هیأت مدیره فراهم می‌کند.

در بسیاری از کشورها قوانینی شامل اصول راهبری شرکتی تصویب شده و شرکت‌ها را به رعایت این اصول ملزم نموده‌اند. سازمان بورس در نظر دارد، اصول راهبری شرکتی برای شرکت‌های سهامی عام و نهادهای مالی ثبت شده نزد خود را تنظیم و به موقع اجرا گذارد. این امر باعث افزایش شفافیت اطلاعاتی، انضباط، سلامت مالی و اداری و ارتقاء پاسخگویی مدیران و کارآیی شرکت‌ها می‌گردد که به نوبه خود افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری در شرکت‌های سهامی عام یا استفاده از خدمات نهادهای مالی ثبت شده را به همراه می‌آورد.

به منظور اندازه‌گیری میزان پایبندی شرکت‌ها به اصول راهبری شرکت، در نظر است نظام رتبه‌بندی شرکت‌ها در این زمینه تدوین گردد. رتبه بالاتر نشان‌دهنده پایبندی بیشتر شرکت به این اصول است. این رتبه برای اطلاع عموم مردم، سهامداران عمده و مدیران شرکت منتشر می‌شود. در صورت تأسیس مؤسسات رتبه‌بندی، محاسبه و اعلام رتبه اعتباری به عهده این مؤسسات گذاشته خواهد شد. شرکت‌های ثبت شده اولویت‌بندی شده و ابتدا رتبه شرکت‌هایی که اولویت بالاتری دارند، محاسبه می‌شود و سپس به تدریج، محاسبه رتبه سایر شرکت‌ها نیز در دستور کار قرار می‌گیرد.

یکی از راه‌های تشویق شرکت‌ها به ارتقاء رتبه راهبری شرکتی، انتشار عمومی آن از طریق سایت‌های مختلف است. می‌توان در سایت‌هایی که همه روزه مرجع سرمایه‌گذاران برای دریافت اطلاعات معاملات و سفارش‌ها یا مرجع ارسال سفارش‌ها است، رتبه راهبری شرکتی را در دسترس قرار داد. مذاکره با بانک مرکزی و بانک‌های تجاری برای لحاظ رتبه راهبری شرکتی در میزان اعتبارات و تسهیلات اعطایی و نرخ آنها، راه دیگری برای تشویق شرکت‌ها به ارتقاء رتبه اعتباری خود است. همچنین از طریق اصلاح قوانین مالیاتی می‌توان تخفیفات یا معافیت‌های مالیاتی برای شرکت‌هایی در نظر گرفت که رتبه راهبری شرکتی بالاتری دارند. در نهایت می‌توان تأیید صلاحیت مدیران شرکت‌ها را به رتبه راهبری و شرکت تحت مدیریت آنها وابسته کرد.

سازمان بورس در نظر دارد از بین راه‌های تشویقی فوق و شناسایی راه‌های دیگر، کارآمدترین روش‌ها را برای تشویق شرکت‌ها به ارتقاء رتبه راهبری شرکتی خود به کار گیرد.

۳-۶- ارتقاء رتبه شفافیت اطلاعاتی شرکت‌ها:

۳-۶-۱- اهداف کمی: ارتقاء متوسط رتبه شفافیت اطلاعاتی شرکت‌های ثبت شده به میزان سالانه ۵٪ تا سال

۱۳۹۶

۳-۶-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- محاسبه و اعلام رتبه شفافیت اطلاعاتی شرکت‌های ثبت شده هر سه ماه یکبار.

ب- بازنگری در معیارهای رتبه‌بندی شفافیت اطلاعاتی شرکت‌ها.

ج- تشویق شرکت‌ها به ارتقاء رتبه شفافیت اطلاعاتی.

۳-۶-۳- توضیحات:

هم‌اکنون معیارهای رتبه‌بندی شرکت‌ها از نظر شفافیت اطلاعاتی تعریف شده و رتبه ناشران ثبت شده هر سه ماه یکبار توسط سازمان بورس محاسبه و برای عموم منتشر می‌شود که در حال حاضر متوسط امتیاز شفافیت اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران و فرابورس برابر ۶۵.۶۳ است. در نظر است این رویه همچنان ادامه یابد. هم‌اکنون رتبه‌بندی شفافیت اطلاعاتی شرکت‌ها براساس میزان به موقع بودن انتشار اطلاعات و قابلیت اتکاء بودجه پیش‌بینی شده شرکت‌ها (از طریق مقایسه آنها با اطلاعات واقعی پس از وقوع)، محاسبه می‌گردد. به منظور تقویت این معیارها در نظر است که در سال ۱۳۹۳، این معیارها بازنگری شده و در صورت لزوم اصلاح شوند تا شفافیت اطلاعاتی شرکت‌ها را به شکل دقیق‌تری اندازه بگیرند.

یکی از راه‌های تشویق شرکت‌ها به ارتقاء رتبه شفافیت اطلاعاتی، انتشار عمومی آن از طریق سایت‌های مختلف است. می‌توان در سایت‌هایی که همه روزه مرجع سرمایه‌گذاران برای دریافت اطلاعات معاملات و سفارش‌ها یا مرجع ارسال سفارش‌ها است، رتبه شفافیت اطلاعاتی را در دسترس قرار داد. مذاکره با بانک مرکزی و بانک‌های تجاری برای لحاظ رتبه شفافیت اطلاعاتی در میزان اعتبارات و تسهیلات اعطایی و نرخ

آنها، راه دیگری برای تشویق شرکتها به ارتقاء رتبه اعتباری خود است. همچنین از طریق اصلاح قوانین مالیاتی می‌توان تخفیفات یا معافیت‌های مالیاتی برای شرکت‌هایی در نظر گرفت که رتبه شفافیت اطلاعاتی بالاتری دارند. در نهایت می‌توان تأیید صلاحیت مدیران شرکتها را به رتبه شفافیت اطلاعاتی و شرکت تحت مدیریت آنها وابسته کرد. سازمان بورس در نظر دارد از بین راه‌های تشویقی فوق و شناسایی راه‌های دیگر، کارآمدترین روش‌ها را برای تشویق شرکتها به ارتقاء رتبه شفافیت اطلاعاتی خود به کار گیرد.

۳-۷- بهبود استانداردهای گزارش‌گری شرکتها:

۳-۷-۱- اهداف کمی:

الف- تکمیل صورت‌های مالی نمونه متناسب با موضوعات فعالیت شرکت‌های مختلف تا سال ۱۳۹۶، هر سال دو مورد.

ب- تهیه و تکمیل قالب گزارش هیأت مدیره شرکتها راجع به فعالیت و وضع عمومی شرکت تا سال ۱۳۹۶، هر دو سال یک مورد.

ج- تهیه قالب گزارش افزایش سرمایه شرکتها برای انواع اهداف و موضوعات فعالیت از سال ۱۳۹۳ تا سال ۱۳۹۵ در هر سال یک مورد.

د- کمبودها و ضعف‌های برطرف شده در استانداردهای گزارش‌گری مالی در هر سال به میزان یک مورد از سال ۱۳۹۳ تا سال ۱۳۹۶.

۳-۷-۱- برنامه‌های اجرایی:

الف- تکمیل صورت‌های مالی نمونه متناسب با موضوعات فعالیت شرکت‌های مختلف (از جمله بانک‌ها، بیمه‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و هلدینگ) و تعامل با سایر نهادهای ناظر برای اجرایی کردن صورت‌های مالی نمونه.

ب- تهیه و تکمیل قالب گزارش هیأت مدیره شرکتها راجع به فعالیت و وضع عمومی شرکت، از جمله در زمینه گزارش‌گری پایداری.

ج- تهیه قالب گزارش افزایش سرمایه شرکتها برای اهداف مختلف افزایش سرمایه.

د- تقویت نقش سازمان بورس در تدوین استانداردهای حسابداری از طریق پیشنهاد استانداردهای جدید یا پیشنهاد اصلاح آنها.

ه- ارتقاء کیفیت گزارشگری مالی شرکتها از طریق الزام یا توجیه شرکتها به تکمیل یادداشت‌های همراه.

و- افزایش حساسیت مؤسسات حسابرسی در اجرای صحیح مسئولیت‌های خود از طریق وضع و اصلاح مقررات رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی و بررسی کیفیت گزارش‌های حسابرسی.

ز- حمایت از استقلال مؤسسات حسابرسی.

ح- بهبود کیفیت پیش‌بینی‌های مالی شرکتها.

ط- بررسی نحوه اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارش‌گری مالی در شرکت‌های ثبت شده.

ی- تعامل با سازمان حسابرسی به منظور ترجمه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی.

ک- تعامل با سازمان مالیاتی به منظور اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی.

ل- تشویق یا الزام شرکت‌های ثبت شده حسب مورد به اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی.

۳-۷-۳- توضیحات:

نحوه ارائه صورت‌های مالی شرکتها باید متناسب با موضوع فعالیت آنها باشد. استفاده کننده از صورت‌های مالی بانکها، بیمه‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های هلدینگ و شرکت‌های تولیدی هرکدام نیازهای اطلاعاتی خاصی دارند که باید در متن صورت‌های مالی یا یادداشت‌های همراه افشا شوند. در مورد بانکها و بیمه‌ها، لازم است صورت مالی نمونه، الزامات نهادهای ناظر (یعنی بانک مرکزی و بیمه مرکزی) را نیز برآورده نماید. سازمان بورس درصدد است طی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ طیف کاملی از صورت‌های مالی نمونه را برای انواع شرکتها تهیه و برای اجرا به شرکت‌های مذکور ابلاغ نماید.

گزارش‌های هیأت مدیره شرکت‌ها راجع به فعالیت و وضع عمومی شرکت، در هر سال مالی تهیه و به مجمع عمومی ارائه می‌شود. در مورد شرکت‌های سهامی عام، این گزارش برای عموم افشاء می‌شود. استانداردسازی محتوا و شکل گزارش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که ممکن است به موضوع فعالیت شرکت بستگی داشته باشد. سازمان بورس هم اکنون محتوا و شکل این گزارش‌ها را تنظیم و جهت اجرا به شرکت‌های سهامی عام ثبت شده ابلاغ نموده است و در نظر دارد در آینده، اصلاحات لازم را متناسب با نوع فعالیت شرکت‌ها در این قالب گزارش‌ها به عمل آورد. همچنین گزارش‌های هیأت‌مدیره شرکت‌ها می‌تواند حاوی گزارش‌هایی درخصوص میزان پایداری سود عملیاتی شرکت‌ها (شامل گزارش زیست محیطی و اجتماعی و گزارش ارزش افزوده) باشد.

طبق قانون، تدوین استانداردهای ملی حسابداری به عهده سازمان حسابرسی است. سازمان بورس در نظر دارد کمبودها و نواقص استانداردهای حسابداری و گزارش‌گری مالی را که در کیفیت گزارش‌گری مالی شرکت‌های ثبت شده مؤثرند، شناسایی کرده و پیشنهادهای لازم را به سازمان حسابرسی برای رفع کمبودها و نواقص ارائه دهد. همچنین در نظر است نقش نماینده سازمان بورس که در کمیته تدوین استانداردهای حسابداری سازمان حسابرسی عضویت دارد، را با انتخاب شخص با تجربه و ارائه استراتژی‌های لازم به وی تقویت گردد.

طبق قانون تجارت، به منظور افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام، لازم است گزارش توجیهی افزایش سرمایه توسط هیأت مدیره شرکت تهیه و به مجمع عمومی فوق‌العاده ارائه شود. تدوین، محتوا و شکل این گزارش در برنامه‌های سازمان بورس قرار دارد که باید با هدف از افزایش سرمایه متناسب باشد (مثلاً محتوا و شکل گزارش توجیهی افزایش سرمایه با هدف اجرای طرح توسعه‌ای می‌تواند متفاوت از محتوا و شکل این گزارش با هدف اصلاح ساختار مالی باشد). تهیه قالب برای گزارش توجیهی افزایش سرمایه لزوماً به معنی الزام شرکت‌های ثبت شده به تبعیت از این قالب نیست و ممکن است جنبه توصیه‌ای داشته باشد. ضمن اینکه راهنمایی برای مؤسسات حسابرسی خواهد بود تا بررسی‌های خود را راجع به این گزارش‌ها، استاندارد و برنامه‌ریزی نمایند.

تکمیل اطلاعات یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی، می‌تواند اثر قابل توجهی بر شفافیت اطلاعاتی شرکت‌ها داشته باشد. این مهم مورد توجه سازمان بورس بوده است؛ به طوری که صورت‌های مالی نمونه شامل

یادداشت‌های نمونه نیز می‌گردند. با اینحال همواره لازم کفایت این یادداشت‌ها بررسی و محتوا و کیفیت اطلاعاتی آنها افزایش یابد. سازمان بورس در نظر دارد در هر سال تعدادی از یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی نمونه را که از اهمیت بیشتری برخوردارند، مورد بررسی و بازنگری قرار دهد.

نقش مؤسسات حسابرسی به عنوان اشخاص مستقل از هیأت مدیره شرکت‌ها، در اعتباردهی به گزارش‌های مالی و غیرمالی شرکت‌ها بی‌بدیل است. بنابراین لازم است این مؤسسات، کار خود را با استاندارد و کیفیت بالا و حساسیت زیاد و همچنین با حفظ استقلال انجام دهند. سازمان بورس در نظر دارد با وضع یا اصلاح مقررات در این زمینه، تعامل با جامعه حسابداران رسمی، رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی و بررسی نمونه‌ای کیفیت گزارش‌های حسابرسی و پی‌گیری موارد تخلف، قصور یا تقصیر حسابرسان، به ارتقاء کیفیت گزارش‌های حسابرسی و استقلال حسابرسان کمک نماید.

پیش‌بینی‌های مالی که توسط هیأت مدیره شرکت‌های پذیرفته شده تهیه و ارائه می‌شود، در تصمیمات سرمایه‌گذاران اثر قابل توجهی دارند، بنابراین لازم است همواره کیفیت پیش‌بینی‌ها افزایش یابد. استفاده از متخصصان با دیدگاه‌ها و تخصص‌های مختلف به منظور مشاهده کلیه جوانب، جایگزینی پیش‌بینی‌های فاصله‌ای (مثلاً براساس سناریوهای بدبینانه، خوش‌بینانه و محتمل‌ترین حالت) به جای پیش‌بینی‌های نقطه‌ای، انجام تحلیل‌های حساسیت و اضافه کردن ترازنامه و صورت جریان‌ات نقدی به پیش‌بینی‌ها، می‌تواند به افزایش کیفیت پیش‌بینی‌های مالی کمک کند.

به منظور ایجاد قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شرکت‌های ایرانی با شرکت‌های خارجی و قابل فهم کردن این اطلاعات برای سرمایه‌گذاران خارجی، استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارش‌گری مالی ضرورت دارد. استفاده از این استانداردها، همچنین به شفافیت بیشتر صورت‌های مالی کمک می‌کند و استفاده از دانش روز در این زمینه را تضمین می‌نماید. سازمان حسابرسی استفاده از این استانداردها را برای شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان بورس اختیاری نموده است. به منظور استفاده از این استانداردها، لازم است این استانداردها ترجمه شوند و مسائل مالیاتی آنها با سازمان مالیاتی حل و فصل گردد و در نهایت به شرکت‌ها برای استفاده از این استانداردها توصیه شوند یا حسب ضرورت برخی از شرکت‌ها، به تطبیق صورت‌های مالی خود با این استانداردها ملزم شوند.

۴- ارتقاء و هم‌افزایی درون سازمانی و همکاری فراسازمانی:

۴-۱- امضاء و اجرای تفاهم‌نامه با سازمان‌های بورس کشورهای دیگر

۴-۱-۱- اهداف کمی: تنظیم و امضای تفاهم‌نامه‌های موردنظر تا سال ۱۳۹۶، هر سال یک مورد.

۴-۱-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- شناسایی سازمان‌های بورس کشورهای دیگر که قابلیت و آمادگی همکاری را با سازمان بورس دارند و تلاش به منظور امضای تفاهم‌نامه مشترک در حوزه‌های مورد علاقه.

ب- اختصاص نیروی انسانی برای پی‌گیری اجرای هر تفاهم‌نامه به عنوان شخص رابط.

ج- سازماندهی مناسب برای اجرای تفاهم‌نامه‌های منعقد.

۴-۱-۲- توضیحات:

همکاری با سازمان‌های ناظر بر بازار سرمایه در کشورهای دیگر برای بهره‌گیری از تجربیات آن سازمان‌ها و تشریک مساعی در حل مسائلی مشابه، مفید و بلکه ضروری است. به این منظور سازمان بورس درصدد است تا با نهادهای ناظر بازار سرمایه در کشورهای دیگر ارتباط برقرار کرده و با آنهایی که آمادگی بیشتری برای همکاری مشترک دارند و از نظر ساختار قوانین و مقررات و میزان پیشرفت بازارهای سرمایه با ایران تشابه داشته و تجربیات کافی در زمینه‌های مختلف برای بهره‌گیری در اختیار دارند، تفاهم‌نامه مشترک امضاء نماید. به دلیل سهولت در برقراری تماس‌ها و تشکیل جلسات مشترک، کشورهای واقع در منطقه واحد زمانی در اولویت خواهند بود.

مسلماً صرفاً امضای تفاهم‌نامه با نهادهای مشابه در سایر کشورها، کفایت نمی‌کند و ارزش تفاهم‌نامه‌های منعقد به اجرای آنهاست. برای اطمینان از اجرای تفاهم‌نامه‌ها لازم است برای هر تفاهم‌نامه منعقد، شخص رابطی در سازمان بورس معین شود تا مسئولیت برقراری ارتباطات و پی‌گیری توافقات را به عمل آورد. همچنین باید سازماندهی مناسب برای اجرای تفاهم‌نامه و پشتیبانی از شخص رابط، پیش‌بینی شود.

۴-۲- پیوستن به نهاد بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق بهادار (IOSCO)

۴-۲-۱- اهداف کمی: پذیرش قطعی سازمان بورس به عنوان عضو دائم نهاد بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق

بهادار

۴-۲-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف - بررسی نواقص و اشکالات قانون بازار اوراق بهادار که مانع پیوستن سازمان بورس به نهاد بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق بهادار می‌شود و تدوین پیشنهاد اصلاحیه قانون مذکور.

ب- رایزنی به منظور جلب توافق با کشورهای تأثیرگذار برای عضویت سازمان بورس در نهاد بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق بهادار.

۴-۲-۳- توضیحات:

درخواست عضویت سازمان بورس در IOSCO چند سال پیش ارائه شده است. برخی نواقص قانون بازار اوراق بهادار نیز در قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در سال ۱۳۸۸ برای رفع موانع پیوستن به این سازمان برطرف شده است. با اینحال به دلایل فضای سیاسی ناشی از تحریم‌ها، این نهاد بین‌المللی حاضر به پذیرفتن سازمان بورس به عنوان عضو نشده است.

پیوستن ایران به IOSCO شرایط را برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی فراهم خواهد کرد، چراکه نشان می‌دهد قوانین و مقررات ایران در زمینه بازار سرمایه، به اندازه کافی از حقوق سرمایه‌گذاران حمایت می‌کند. از طرف دیگر این نهاد بین‌المللی، کانال مناسبی برای ارتباط با سازمان‌های بورس سایر کشورهای عضو برای تبادل تجربیات فراهم می‌آورد. ضمن آن سازمان بورس می‌تواند در تحقیقات و پژوهش‌های بین‌المللی در زمینه مسائل بازار سرمایه مشارکت کند و در کمیته‌ها و کارگروه‌های IOSCO، عضویت داشته باشد. با پیشرفت مذاکرات در زمینه رفع تحریم‌ها، فضای مناسبتری برای طرح درخواست سازمان بورس برای عضویت در IOSCO فراهم شده است. سازمان بورس در نظر دارد مجدداً این درخواست را پی‌گیری کند و اقدامات لازم را برای این منظور از پیشنهاد رفع نواقص احتمالی قوانین ایران تا رایزنی با کشورهای عضو برای جلب نظر مساعد آنها، انجام دهد.

۴-۳- تشکیل کارگروه‌های تخصصی هیأت مدیره

۴-۳-۱- هدف کمی: تشکیل حداقل ۶۰ ساعت جلسه در ۳ کارگروه تخصصی هیأت مدیره جهت تعامل با صاحب نظران
۴-۳-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- تدوین منشور کارگروه‌های تخصصی هیأت مدیره.

ب- تعیین عناوین کارگروه‌ها و تعریف مسئولیت‌ها و اهداف هر کارگروه.

ج- تعیین اعضای هر کارگروه و تشکیل عملی آن.

۴-۳-۳- توضیحات:

یکی از راه‌های هم‌افزایی درون سازمانی و تعامل مؤثر با بیرون سازمان، تشکیل کارگروه‌های متشکل از مدیران داخل سازمان بورس و صاحب نظرانی از خارج از سازمان است. وظایف این کارگروه‌ها، مباحثه در زمینه موضوعات مورد نظر در حوزه مشخصی از مسائل و ارائه نظرات مشورتی به هیأت مدیره سازمان بورس برای اتخاذ تصمیمات ضروری است.

برای تعیین چارچوب تشکیل کارگروه‌ها و حفظ استقلال آنها و اطمینان از ترکیب مناسب اعضای کارگروه به منظور بهره‌گیری از حداکثر نظرات کارشناسی و اطمینان از در اختیار بودن امکانات و اطلاعات لازم برای ایفای وظایف کارگروه‌ها، منشور کارگروه‌های تخصصی هیأت مدیره تنظیم و به تصویب خواهد رسید.

در راستای اجرای منشور کارگروه‌های هیأت مدیره، تعداد کارگروه‌های مورد نیاز و اهداف و حوزه مورد بحث هر کارگروه به تصویب هیأت مدیره سازمان خواهد رسید.

پس از تعیین عنوان و اهداف هر کارگروه، لازم است ترکیبی مناسب از مدیران و کارشناسان سازمان و صاحب نظران خارج از سازمان به منظور تشکیل کارگروه تعیین شده و کارگروه تشکیل یافته و فعالیت خود را آغاز نماید.

۴-۴- طراحی و راه‌اندازی نظام جمع‌آوری، پالایش و اجرای پیشنهادها:

۴-۵-۱- هدف کمی:

الف) دریافت و اجرای حداقل ۵ پیشنهاد در خصوص رویه‌های داخلی سازمان در هر سال

ب) دریافت و اجرای حداقل ۵ پیشنهاد در خصوص مقررات بازار سرمایه در هر سال

۴-۵-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- اجرای سامانه دریافت پیشنهادها برای دریافت پیشنهادهای کارکنان.

ب- توسعه نظام پیشنهادها برای دریافت پیشنهادهای فعالان بیرون از سازمان.

ج- تشکیل کمیته ارزیابی و پالایش پیشنهادها در سازمان بورس.

د- بازنگری در رویه‌های جمع‌آوری، پالایش و اجرای پیشنهادها.

۴-۵-۳- توضیحات:

هر سازمان پویا نیازمند نظام پیشنهادات است تا چالاک‌ی و دقت خود را حفظ کرده و کاستی‌های موجود را مرتفع نماید. سازمان بورس از آن رو که دارای مخاطب برون‌سازمانی است و سیاست‌های وضع شده توسط آن بر فعالیت مشارکت‌کنندگان بازار سرمایه اثربخش است، نیازمند دریافت دیدگاه‌های برون‌سازمانی از محیط بازار سرمایه نیز می‌باشد. در همین راستا، توسعه نظام پیشنهادها برای دریافت پیشنهادهای فعالان بازار سرمایه نیز ضروری است. به منظور بررسی پیشنهادهای واصله و تعیین پیشنهادهایی که قابلیت اجرا دارند، کمیته ارزیابی و پالایش پیشنهادها در سازمان تشکیل خواهد شد. پس از اجرای این نظام در مدتی معین، بازنگری در آن برای رفع کاستی‌ها، ضرورت دارد.

۵- مشارکت فعال و مؤثر در سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری

۵-۱- تعیین اصلاحات مورد نیاز در قانون تجارت به منظور بهبود کارکرد نظام مالی کشور

۵-۱-۱- هدف کمی: جمع‌بندی نظرات اصلاحی درباره قانون تجارت تا پایان سال ۱۳۹۳.

۵-۱-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف) تشکیل کارگروه ویژه اصلاح قانون تجارت.

ب) جمع‌آوری پیشنهادهای صاحب‌نظران در زمینه اصلاح قانون تجارت.

ج) طرح پیشنهادهای اصلاحی در کارگروه ویژه اصلاح قانون تجارت و جمع‌بندی نهایی.

۵-۱-۳- توضیحات:

قانون تجارت در سال ۱۳۱۱ و اصلاحیه آن در سال ۱۳۴۵ به تصویب رسیده است. اکنون بیش از ۴۵ سال از تصویب اصلاحیه قانون تجارت ایران می‌گذرد. در این مدت تغییرات زیادی در تکنولوژی، فضای کسب‌وکار و دانش اداره بنگاه‌ها بوجود آمده است. به منظور تطبیق قانون تجارت با این تغییرات، لازم است اصلاحاتی در آن به عمل آید.

از جمله تغییراتی که در طی مدت تصویب اصلاحیه قانون تجارت تاکنون بوجود آمده است می‌توان به مواردی اشاره کرد. تغییر قانون تجارت برای بهره‌گیری از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی در زمینه انتشار آگهی‌های شرکت‌ها، ارتباط با سهامداران در مکانی خاص، ضروری است. پیشرفت بشر در اداره بنگاه‌ها، از جمله اصول راهبردی شرکتی و اصول کنترل‌های داخلی نیز اصلاح قانون تجارت را در این زمینه‌ها ضروری ساخته است. همچنین ضروری است که قانون تجارت به گونه‌ای اصلاح شود که بهره‌گیری از اوراق بهادار جدید برای شرکت‌ها میسر گردد. از زمان تصویب قانون بازار اوراق بهادار، ثبت برخی اوراق بهادار و برخی شرکت‌ها نیز در سازمان بورس الزامی شده است که پیش‌بینی موادی در قانون تجارت برای تنظیم روابط بین اداره ثبت شرکت‌ها و سازمان بورس را نیز ضروری ساخته است. صندوق‌های سرمایه‌گذاری نیز به عنوان شخصیت حقوقی جدید در فضای کسب‌وکار کشور، باید در قانون تجارت به رسمیت شناخته شوند. برخی از مواد قانون تجارت نیز به گونه‌ای تدوین شده اند که مانع توسعه بازار اوراق بهادار کشور می‌شوند.

چند سال پیش لایحه اصلاح قانون تجارت از طرف دولت به مجلس ارائه شده است، لکن متأسفانه به خوبی به ضرورت‌های فوق‌الذکر در تدوین متن جدید قانون تجارت، توجه نشده است. لذا سازمان بورس مطالعه این لایحه توسط متخصصان بازار سرمایه را برای تعیین اصلاحات مورد نیاز ضروری تشخیص داده و در صدد است برای مباحثه و جمع‌بندی نظرات صاحب‌نظران در این زمینه، کارگروهی ویژه تشکیل دهد. یکی از کارشناسان خیره سازمان بورس، وظیفه جمع‌آوری نظرات مختلف در زمینه اصلاح قانون تجارت را برعهده گرفته و

پیشنهادهای جمع‌آوری شده در کارگروه ویژه یاد شده، طرح و پس از بحث و بررسی، نظر نهایی جمع‌بندی و به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌گردد.

۵-۲- تعیین اصلاحات مورد نیاز در قانون بازار اوراق بهادار

۵-۲-۱- هدف کمی: تهیه پیش نویس اصلاح قانون بازار اوراق بهادار برای طرح در مراجع مرتبط تا پایان سال ۱۳۹۳

۵-۲-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- تشکیل کارگروه ویژه بررسی قانون بازار اوراق بهادار.

ب- جمع‌آوری پیشنهادهای و نظرات در زمینه اصلاح قانون بازار اوراق بهادار.

ج- طرح پیشنهادهای و نظرات اصلاحی در کارگروه ویژه بررسی قانون بازار اوراق بهادار و جمع‌بندی نهایی.

د- تعامل با دولت و مجلس در تدوین و تصویب لایحه اصلاح قانون بازار اوراق بهادار.

۵-۲-۳- توضیحات:

بیش از ۸ سال است که از تصویب قانون بازار اوراق بهادار می‌گذرد. با تصویب این قانون تحولات بزرگی در بازار سرمایه کشور بوجود آمده است. گرچه قانون بازار اوراق بهادار نقاط قوت بسیار داشته و در نوع خود قانونی مدرن محسوب می‌گردد، لکن تجربه ۸ ساله در اجرای این قانون، برخی نقاط ضعف آن را نیز نمایان ساخته است.

چهار سال پس از تصویب این قانون یعنی در سال ۱۳۸۸، برخی نقاط ضعف قانون مذکور در قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید برطرف شده است. با این حال به نظر می‌رسد که انجام پاره‌ای دیگر از اصلاحات در این قانون، ضرورت داشته باشد. چنانچه این اصلاحات، منجر به تضعیف نقاط قوت موجود در قانون نشود، رشد شتابان بازار سرمایه کشور را پشتیبانی خواهد کرد.

تشکیل هیأت ثبات مالی به منظور هماهنگی میان سیاست‌های متخذه در بازار پول و سرمایه و بیمه کشور یکی از اصلاحاتی است که در قانون بازار اوراق بهادار پیشنهاد شده است. تصحیح رویه‌های رسیدگی به تخلفات از قانون مذکور و مقررات مربوطه و رسیدگی به اختلافات بین فعالین بازار اوراق، پیشنهادی دیگر است.

همچنین لازم است الزاماتی برای اجرای نظام راهبری شرکتی در قانون پیش‌بینی شده و نیز ضمانت‌های اجرای قانون و مقررات مربوطه تکمیل و اختیارات نهاد ناظر برای تنظیم بازار و نظارت بر فعالان آن تقویت شود. الزامات افشای اطلاعات ناشران اوراق بهادار نیز باید در این قانون اصلاح شوند. تهیه و انتشار تمام گزارش‌ها و اطلاعاتی که در قانون بازار اوراق بهادار برای شرکت‌های سهامی عام پیش‌بینی شده است، برای سایر ناشران اوراق بهادار از جمله شرکت‌های سهامی خاص که به انتشار اوراق غیرمشارکتی مبادرت کرده‌اند، ضرورت ندارد.

۵-۳- مشارکت فعال در تدوین برنامه‌های توسعه‌ای و لایحه بودجه کل کشور

۵-۳-۱- هدف کمی:

- الف- جمع‌بندی نظرات فعالان بازار سرمایه درباره بودجه کل کشور تا پایان آبان ماه هر سال
- ب- جمع‌بندی نظرات فعالان بازار سرمایه در خصوص برنامه‌های پنج ساله کشور در موقع مقتضی.

۵-۳-۲- برنامه‌های اجرایی

- الف) تشکیل کارگروه ویژه بررسی بودجه کل کشور و برنامه‌های پنج ساله.
- ب) جمع‌بندی نظرات و پیشنهادهای فعالان بازار سرمایه در خصوص بودجه کل کشور و برنامه‌های پنج ساله.
- ج- طرح نظرات و پیشنهادهای کارگروه ویژه بررسی بودجه کل کشور و برنامه‌های پنج ساله.
- د- تعامل با مبادی ذیربط برای انعکاس نظرات سازمان بورس راجع به بودجه کل کشور و برنامه‌های پنج ساله.

۵-۳-۳- توضیحات:

برنامه‌های پنج ساله و بودجه کل کشور، تأثیر غیر قابل انکاری در توسعه بازار اوراق بهادار و فعالیت بنگاه‌های اقتصادی ثبت شده نزد سازمان بورس و در نتیجه تأثیر قابل توجه بر بورس‌های اوراق بهادار و کالایی دارند. بنابراین سازمان بورس درصدد است با جمع‌آوری به موقع نظرات و پیشنهادهای فعالان بازار سرمایه در خصوص بودجه کل کشور و برنامه‌های پنج ساله و طرح این نظرات و پیشنهادهای کارگروه ویژه‌ای که به این منظور تشکیل خواهد داد، نظرات جمع‌بندی شده را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سایر حوزه‌های مربوطه منعکس کرده و برای اعمال این نظرات در بودجه کل کشور و برنامه‌های پنج ساله، مذاکرات ضروری را انجام دهد.

۴-۵- تنقیح قوانین و مقررات بازار سرمایه

۴-۵-۱- هدف کمی

تنقیح سالانه ۲۰ درصد از مقررات بازار سرمایه طی سال ۱۳۹۳ تا سال ۱۳۹۶

۴-۵-۲- برنامه‌های اجرایی

الف) تشکیل کارگروه ویژه تنقیح مقررات بازار سرمایه.

ب) اولویت‌بندی مقررات به منظور تنقیح آنها.

ج) جمع‌آوری نظرات برای تنقیح مقررات منتخب و تهیه پیش‌نویس متن منقح شده.

د) طرح پیش‌نویس متن منقح شده در کارگروه تنقیح مقررات و جمع‌بندی نتایج.

۴-۵-۳- توضیحات:

یکی از مهمترین اقدامات حقوقی هر سازمان ناظر یا واضع مقررات، تنقیح مقررات موضوعه است. به این ترتیب امکان تفسیر دوگانه، وضع دوباره مقررات، تعاریف متناقض و بسیاری خطاهای حقوقی دیگر از میان خواهد رفت. ضمناً تاریخچه‌ای از فرآیند مقررات بر جای خواهد ماند که تنقیح حقوقی مقررات را در مراجعات بعدی آسان می‌کند.

هم‌اکنون مجموعه مقررات مصوب بازار سرمایه به بیش از دوهزار صفحه می‌رسد که طی مدت هشت سال از تصویب قانون بازار اوراق بهادار، تدوین شده‌اند. این نشان می‌دهد که به دلیل نیاز بازار سرمایه و سرعت توسعه آن و نبود مقررات لازم در بسیاری از حوزه‌ها، سرعت تصویب مقررات در بازار سرمایه بسیار بالا بوده است. طبیعی است با این سرعت زیاد، کاستی‌هایی نیز بوقوع پیوسته باشد. بنابراین اصلاح ادبی- حقوقی مقررات و رفع ابهامات و تناقض‌های احتمالی از آنها ضروری است.

برای تنقیح مقررات، اولویت با مقرراتی است که اثر بیشتری بر بازار سرمایه کشور دارند. ابتدا نظرات اصلاحی در خصوص مقررات منتخب از سطح مدیران، کارشناسان و صاحب‌نظران بیرونی جمع‌آوری می‌شود. کارشناسان حقوقی سازمان اصلاحات لازم را با توجه به نظرات اصلاحی فوق در متن مقررات برای تنقیح آنها اعمال کرده

و متن منقح شده در کارگروهی که برای این منظور تشکیل می‌شود، مطرح و جمع‌بندی نهایی شده و برای تصویب مرجع مربوطه (معمولاً هیأت مدیره سازمان بورس) ارسال می‌گردد.

۵-۵- مطالعه به موقع لوایح و طرح‌های پیشنهادی به مجلس به منظور ارایه نظرات

۵-۵-۱- هدف کمی:

پایش لوایح و طرح‌ها و تعیین کارشناس مسئول آن در موقع مقتضی.

۵-۵-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- تشکیل کارگروه تخصصی پایش لوایح، طرح‌ها و پیش‌نویس مقررات.

ب- تعیین کارشناس مسئول کارگروه از میان کارشناسان خبره مالی و حقوقی.

۵-۵-۳- توضیحات:

بسیاری از قوانین و مقررات و دستورالعمل‌های منتج از این مقررات که در خارج از حوزه مقررات‌گذاری سازمان بورس و اوراق بهادار وضع می‌شوند، ممکن است دارای آثار مستقیم یا غیرمستقیم بر بازار سرمایه باشند. لذا لازم است پایش دقیقی بر این دسته از قوانین و مقررات صورت گیرد.

برای این منظور کارگروهی از مدیران و کارشناسان درون سازمان و صاحب‌نظران بیرون از سازمان، تشکیل خواهد شد. یکی از کارشناسان خبره نیز به همین منظور اختصاص می‌یابد.

کارشناس خبره موظف است به طور مداوم طرح‌ها و لوایح پیشنهادی در مجلس شورای اسلامی و پیش‌نویس آئین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و سایر مقرراتی که در شوراها، هیأت دولت، شورای پول و اعتبار، هیأت عالی واگذاری، شورای رقابت و غیره مطرح‌اند را مطالعه نموده و چنانچه به تشخیص خود یا با مشورت با مدیران و کارشناسان سازمان یا صاحب‌نظران بیرون از سازمان، آنها را موثر بر بازار سرمایه کشور بداند، موظف است نظرات مختلف را جمع‌آوری و موضوع را در کارگروه مذکور مطرح نماید. کارگروه نظرات را جمع‌بندی نموده و به مراجع مربوطه منعکس می‌کند.

سیاست ۶- توسعه هدفمند سرمایه‌های انسانی و سازمانی

۶-۱- ارتقای دانش فنی و مهارت‌های کارکنان سازمان بورس و اوراق بهادار

۶-۱-۱- هدف کمی:

آموزش تخصصی کارکنان در سال ۱۳۹۳ به میزان ۵.۰۰۰ هزار نفر ساعت با استفاده از متخصصان داخلی و رشد سالانه ۲۰ درصد تا پایان سال ۱۳۹۶.

۶-۱-۲- برنامه‌های اجرایی

الف) استفاده از دانش فنی کارکنان ارشد داخل سازمان در برگزاری دوره‌های آموزشی مورد نیاز سایر کارکنان سازمان.

ب) استفاده از متخصصان داخلی و خارجی مدعو در برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت مورد نیاز کارکنان سازمان.

ج) برگزاری نشست‌های ویژه آموزشی مخصوص کارکنان سازمان.

د) استفاده از ظرفیت دوره‌های آموزش عالی طراحی شده مرتبط نظیر MBA بازار سرمایه برای ارتقای دانش کارکنان سازمان بورس.

ه) تأثیر دادن شرکت کارکنان در دوره‌های آموزشی در ارتقاء رتبه‌بندی شغلی و پاداش آنان.

و) در نظر گرفتن بورس تحصیلی برای کارکنان سازمان در مراکز آموزشی داخل و خارج از کشور در زمینه‌های مورد نیاز سازمان.

ز) اعطای فرصت مطالعاتی به محققان برون‌سازمانی جهت مطالعه در بازار سرمایه با تشکیل تیم تحقیق از کارشناسان سازمان.

ح) تدوین گزارش نیازسنجی آموزشی بر مبنای مسیر ارتقاء شغلی و تدوین طرح آموزش کارکنان.

۶-۱-۳- توضیحات:

سازمان بورس به عنوان نهادی دانش بنیان و متکی بر خلاقیت و دانش حرفه‌ای در زمینه‌های مختلف از جمله حسابداری، مالی، اقتصاد، حقوق و فناوری اطلاعات فعالیت می‌کند. ضروری است که براساس برنامه‌های مدون

و طراحی شده‌ای همواره این دانش ارتقا یافته و چالاک‌ی و دقت کارکنان در مواجهه با مسایل بازار سرمایه حفظ گردد. این برنامه‌ها می‌تواند در قالب برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت براساس تجارب داخل سازمانی یا برون سازمانی، به صورت عام یا خاص باشد. اخذ آموزش از برون سازمان و تعامل سازنده با مراکز دانشگاهی و استفاده از ظرفیت نخبگان برون سازمانی برای پوشش کاستی‌های احتمالی درون سازمانی، یکی دیگر از اقدامات سازمان در زمینه توسعه سرمایه‌های انسانی خود است.

۶-۲- ارتقای دانش فنی و مهارت‌های فعالان حرفه‌ای بازار سرمایه

۶-۲-۱- هدف کمی:

- الف- آموزش تخصصی اعضای هیأت مدیره شرکت‌های ثبت شده به میزان ۵ هزار نفر ساعت در سال ۱۳۹۳ و رشد سالانه آن به میزان ۲۵٪ تا پایان سال ۱۳۹۶.
- ب- آموزش دارندگان گواهینامه‌های حرفه‌ای به میزان ۲۰ هزار نفر ساعت در سال ۱۳۹۳ و رشد سالانه آن به میزان ۲۵٪ تا پایان سال ۱۳۹۶.
- ج- تأسیس رشته‌های تخصصی بازار سرمایه در دانشگاه‌ها و افزایش جذب ۲۰۰ دانشجو در سال ۱۳۹۳ در مقاطع تحصیلی و رشد سالانه آن به میزان ۲۵٪ تا پایان سال ۱۳۹۶.

۶-۲-۲- برنامه‌های اجرایی:

- الف) تعامل با دانشگاه‌های کشور برای تأسیس و گسترش رشته‌های تخصصی بازار سرمایه و تعریف رشته‌های جدید بازار سرمایه.
- ب) برگزاری یا کمک به برگزاری دوره‌های آموزشی برای تبیین آخرین تغییرات در قوانین، مقررات و استانداردهای بازار سرمایه.
- ج) تهیه و تولید یا کمک به تهیه و تولید و انتشار انواع بسته‌های آموزش تخصصی از جمله متن، فیلم، پویا نمایی و ابزارهای شبیه‌سازی.
- د) اعطای مجوز و کمک به کانون‌ها و آموزشگاه‌ها جهت برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی.

۶-۲-۳- توضیحات:

جامعه هدف سازمان بورس در واقع مشارکت‌کنندگان در بازار سرمایه هستند. تا وقتی که دانش و مهارت‌های این جامعه افزایش نیابد نمی‌توان به موفقیت برنامه‌های توسعه‌ای در بازار سرمایه امیدوار بود. استفاده از ظرفیت دانشگاه‌ها و انجمن‌ها و کانون‌های علمی در این راستا، مفید خواهد بود. به این ترتیب تعامل سازنده با محافل علمی و مراکز دانشگاهی و نیز صنعت مالی کشور شکل خواهد گرفت. اساساً یکی از نزدیکترین صنایع کشور به محافل علمی و مراکز دانشگاهی، صنعت مالی ایران (به ویژه بازار سرمایه) است و شاید دلیل اصلی موفقیت آن را نیز تاکنون، بتوان این همسویی و نزدیکی قلمداد کرد. تداوم این همکاری این امیدواری را ایجاد می‌کند که ارتقای دانش و مهارت فنی فعالان و حرفه‌ای‌های بازار سرمایه (که در نظام برنامه‌ریزی بازار سرمایه به ظرفیت‌سازی حرفه‌ای تعبیر می‌شود) ادامه یافته و بازار سرمایه را در مسیر توسعه خود حفظ نماید.

تعریف رشته‌های جدید مورد نیاز در بازار سرمایه کشور (از جمله حقوق مالی، مهندسی مالی، اقتصاد مالی و تحلیل‌گری مالی) و گنجاندن دروس جدید و تطبیق سرفصل دروس رشته‌های مرتبط موجود در دانشگاه‌ها، برنامه دیگری در این زمینه محسوب می‌شود. تعریف رشته‌هایی مرتبط با بازار سرمایه در سطح دیپلم کاردانش و تربیت نیروی انسانی در این زمینه، مفید خواهد بود.

مدیران شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان بورس (اعم از شرکت‌های سهامی عام و خاص) باید همواره با آخرین تغییرات در قوانین و مقررات و استانداردهای مرتبط با بازار سرمایه آشنا باشند، دانش خود را در زمینه تخصص‌های مورد نیاز در انجام وظایف خود، ارتقاء داده و مرتباً به روز نمایند. سازمان بورس برای این منظور دوره‌های تخصصی تعریف کرده و برگزار می‌نماید یا به کانون‌ها و آموزشکده‌ها برای برگزاری این دوره‌ها مجوز داده و مدیران مذکور را برای شرکت در آنها، تشویق می‌کند.

تهیه و تولید و انتشار انواع بسته‌های آموزشی نیز از دیگر راه‌های آموزش تخصصی فعالان بازار سرمایه است. در این زمینه می‌توان به تولید کتاب، نشریه، برشور، فیلم، پویانمایی و بازی‌های رایانه‌ای اقدام کرد یا با شبیه‌سازی معاملات بازار سرمایه (معاملات مجازی) مطالب آموزشی را به مخاطبان منتقل نمود یا در اختیار آنان قرار داد. سازمان بورس در نظر دارد فعالیت‌های خود را در این زمینه به طور مستقیم یا از طریق شرکت‌ها و آموزشگاه‌های فعال در این زمینه، تداوم دهد.

۳-۶- ایجاد نظام سطح‌بندی کارکنان براساس مهارت، دانش فنی و اثربخشی بر محیط کار.

۳-۶-۱- هدف کمی: سطح‌بندی کارکنان سازمان در سال ۱۳۹۳ براساس نظام سطح‌بندی کارکنان و تنظیم حقوق و مزایا و پاداش کارکنان براساس آن.

۳-۶-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- تکمیل و اصلاح نظام سطح‌بندی کارکنان سازمان بورس.

ج- سطح‌بندی کلیه کارکنان سازمان براساس نظام سطح‌بندی و تنظیم حقوق و دستمزد براساس نتایج آن.

د- بهبود و اجرای نظام ارزشیابی دوره‌ای کارکنان سازمان بورس و تنظیم پاداش کارکنان براساس نتایج آن.

۳-۶-۳- توضیحات:

کارکنان از بهترین منابع سازمان بورس محسوب می‌گردند. تقویت انگیزه، رضایت‌مندی و امنیت شغلی کارکنان باعث بهبود بهره‌وری نیروی کار و در نتیجه افزایش احتمال وصول به اهداف سازمان خواهد گردید. در همین راستا بازتعریف و توسعه نظام ارزشیابی کارکنان، سطح‌بندی کارکنان براساس نظام سطح‌بندی مدون، به ارزیابی محیط شغلی و تقویت انگیزه کارکنان منجر خواهد شد. پرداخت حقوق و دستمزد و پاداش کارکنان براساس نتایج نظام سطح‌بندی و ارزشیابی کارکنان از موضوعاتی است که بر اثربخشی نیروی انسانی کمک خواهد کرد.

۴-۶- افزایش رضایت شغلی کارکنان و رضایت‌مندی ارباب رجوع

۴-۶-۱- هدف کمی:

الف- افزایش متوسط شاخص رضایت شغلی کارکنان سالانه به میزان ۵٪ تا سال ۱۳۹۶.

ب- افزایش متوسط شاخص رضایت‌مندی کارکنان از واحدهای پشتیبانی، سالانه به میزان ۵٪ تا سال ۱۳۹۶.

ج- افزایش متوسط شاخص رضایت‌مندی ارباب رجوع از سازمان سالانه به میزان ۵٪ تا سال ۱۳۹۶

د- افزایش هم‌پوشانی انتظارات کارکنان و سازمان از یکدیگر سالانه به میزان ۵٪ تا سال ۱۳۹۶

۴-۶-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- تهیه نقشه راه، فرآیندها و وظایف واحدهای سازمانی و کارکنان.

ب- شناسایی فرآیندهای مخاطره آمیز.

ج- تعریف شرایط احراز مشاغل حساس.

د- اجرای مرحله دوم کارسنجی و تعریف وظایف و تکالیف جدید در هر فرآیند.

ه- اجرای نظام آراستگی محیط کار براساس مدل 5S در سازمان بورس.

و- توسعه و تکمیل گزارشگری و تمدید مجوز ایزو 9001-2008.

ز- اجرایی نمودن سیستم‌های مدیریت کیفیت براساس جایزه ملی تعالی سازمانی (EFQM).

ح- پیش‌بینی زیرساخت‌های استقرار مدل تعالی سازمانی (EFQM).

ط- اجرای مدل انتظارات متقابل و اجرای برنامه‌هایی جهت کاهش سطح انتظارات کارکنان و سازمان.

۶-۴-۳- توضیحات:

مدون کردن و استاندارد نمودن وظایف، شرح وظایف و جایگاه سازمانی هر فرد و همچنین تعیین نقشه راه برای وی، روشن‌کننده روش ارزیابی توسط کارفرما (سازمان بورس) و منطقی‌کننده انتظارات متقابل کارکنان و سازمان بورس است. این امر موجب ضروری شدن تهیه نقشه راه، تعریف فرآیند و شرح وظایف واحدها و کارکنان سازمان بورس خواهد شد. از سوی دیگر تعریف شرایط احراز مشاغل حساس در سازمان بورس منجر به چاره اندیشی برای مواقع بحران و استفاده بهینه از مدل‌های انتشار دانش خواهد شد. تعریف مجدد وظایف و به فراخور آن تعیین تکلیف جدید لازم است به شکل مرتب صورت پذیرد.

نظام آراستگی محیط کار و نظم محیط سازمانی با اجرای برنامه‌های 5S قابل تحقق بوده و در راستای تمدید مجوز مدیریت کیفیت ایزو 9001-2008 نیز پایش فرآیندها و عملکردها به شکل جدی تعقیب می‌گردد. از سویی دیگر اجرای مدل انتظارات متقابل در سازمان بورس در دستور کار قرار دارد. این مدل شامل شناسایی فرآیندها و فعالیت‌ها و وظایف، طراحی مدل‌های هنجاری و رفتاری، تعیین استاندارد حجم فعالیت‌ها و در نهایت شناسایی انتظارات متقابل، خواهد بود.

۶-۵- افزایش بهره‌وری منابع انسانی (کارآیی و اثربخشی)

۶-۵-۱- هدف کمی

الف- افزایش سطح کارآیی کارکنان سازمان سالانه به میزان ۵٪ تا سال ۱۳۹۶.

ب- افزایش سطح اثربخشی هر فرآیند عملیاتی در سازمان سالانه به میزان ۵٪ تا پایان سال ۱۳۹۶.

۶-۵-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- پیمودن مراحل ابلاغ وظایف و تعیین معیار سنجش عمومی به منظور سنجش سطح کارآیی کارکنان.

ب- پیمودن مراحل ابلاغ برنامه سالانه واحدها، تعیین شاخص سنجش و اندازه‌گیری تحقق اهداف به منظور سنجش سطح اثربخشی.

۶-۵-۳- توضیحات:

در سازمان بورس ۴۶۴ هزار نفر- ساعت کار تعریف شده که برای هر نفر ۱۸۰۰ ساعت استانداردسازی گردیده که این عدد ۲۷۰ پست سازمانی را ایجاب می‌کند. بر همین اساس برای این پست‌ها سنجش بهره‌وری منابع انسانی ضرورت می‌یابد. این مهم با برنامه‌های یاد شده در سطح سنجش اثربخشی برای فرآیند و سنجش کارآیی برای ارزیابی عملکرد فرد قابل تحقق است.

پیشتر و در قالب تعریف فرآیندها، ۲۴ فرآیند اصلی پیشتیان شناسایی شده و روش اجرایی آن تدوین و استانداردسازی گردیده است این فرآیندها در این مرحله مورد ارزیابی و ارزش‌گذاری قرار می‌گیرند. پس از بازتعریف وظایف و کارسنجی جدید، مراحل سنجش بهره‌وری تکرار و مورد بازنگری قرار خواهد گرفت.

سیاست ۷- ایجاد و یکپارچه سازی سامانه‌های اطلاعات مدیریتی و عملیاتی:

۷-۱- طراحی و پیاده‌سازی سامانه جدید پس از معاملات:

۷-۱-۱- اهداف کمی:

الف- بهره‌برداری از بخش‌هایی از سامانه پس از معاملات در زمینه‌های پایاپای اوراق بهادار معامله شده، معامله پذیر شدن سهام عدالت و تسویه چند بانکی در سال ۱۳۹۳.

ب- تکمیل و بهره‌برداری از بخش‌های ثبت و سپرده‌گذاری و خدمات اعضای پایاپای در سامانه پس از معاملات در سال ۱۳۹۴.

ج- تکمیل سامانه پس از معاملات برای اجرای فرآیندهای DVP و CCP در سال ۱۳۹۵.

۷-۱-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- کنترل پیشرفت پروژه تهیه سامانه پس از معاملات در شرکت سپرده‌گذاری و شناسایی به موقع انحرافات احتمالی و کمک به رفع آنها.

ب- تشکیل کمیته راهبری سامانه پس از معاملات.

ج- انتخاب مشاور خارجی برای طراحی و اجرای سامانه پس از معاملات.

۷-۱-۳- توضیحات:

سامانه جدید و پیشرفته معاملاتی برای معاملات اوراق بهادار در بورس تهران و فرابورس ایران از یکی از شرکت‌های مطرح خارجی خریداری و بومی‌سازی شده و در نهایت در سال ۱۳۸۷ به بهره‌برداری رسید. این سامانه بسیاری از نوآوری‌ها و پیشرفت‌های صورت گرفته در بازار سرمایه کشور در چند سال اخیر را پشتیبانی نموده است.

سامانه جدید دیگری نیز برای تسویه وجوه معاملات اوراق بهادار، توسط متخصصان داخلی طراحی و به بهره‌برداری رسیده است. با این حال نرم‌افزاری که وظیفه سپرده‌گذاری و پایاپای اوراق بهادار را انجام می‌دهد، همچنان قدیمی و ناکارآمد است و نمی‌تواند بسیاری از نیازها را برآورده کند و به مانعی برای توسعه معاملات اوراق بهادار و اجرای نوآوری‌ها، تبدیل شده است. شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، مأموریت یافته تا سامانه‌ای جدید برای سپرده‌گذاری و پایاپای اوراق بهادار طراحی و اجرا نماید که نیازهای جدید را پوشش دهد.

فازهایی از سامانه جدید پس از معاملات، در سال ۱۳۹۳ به بهره‌برداری خواهد رسید و فازهای بعدی این سامانه تا سال ۱۳۹۵، تکمیل خواهد شد. البته پس از آن نیز همواره انجام تغییرات در سامانه مذکور برای پشتیبانی نیازهای جدید، ضرورت خواهد داشت. چون سامانه توسط متخصصان داخلی در حال طراحی و

پیاده‌سازی است، پشتیبانی بعدی آن و انجام تغییرات لازم در آن نیز توسط متخصصان داخلی و با هزینه به مراتب کمتر، قابل انجام است. ضمناً بسیاری از مفاهیم بازار سرمایه و نکات دقیق فنی مرتبط با تسویه وجوه و سپرده‌گذاری و پایاپای اوراق بهادار نیز در خلال طراحی این سامانه، به متخصصان داخلی منتقل خواهد شد.

طراحی سامانه جدید پس از معاملات، از برنامه‌های کلیدی بازار سرمایه محسوب می‌شود و سازمان بورس باید اطمینان یابد که پروژه مذکور براساس برنامه، پیشرفت داشته و حتماً به نتیجه مطلوب خواهد رسید، لذا واحد سازمانی مخصوصی برای نظارت بر اجرای پروژه تعیین خواهد کرد. وظیفه این واحد، دریافت دوره‌ای گزارش‌ها و ارزیابی پیشرفت پروژه و مقایسه آن با برنامه‌ها و شناسایی انحرافات و پیشنهاد اقدامات لازم برای اصلاح انحرافات است. همچنین کارگروهی متشکل از مدیران و کارکنان سازمان بورس و کارشناسان و صاحب‌نظران بیرونی تشکیل خواهد شد، تا در زمینه فرآیندهای تسویه وجوه، سپرده‌گذاری و پایاپای اوراق بهادار، مشورت‌های لازم را به شرکت سپرده‌گذاری ارائه دهند. در صورت نیاز مشاور یا مشاورانی صاحب تجربه از خارج از کشور برای ارائه مشورت در این زمینه انتخاب می‌گردند.

۷-۲- تکمیل سامانه جمع‌آوری اطلاعات سرمایه‌گذاران

۷-۲-۱- اهداف کمی: تکمیل اطلاعات سالانه ۵۰۰.۰۰۰ نفر از سرمایه‌گذاران در اوراق بهادار کشور در سال ۱۳۹۳ با رشد سالانه ۲۵ درصد تا سال ۱۳۹۶.

۷-۲-۲- برنامه‌های اجرایی:

- الف- رفع اشکالات مربوط به دریافت و ثبت اطلاعات سرمایه‌گذاران در سامانه جمع‌آوری اطلاعات سرمایه‌گذاران.
- ب- برقراری ارتباط لازم بین سامانه جمع‌آوری اطلاعات سرمایه‌گذاران و سامانه تسویه وجوه.
- ج- برقراری ارتباط لازم بین سامانه جمع‌آوری اطلاعات سرمایه‌گذاران و سامانه سپرده‌گذاری و پایاپای اوراق بهادار.
- د- تکمیل سامانه جمع‌آوری اطلاعات سرمایه‌گذاران به منظور برقراری ارتباط با سرمایه‌گذاران.
- ه- پایش مداوم اطلاعات ثبت شده در سامانه جمع‌آوری اطلاعات سرمایه‌گذاران برای اطمینان از وصول به اهداف کمی.

۷-۲-۳- توضیحات:

به منظور ارائه خدمات پیشرفته‌تر به سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه کشور، لازم است اطلاعات کاملی از آنان در اختیار باشد. اطلاعات حداقل یک حساب بانکی از هر سرمایه‌گذار برای توزیع متمرکز سود سهام و سایر اوراق بهادار از طریق واریز به حساب‌های بانکی، لازم است. اطلاع از نشانی پستی سرمایه‌گذاران برای ارسال گواهی‌های حق تقدم خرید سهام و صورت‌حساب‌های معاملات آنها، ضرورت دارد. همچنین برای اینکه سرمایه‌گذاران، از ثبت سفارش خود در زمینه خرید و فروش اوراق بهادار مطمئن شوند و سفارش‌هایی که احتمالاً بدون اطلاع آنها ثبت شده است را کنترل یا از معاملاتی که به نام آنها صورت پذیرفته است، بلافاصله اطلاع یابند، ارسال پیامک یا رایانامه حاوی اطلاعات مذکور به هر یک از سرمایه‌گذاران به عنوان یک راه‌حل پیش‌بینی شده است. اطلاعیه‌های شرکت‌ها و پیام‌های آموزشی را نیز می‌توان از طریق پیامک یا رایانه، در اختیار سرمایه‌گذاران قرار داد. برای این منظور، باید اطلاعات شماره تلفن‌های تماس و نشانی‌های الکترونیکی سرمایه‌گذاران در اختیار باشد. اطلاعات وکلا و نمایندگان قانونی سرمایه‌گذاران نیز برای اهداف مبارزه با پولشویی و تبادل برخی از اطلاعات و مدارک پیش گفته، ضروری است.

به منظور جمع‌آوری اطلاعات کامل سرمایه‌گذاران، سامانه‌ای توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی طراحی و پیاده‌سازی شده است. شرکت‌های کارگزاری از طریق اینترنت به این سامانه دسترسی داشته و می‌توانند اطلاعات مشتریان خود را در آن تکمیل کنند. در فاز اول تکمیل اطلاعات سرمایه‌گذاران در صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله اجباری شده است. در فازهای بعدی، ضمن رفع اشکالات این سامانه، تکمیل اطلاعات سایر سرمایه‌گذاران نیز الزامی خواهد شد. لازم است این سامانه با سامانه‌های تسویه وجوه و سپرده‌گذاری و پایاپای اوراق بهادار نیز مرتبط شده و تبادل اطلاعات نماید و از طرف دیگر بتواند با سرمایه‌گذاران نیز از طرق مختلف (ارسال پیامک یا رایانامه) ارتباط برقرار کند.

۷-۳- تکمیل و اصلاح سامانه معاملات اوراق بهادار:

۷-۳-۱- اهداف کمی:

الف- تولید سامانه معاملات یا خرید سامانه جدید با قابلیت پوشش نیازهای بازار سرمایه تا پایان سال ۱۳۹۵.

ب- افزایش ظرفیت تعداد معاملات در سامانه معاملات به ۲۰.۰۰۰ معامله در ثانیه در سال ۱۳۹۵.

ج- افزایش ظرفیت تعداد معاملات در سامانه معاملات به یک میلیون معامله در روز تا سال ۱۳۹۵.

د- افزایش ظرفیت ایستگاه‌های معاملاتی سامانه معاملات به ۱۲۰۰ ایستگاه و رشد سالانه آن به میزان ۱۵

درصد تا پایان سال ۱۳۹۶.

۲-۳-۷- برنامه‌های اجرایی:

الف- کنترل پیشرفت پروژه تهیه سامانه معاملات در شرکت فناوری اطلاعات بورس و شناسایی به موقع

انحرافات احتمالی و کمک به رفع آنها.

ب- تشکیل کمیته راهبری سامانه معاملات.

ج- انتخاب مشاور خارجی برای طراحی و اجرای سامانه معاملات.

۳-۳-۷- توضیحات:

سامانه جدید و پیشرفته معاملاتی برای معاملات اوراق بهادار در بورس تهران و فرابورس ایران از یکی از شرکت‌های مطرح خارجی خریداری و بومی‌سازی شده در نهایت در سال ۱۳۸۷ به بهره‌برداری رسید. این سامانه بسیاری از نوآوری‌ها و پیشرفت‌های صورت گرفته در بازار سرمایه کشور در چند سال اخیر را پشتیبانی نموده است.

پس از چند سال کار با سامانه جدید معاملات، متخصصان داخلی در شرکت مدیریت فناوری اطلاعات کاملاً با آن آشنا شده‌اند به طوری که می‌توانند بخش‌های مختلف آن را طراحی، پیاده‌سازی و جایگزین نمایند. تاکنون بخش ثبت سفارش‌های خرید و فروش این نرم‌افزار با نمونه داخلی آن جایگزین شده که کارایی این قسمت را افزایش داده است. در ضمن متخصصان داخلی می‌توانند تغییرات ضروری را در بخش‌های جایگزین شده برای تطبیق با نیازهای روز انجام دهند. بنابراین شرکت فناوری اطلاعات بورس مأموریت یافته تا بخش‌های دیگر این سامانه را نیز طراحی و اجرا نماید به طوری که نیازهای جدید را پوشش دهد.

فازهایی دیگر از سامانه داخلی معاملات، در سال ۱۳۹۳ به بهره‌برداری خواهد رسید و فازهای بعدی این سامانه در سال ۱۳۹۴، تکمیل خواهد شد. البته پس از آن نیز همواره انجام تغییرات در سامانه مذکور برای پشتیبانی نیازهای جدید، ضرورت خواهد داشت. چون سامانه توسط متخصصان داخلی در حال طراحی و

پیاده‌سازی است، پشتیبانی بعدی آن و انجام تغییرات لازم در آن نیز توسط متخصصان داخلی و با هزینه به مراتب کمتر، قابل انجام است. ضمن اینکه بسیاری از مفاهیم بازار سرمایه و نکات دقیق فنی مرتبط نیز در خلال طراحی این سامانه، به متخصصان داخلی منتقل خواهد شد.

طراحی سامانه داخلی معاملات، از برنامه‌های کلیدی بازار سرمایه محسوب می‌شود و سازمان بورس باید اطمینان یابد که پروژه مذکور براساس برنامه، پیشرفت داشته و حتماً به نتیجه مطلوب خواهد رسید، لذا واحد سازمانی مخصوصی برای نظارت بر اجرای پروژه تعیین خواهد کرد. وظیفه این واحد، دریافت دوره‌ای گزارش‌ها و ارزیابی پیشرفت پروژه و مقایسه آن با برنامه‌ها و شناسایی انحرافات و پیشنهاد اقدامات لازم برای اصلاح انحرافات است. همچنین کارگروهی متشکل از مدیران و کارکنان سازمان بورس و کارشناسان و صاحب‌نظران بیرونی تشکیل خواهد شد، تا در زمینه فرآیندهای دریافت سفارش‌ها و انجام معاملات اوراق بهادار، مشورت‌های لازم را به شرکت فناوری اطلاعات بورس ارائه دهند. در صورت نیاز مشاور یا مشاورانی صاحب تجربه از خارج از کشور برای ارائه مشورت در این زمینه انتخاب می‌گردند.

۷-۴- افزایش استفاده کاربران از سایت‌های اطلاع‌رسانی و آموزشی.

۷-۴-۱- اهداف کمی:

الف- افزایش تعداد بازدید از سایت Tsetmc سالانه به میزان ۲۵ درصد تا سال ۱۳۹۶ (اکنون ۲۴ میلیون بازدید در سال).

ب- افزایش تعداد بازدید از پایگاه اطلاع‌رسانی بازار سرمایه، سالانه به میزان ۲۰٪ تا سال ۱۳۹۶ (اکنون ۷ میلیون بازدید در سال).

ج- افزایش تعداد کاربران تالار مجازی بورس ایران سالانه به میزان ۲۰ درصد تا سال ۱۳۹۶ (اکنون ۲۰۰ هزار کاربر).

د- رسیدن تعداد بازدید از پورتال جامع آموزشی بازار سرمایه به یک میلیون در سال ۱۳۹۳ و رشد سالانه آن به میزان ۲۵ درصد تا سال ۱۳۹۶.

ه- افزایش تعداد بازدیدها از سایت Codal، سالانه به میزان ۲۰ درصد تا سال ۱۳۹۶.

۷-۴-۲- برنامه‌های اجرایی:

- الف- کاهش زمان به‌هنگام‌سازی اطلاعات در سایت Tsetmc به ۳ ثانیه یک‌بار در سال ۱۳۹۳ و کاهش سالانه آن به میزان یک ثانیه به قسمی که در سال ۱۳۹۴ به‌هنگام‌سازی آن بلا درنگ گردد.
- ب- افزایش کیفیت و سرعت اخبار و گزارش‌های منتشره در پایگاه اطلاع‌رسانی بازار سرمایه.
- ج- انجام اصلاحات لازم در نرم‌افزار تالار مجازی ایران.
- د- تولید محتوای آموزشی به اشکال مختلف برای بارگزاری در پورتال جامع آموزشی بازار سرمایه.
- ه- انجام اصلاحات لازم در نرم‌افزار انتشار اطلاعات ناشران (Codal).
- و- تکمیل پروژه راه‌اندازی زبان گزارشگری تجاری توسعه یافته (XBRL).
- ز- انجام تبلیغات لازم برای استفاده و مراجعه کاربران به سایت‌های اطلاع‌رسانی و آموزشی.

۷-۴-۳- توضیحات:

کیفیت سایت‌های اطلاع‌رسانی و آموزشی در میزان استفاده از آنها توسط کاربران موثر است. در مورد سایت‌های که اطلاعات سفارش‌ها و معاملات را منتشر می‌کنند، سرعت به‌هنگام‌سازی نیز اهمیت ویژه خود را دارد. سرعت در انتشار اخبار و قابلیت اتکای به اخبار منتشره و استقلال در تنظیم خبر نیز بر میزان استفاده از سایت‌های خبری، مؤثر است. سایت tsetmc، اطلاعات مربوط به سفارش‌ها و معاملات اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس تهران و فرابورس ایران را منتشر می‌کند، که توسط شرکت مدیریت فناوری بورس راه‌اندازی شده و پشتیبانی می‌شود. این سایت مرجع اطلاعات سایر سایت‌های اطلاع‌رسانی در این زمینه محسوب شده و از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. پایگاه اطلاع‌رسانی بازار سرمایه که اخبار مربوط به بازار سرمایه را منتشر می‌کند، توسط شرکت اطلاع‌رسانی (که از شرکت‌های تحت کنترل سازمان بورس محسوب می‌شود)، پیاده‌سازی شده و پشتیبانی می‌شود. سایت تالار مجازی بورس ایران (Irvex) و پورتال جامع آموزشی بازار سرمایه نیز توسط همین شرکت راه‌اندازی شده و پشتیبانی می‌گردد. مسئولیت پشتیبانی از سایت Codal نیز به عهده شرکت رایان بورس و مدیریت فناوری اطلاعات سازمان است. این سایت شامل گزارش‌ها، صورت‌های مالی و اطلاعات بودجه شرکت‌های سهامی عام ثبت شده نزد سازمان بورس است.

برنامه‌های برشمرد، سرعت انتشار اطلاعات را در سایت‌های پیش‌گفته افزایش می‌دهد و کیفیت اطلاعات، اخبار و گزارش‌ها را ارتقاء می‌دهد. انتظار می‌رود با اجرای این برنامه‌ها، اهداف کمی تعریف شده تحقق یابند.

۷-۵- توسعه سامانه تبادل اطلاعات نهادهای مالی (ستان).

۷-۵-۱- اهداف کمی:

- الف- انجام کلیه فرآیندهای مربوط به دریافت درخواست، انجام بررسی‌های لازم و صدور انواع مجوزها و تغییرات نهادهای مالی به شکل الکترونیک در سال ۱۳۹۳.
- ب- ثبت کلیه اطلاعات مالی و غیر مالی نهادهای مالی در پایگاه الکترونیکی واحد در سال ۱۳۹۳ و به‌روزرسانی مداوم آنها.
- ج- کاهش مدت اجرای فرآیندهای مرتبط با نهادهای مالی.

۷-۵-۲- برنامه‌های اجرایی:

- الف- نظارت مستمر بر پیمانکار پروژه ستان به منظور اطمینان از پیشرفت پروژه طبق برنامه و شناسایی و رفع به موقع انحرافات و موانع احتمالی.
- ب- وارد کردن اطلاعات فعلی نهادهای مالی در پایگاه داده ستان.
- ج- صدور نام و رمز عبور برای کاربران و مدیران نهادهای مالی و آموزش آنها برای استفاده از ستان.
- د- الزام تدریجی نهادهای مالی به تکمیل اطلاعات و ثبت تغییرات خود در ستان و نظارت بر اجرای آن.

۷-۵-۳- توضیحات:

سازمان بورس، تعاملات متعددی با نهادهای مالی تحت نظارت دارد. صدور مجوز تاسیس این نهادها، صدور انواع مجوز فعالیت، تأیید صلاحیت مدیران، تصویب تغییرات در اساسنامه، تأیید برخی تصمیمات مجامع عمومی و مدیران از جمله این تعاملات است. همچنین نهادهای مالی موظفند به صورت دوره‌ای یا موردی، اطلاعات و گزارش‌هایی را به سازمان بورس ارائه دهند. دریافت این اطلاعات و گزارش‌ها به منظور اطمینان از تطابق عملکرد نهادهای مالی با قوانین و مقررات و اطمینان از حفظ شرایط و کیفیات نهادهای مالی، برای اجرای

فعالیت‌های خود صورت می‌پذیرد. این اطلاعات و گزارش‌ها طیف وسیعی دارند و از اطلاعات و مشخصات ثبتی، مشخصات و نشانی و تلفن دفاتر و مشخصات مدیران و کارکنان و نمایندگان گرفته تا صورت‌های مالی، ترازهای آزمایشی، گردش مانده حساب‌ها، گزارش هیأت مدیره به مجامع عمومی، گزارش بازرس - حسابرس و گزارش‌های ویژه حسابرسی را شامل می‌گردند. بنابراین لازم است از تکنولوژی اطلاعاتی برای دریافت درخواست‌های نهادهای مالی برای صدور مجوزها و تأییدیه‌ها و همچنین ارائه اطلاعات و گزارش‌ها، استفاده نمود.

سامانه تبادل اطلاعات نهادهای مالی به همین منظور، برای تبادل اطلاعات و مدارک و درخواست‌ها بین سازمان بورس و نهادهای مالی و اجرای فرآیندهای درون سازمانی در خصوص نهادهای مالی، در حال طراحی و پیاده‌سازی توسط پیمانکار منتخب است. فاز اول این پروژه در خصوص اجرای برخی فرآیندهای مرتبط با نهادهای مالی به بهره‌برداری رسیده و انتظار می‌رود بهره‌برداری از سایر فازهای این سامانه تا پایان سال ۱۳۹۳، تکمیل گردد. سازمان بورس به منظور اطمینان از پیشرفت پروژه طبق برنامه از پیش تعریف شده و شناسایی به موقع انحرافات و اصلاح آنها و رفع موانع احتمالی، پیگیری و نظارت لازم را به عمل می‌آورد.

پیاده‌سازی ستان، به تدریج صورت گرفته و به تدریج نیز به بهره‌برداری می‌رسد، لذا لازم است در اثنای پیاده‌سازی، اطلاعاتی که هم اکنون در خصوص مدیران، کارکنان، دفاتر و اطلاعات ثبتی نهادهای مالی در پرونده‌های نزد سازمان بورس موجود است، استخراج شده و در پایگاه داده‌ای ستان تغذیه می‌گردد. برای استفاده نهادهای مالی از ستان، باید کاربران و مدیران مربوطه معرفی شوند و نام و رمز عبور مخصوص هر یک صادر و در اختیار آنان قرار گیرد. سپس این اشخاص باید آموزش‌های ضروری را در زمینه چگونگی استفاده از سامانه، سپری نمایند.

اطلاعات و گزارش‌های نهادهای مالی به تدریج تولید یا تغییر می‌نمایند، لذا طبق برنامه، نهادهای مالی، باید خود این اطلاعات و گزارش‌ها را در پایگاه اطلاعاتی ستان تغذیه نموده و اطلاعات تغییر یافته را اصلاح نمایند. الزام نهادهای مالی به تکمیل هر بخش از اطلاعات خود به شکل تدریجی صورت می‌پذیرد.

۶-۷- طراحی سامانه جدید نظارت بر بازار

۶-۱- اهداف کمی:

- الف- تکمیل و طراحی سامانه جدید نظارت بر بازار در سه ماهه اول سال ۱۳۹۳.
- ب- جایگزینی سامانه فعلی نظارت بر بازار با سامانه جدید در سه ماهه دوم سال ۱۳۹۳.

۷-۶-۲- برنامه‌های اجرایی:

- الف- کنترل پیشرفت پروژه سامانه جدید نظارت بر بازار و تهیه گزارش‌های سه ماهه.
- ب- تشکیل کمیته مشورتی سامانه جدید نظارت بر بازار.
- ج- تشکیل کمیته راهبری سامانه جدید نظارت بر بازار.

۷-۶-۳- توضیحات:

با گسترش معاملات اوراق بهادار در بازار سرمایه کشور، احتمال دستکاری قیمت‌ها، معامله بر اساس اطلاعات نهانی و سایر تخلفات افزایش می‌یابد و در نتیجه به منظور حفظ و حتی افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران به این بازار، نظارت دقیق‌تر بر معاملات اوراق بهادار ضروری خواهد بود.

سامانه‌های الکترونیکی به عنوان ابزارهایی برای نظارت بر معاملات بازار اوراق بهادار به کار می‌روند. وظیفه این سامانه‌ها، دریافت اطلاعات معاملات و پردازش این اطلاعات و ارائه هشدارهایی در زمینه معاملات مشکوک به تخلف به کاربران است. کاربران، این هشدارها را بررسی کرده و در صورتی که به وقوع تخلف مشکوک شوند، موضوع را جهت بررسی بیشتر به واحدهای مربوطه ارجاع می‌دهند. الگوهایی که براساس آنها معاملات مشکوک شناسایی می‌شوند، توسط کاربران برای سامانه نظارتی تعریف می‌گردند. مثلاً افزایش حجم معامله ورقه بهاداری خاص به شکل غیرمعمول توسط یک شخص قبل از انتشار خبری مهم، این شک را بوجود می‌آورد که آن فرد احتمالاً قبل از انتشار خبر، به آن دسترسی پیدا کرده و در نتیجه بر اساس اطلاعات نهانی معامله کرده است. با توجه به حجم و دفعات زیاد معاملات و جمعیت میلیونی سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه کشور، نظارت بر این بازار و کشف تخلفات احتمالی بدون استفاده از سامانه‌های الکترونیکی، تقریباً غیرممکن است.

سازمان بورس به منظور نظارت بر معاملات اوراق بهادار، سامانه‌ای را طراحی کرده و چند سالی است که از آن بهره‌برداری می‌کند. با توجه به تغییرات گسترده‌ای که لازم است در این سامانه برای تطبیق با نیازهای روز اعمال شود، سازمان بورس تصمیم گرفته تا سامانه جدیدی برای نظارت بر بازار طراحی و به بهره‌برداری برساند. شرکت مدیریت فن‌آوری بورس، مسئولیت طراحی و پیاده‌سازی این سامانه را بر عهده دارد. این سامانه باید بتواند امکان نظارت را در تمامی سطوح (بازار، گروه، صنعت و نماد) و بر تمامی اشخاص ذی‌مدخل در معاملات (اعم از سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی، کارگزاران، بازارگردان‌ها، سبدگردان‌ها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری) فراهم کند و ظرفیت نظارت بر بازاری با ۵۰۰۰ معامله و ۵۰۰۰ سفارش در ثانیه را داشته باشد و بتوان متناسب با توسعه بازار، ظرفیت آن را افزایش داد. این سامانه باید نیازهای نهادهای مختلف شامل سازمان

بورس، شرکت بورس یا فرابورس و شرکت‌های کارگزاری را در انجام وظایف و مسئولیت‌های نظارتی تأمین کند، امکان تعریف دسترسی‌های مختلف برای سطوح مختلف کاربران را داشته باشد، امکان تولید هشدارهای نظارتی را به شکل بلادرنگ و امکان تصمیم‌سازی خودکار و تهیه گزارش‌های سریع نظارتی را داشته باشد.

هم‌اکنون وظیفه نظارت بر بازار عمدتاً به عهده سازمان بورس است. با تولید سامانه جدید نظارت بر بازار، وظیفه نظارت بر بازار اوراق بهادار، بین سازمان بورس و شرکت‌های بورس و فرابورس و شرکت‌های کارگزاری توزیع می‌شود و در واقع یک نظام چند لایه برای نظارت دقیق‌تر بر معاملات، بوجود می‌آید.

طراحی سامانه جدید نظارت بر بازار به عهده شرکت فن‌آوری بورس گذاشته شده است. مدیریت فن‌آوری اطلاعات سازمان بر پیشرفت این پروژه نظارت خواهد داشت و انحرافات احتمالی از برنامه را شناسایی و راه‌حلی برای رفع انحرافات ارائه می‌دهد. این مدیریت همچنین گزارش‌های سه ماهه از پیشرفت پروژه تهیه کرده و در اختیار کمیته راهبری مربوطه قرار می‌دهد.

کمیته مشورتی از کارشناسان و مدیران داخل سازمان و کارشناسان و مدیران شرکت‌های بورس تهران و فرابورس ایران و نمایندگانی از شرکت‌های کارگزاری تشکیل می‌شود. وظیفه این کمیته، ارائه نظرات مشورتی در مورد چگونگی طراحی سامانه جدید نظارت بر بازار و تعریف هشدارهای این سامانه است.

کمیته راهبری از مدیران داخل سازمان تشکیل می‌گردد. وظیفه این کمیته دریافت گزارش‌های سه ماهه پیشرفت پروژه سامانه جدید نظارت بر بازار از مدیریت فن‌آوری اطلاعات سازمان و بررسی آن و اطمینان از پیشرفت پروژه طبق برنامه است. در صورتی که تأخیر در اجرای پروژه وجود داشته یا اجرای آن با مانع روبه‌رو شود، کمیته راهبری موظف است تصمیمات لازم را اخذ کند یا اخذ تصمیمات ضروری را به مدیران ارشد و هیأت مدیره سازمان توصیه نماید.

۷-۷- توسعه نرم‌افزار ایستگاه معاملاتی کارگزاران (نامک)

۷-۷-۱- اهداف کمی:

- الف- کاهش تعداد سرورهای سفارش‌گیری از کارگزاران از ۷۰ سرور به ۴ سرور.
- ب- افزایش ظرفیت تعداد ایستگاه‌های معاملاتی از ۱۰۰۰ به ۲۰۰۰ بدون تغییر سخت‌افزار.
- ج- امکان ارسال ۸۰۰۰ سفارش در ثانیه به نرم‌افزار معاملات از طریق ایستگاه‌های معاملاتی کارگزاران.
- د- برقراری ارتباط دوطرفه سامانه نامک با سامانه‌های پشتیبان (Back office) کارگزاران در سال ۱۳۹۳.
- ه- پوشش نیازمندی‌های بازار مشتقه در سامانه نامک در سال ۱۳۹۳.
- و- پوشش کلیه انواع سفارش‌ها در سامانه نامک در سال ۱۳۹۳.

ز- امکان پشتیبانی سامانه نامک از پروتکل Fix در سال ۱۳۹۳.

۷-۷-۲- برنامه‌های اجرایی:

- الف- کنترل پیشرفت پروژه توسعه نرم‌افزار معاملاتی کارگزاران و تهیه گزارش‌های سه ماهه
- ب- تشکیل کمیته مشورتی پروژه توسعه نرم‌افزار معاملاتی کارگزاران.
- ج- تشکیل کمیته راهبری پروژه توسعه نرم‌افزار معاملاتی کارگزاران.

۷-۷-۳- توضیحات:

تا قبل از دی ماه ۱۳۹۲ کارگزاران از طریق سامانه جانبی PAM که از خارج کشور خریداری شده بود، مبادرت به ورود سفارش‌های خرید و فروش اوراق بهادار و انتقال آن به سامانه معاملات می‌نمودند. بدلیل عدم پشتیبانی شرکت خارجی تولید کننده سامانه ایستگاه معاملات از این نرم‌افزار (بواسطه تحریم‌های بین المللی)، امکان توسعه و نیز رفع ایرادات جاری این نرم افزار وجود نداشت و این سامانه همواره بعنوان مانعی برای توسعه بازار مطرح بوده است. به‌خصوص امکان برقراری ارتباط بین سامانه PAM با نرم‌افزارهای پشتیبان (Back office) شرکت‌های کارگزاری برای تبادل اطلاعات لازم و همچنین امکان تعریف محدودیت برای معامله‌گران شرکت‌های کارگزاری که دو نیاز حیاتی کارگزاران قلمداد می‌شد، در این نرم‌افزار وجود نداشت. ظرفیت‌های این سامانه نیز، تعداد ایستگاه‌های کارگزاری موردنیاز و سرعت لازم برای انتقال سفارش‌ها را پوشش نمی‌داد.

شرکت مدیریت فناوری بورس تهران با توجه به راهبرد تولید و توسعه سامانه معاملاتی داخلی، از اوایل سال ۱۳۹۱ تولید سامانه ایستگاه معاملاتی کارگزاران را در دستور کار خود قرار داد. این سامانه از دی ماه ۱۳۹۱ با پوشش نیازمندی‌های معاملات برق در بورس انرژی مورد استفاده قرار گرفت و به تدریج امکان معاملات حراج کالای فیزیکی، معاملات توافقی و برق صنعتی به آن افزوده شد و از شهریور ۱۳۹۲ دریافت و انتقال سفارش‌های معاملات اوراق بهادار به تدریج از سامانه خارجی PAM به این سامانه منتقل گردید. از ۸ دی ماه ۱۳۹۲ بصورت رسمی عملیات سامانه خارجی PAM متوقف گردیده است و تمامی معاملات کارگزاران از طریق سامانه نامک (نرم افزار ایستگاه معاملاتی کارگزاران) انجام می‌شود. این سامانه با معماری بر پایه وب بوده و از طریق سرورهای متمرکز، ضمن توسعه کارائی سیستم، امکان نظارت مدیران کارگزاری به معامله‌گران را فراهم ساخته است. قبل از بکارگیری نامک، تعداد ۷۰ سرور برای پشتیبانی از سامانه PAM استفاده می‌شد. با بکارگیری نامک، تعداد سرورهای مورد نیاز به ۴ سرور کاهش خواهد یافت. با بکارگیری کامل نامک به جای PAM، ظرفیت ایجاد ایستگاه‌های معاملاتی از ۱۰۰۰ ایستگاه به ۲۰۰۰ ایستگاه افزایش خواهد یافت، بدون آنکه لازم باشد تغییری در سخت‌افزارهای موجود داده شود. با توجه به روند روبه‌گسترش معاملات بر خط، این تعداد از ایستگاه معاملاتی تا سالیان قابل پیش‌بینی در آینده، جوابگوی نیازهای بازار سرمایه خواهد بود.

گفتنی است که در روش معاملات برخط، سرمایه‌گذاران از طریق اینترنت با نرم‌افزار دریافت سفارش برخط کارگزاری موردنظر خود ارتباط برقرار کرده و سفارش‌های خرید و فروش خود را به سامانه معاملات ارسال می‌کنند. لذا شرکت‌های کارگزاری برای تغذیه سفارش آن دسته از سرمایه‌گذارانی که از روش برخط استفاده می‌کنند، نیاز به ایستگاه معاملاتی نخواهند داشت. بنابراین با گسترش معاملات برخط، تعداد ایستگاه‌های معاملاتی کارگزاری، متناسب با رشد معاملات رشد نخواهند کرد.

نرم‌افزار PAM، ارسال سفارش خرید یا فروش اوراق بهادار ۱۵۰۰ سفارش در ثانیه را به سامانه معاملات پشتیبانی می‌نمود. با تکمیل نامک و جایگزینی آن به جای PAM، ظرفیت ارسال سفارش به ۸۰۰۰ سفارش در ثانیه برای کل کارگزاران ارتقاء خواهد یافت.

یکی از اشکالات سامانه PAM، عدم ارتباط آن با سامانه‌های پشتیبان (Back office) کارگزاری (نظیر سامانه حسابداری)، است. وجود این ارتباط ضروری است چراکه برای دریافت سفارش از مشتری لازم است، وضعیت سرمایه‌گذار که اطلاعات آن در سامانه‌های پشتیبان ذخیره است، کنترل گردد. مثلاً قبلاً باید سرمایه‌گذار احراز هویت شده و اطلاعات آن در سامانه اطلاعات مشتریان درج شده و کنترل شده باشد و مشتری ممنوع‌المعامله نباشد. یا مثلاً در هنگام دریافت سفارش خرید، مشتری باید در دفاتر حسابداری بستانکار باشد یا مدیریت برای وی سقف اعتباری تعریف کرده باشد که این اطلاعات در نرم‌افزار حسابداری شرکت کارگزاری، درج هستند. در فازهای بعدی ارتباط نامک با نرم‌افزارهای پشتیبان کارگزاری برقرار و این نقیصه رفع خواهد شد.

نامک باید بتواند انواع سفارش‌های ابزارهای مشتقه را نیز دریافت و به نرم‌افزار معاملات منتقل کند و اطلاعات موردنیاز کارگزاران را در معاملات ابزارهای مشتقه نمایش دهد. همچنین نامک باید بتواند انواع سفارش‌ها (اعم از سفارش بازار، سفارش با قیمت محدود، سفارش با اعتبار زمانی محدود، سفارش همه یا هیچ و سفارش توقف ضرر) را نیز پوشش دهد. در سال ۱۳۹۳ نامک برای پشتیبانی از این نیازمندی‌ها تکمیل خواهد شد.

توسعه نامک به عهده شرکت مدیریت فن‌آوری بورس است. مدیریت فن‌آوری اطلاعات سازمان وظیفه نظارت بر روند پیشرفت پروژه را بر عهده خواهد داشت و گزارش‌های پیشرفت پروژه و تحلیل انحرافات احتمالی و اقداماتی که برای اصلاح انحرافات انجام شده است را هر سه ماه یکبار تهیه کرده و برای کمیته راهبری مربوطه ارسال می‌کند.

به منظور اطمینان از پشتیبانی نیازهای کارگزاران در توسعه این نرم‌افزار، کمیته مشورتی آن متشکل از مدیران درون سازمان و افراد حرفه‌ای از صنعت کارگزاری تشکیل خواهد شد. وظیفه کمیته مشورتی، جمع‌بندی نیازهایی است که نامک باید به آنها پاسخ دهد و اظهارنظر راجع به این موضوع که آیا نحوه طراحی نامک، نیازهای گروه‌های مختلف کاربران را پوشش می‌دهد.

کمیته راهبری پروژه توسعه نامک از مدیران داخل سازمان تشکیل می‌شود. وظیفه این کمیته بررسی گزارش‌های سه ماهه پیشرفت پروژه و اطمینان از پیشرفت پروژه طبق برنامه است. در صورتی که تأخیر در اجرای پروژه وجود داشته یا اجرای آن با مانع روبه‌رو شود، کمیته راهبری موظف است تصمیمات لازم را اخذ کند یا اخذ تصمیمات ضروری را به مدیران ارشد و هیأت مدیره سازمان توصیه نماید.

۸-۷- توسعه و تکمیل سامانه کنترل و نظارت بر مشتریان اعتباری کارگزاران (سکنا):

۸-۷-۱- اهداف کمی:

اصلاح سامانه کنترل نظارت بر مشتریان اعتباری کارگزاران تا پایان سال ۱۳۹۳.

۸-۷-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- شناسایی کاستی‌های سکنا و نیازهایی که باید از طریق آن برآورده شوند.

ب- کنترل پروژه اصلاح سکنا برای رفع کاستی‌ها و پوشش نیازها.

ج- هماهنگی لازم با شرکت‌های تولیدکننده نرم‌افزارهای کارگزاری به منظور تبادل اطلاعات با سکنا.

د- راه‌اندازی آزمایشی نسخه جدید سکنا و آموزش کارگزاران.

ه- اجرای کامل نسخه جدید سکنا و بهره‌برداری از آن.

۸-۷-۳- توضیحات:

سامانه کنترل و نظارت بر مشتریان اعتباری کارگزاران (سکنا) در سال ۱۳۹۱ به بهره‌برداری رسید. ماندحساب- های تفصیلی مشتریان بدهکار در دفاتر کارگزاران در پایان هر روز از نرم‌افزارهای حسابداری آنها به صورت مکانیزه به سامانه سکنا منتقل می‌شود. قیمت‌های پایانی اوراق بهادار نیز از نرم‌افزارهای معاملاتی در پایان هر روز به سکنا انتقال می‌یابند. اطلاعات سپرده اوراق بهادار مشتریان کارگزاری نیز به صورت روزانه و مکانیزه از نرم‌افزار شرکت سپرده‌گذاری دریافت می‌شود. سپس نرم‌افزار سکنا، کفایت ارزش اوراق بهادار هر مشتری را برای پوشش بدهی‌هایش کنترل می‌کند و در صورت عدم کفایت، هشدار لازم را می‌دهد.

نرم‌افزار سکنا برای کنترل ریسک عدم تصفیه بدهی مشتریان و در نهایت کنترل ریسک ورشکستگی کارگزاری طراحی شده است. برخی کارگزاران مبالغ به نسبت بزرگی را به عنوان تسهیلات بانکی دریافت کرده و

آن را به مشتریان خود برای خرید اوراق بهادار اختصاص داده‌اند. سامانه مذکور کنترل می‌کند که اوراق بهادار نزد کارگزار، پوشش دهنده بدهی مشتریان اعتباری آن باشد تا در صورت نکول مشتری، کارگزار بتواند بدهی مشتری را از محل فروش اوراق بهادار وی، تصفیه کند. با توجه به اهمیت نرم‌افزار مذکور لازم است، کاستی‌های سامانه و نیازهای جدید شناسایی شوند و اصلاحات لازم در نرم‌افزار برای رفع کاستی‌ها و پوشش نیازها صورت پذیرد. سپس سایر اقدامات لازم برای اجرایی کردن نسخه جدید نرم‌افزار انجام شود.

۷-۹- توسعه استفاده از امضاء دیجیتال در بازار سرمایه

۷-۹-۱- اهداف کمی:

- الف- تکمیل سخت‌افزار، نرم‌افزار، نیروی انسانی، اسناد فنی و حقوقی و رویه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مرکز میانی صدور گواهی الکترونیکی بازار سرمایه در سه ماهه اول سال ۱۳۹۳.
- ب- ممیزی و پیاده‌سازی زیرساخت کلید عمومی (PKe) در استان در اول سال ۱۳۹۳.
- ج- صدور ۱۰۰۰ گواهی امضای الکترونیکی برای کاربران سامانه استان در اول سال ۱۳۹۳.
- د- ممیزی و پیاده‌سازی زیرساخت کلید عمومی (PKe) در نرم‌افزارهای معاملات برخط در شش ماهه اول سال ۱۳۹۳.
- ه- صدور ۱۰۰۰۰۰ گواهی امضای الکترونیکی برای کاربران نرم‌افزارهای معاملات برخط در سال ۱۳۹۳ و رشد سالانه آن به میزان ۱۰۰٪ تا پایان سال ۱۳۹۶.
- و- انتقال گواهی امضای الکترونیکی کاربران سامانه کدال از مرکز میانی عام به مرکز میانی بازار سرمایه در شش ماهه اول سال ۱۳۹۳.
- ز- افتتاح ۵ دفتر ثبت‌نام صدور گواهی الکترونیکی در پنج مرکز استان در سال ۱۳۹۳ و گسترش آن سالانه به میزان ۱۰۰ درصد تا پایان سال ۱۳۹۶.

۷-۹-۲- برنامه‌های اجرایی:

- الف- کنترل پروژه افتتاح مرکز میانی صدور گواهی الکترونیکی بازار سرمایه و تهیه گزارش‌های سه ماهه.
- ب- تشکیل کمیته راهبری پروژه مرکز میانی صدور گواهی الکترونیکی بازار سرمایه.
- ج- تعامل با مرکز ریشه گواهی امضای الکترونیکی به منظور دریافت مجوز افتتاح مرکز میانی صدور گواهی الکترونیکی بازار سرمایه.
- د- تعامل با دفاتر پیشخوان خدمات دولت و بخش عمومی به منظور ارائه خدمات ثبت‌نام متقاضیان گواهی امضای الکترونیکی.

۷-۹-۳- توضیحات:

به منظور افزایش قابلیت اتکای اسناد و اطلاعات مبادله شده بین فعالان بازار سرمایه، لازم است نرم‌افزارهای مربوطه مجهز به زیر ساخت کلید عمومی (PKe) شده و از این نظر مورد تأیید مقامات مربوطه قرار گیرند. در این صورت، کلیه اسناد و اطلاعات مبادله شده با استفاده از امضای الکترونیکی، مورد حمایت قانون تجارت الکترونیکی بوده و غیرقابل انکار می‌باشند.

باتوجه به اینکه ناشران اوراق بهادار و نهادهای مالی، اطلاعات و مدارک زیادی را به سازمان بورس ارسال کرده یا از طریق سایت‌های رسمی سازمان بورس منتشر می‌کنند، لذا ضرورت دارد که نرم‌افزارهای مربوطه که این اطلاعات و مدارک از طریق آنها به سازمان بورس، ارسال یا منتشر می‌شوند، مجهز به زیرساخت‌های لازم برای استفاده از امضای الکترونیکی شوند. این نرم‌افزارها شامل سامانه کدال (که اطلاعات ناشران اوراق بهادار از طریق آن دریافت و منتشر می‌شود) و نرم‌افزار ستان (که اطلاعات و مدارک نهادهای مالی از طریق آن دریافت می‌شود) و سایر سامانه‌های الکترونیکی می‌گردد. همچنین لازم است، مشتریان شرکت‌های کارگزاری، سفارش‌های الکترونیکی خود را از طریق امضای الکترونیکی تأیید نمایند تا محتوای آنها در مراجع قضایی قابل اثبات باشد.

تاکنون سامانه کدال مجهز به زیر ساخت کلید عمومی شده و ناشران اوراق بهادار و حساب‌رسان از طریق امضای الکترونیکی، اطلاعات ارسالی را امضاء می‌کنند. گواهی امضای الکترونیکی کاربران سامانه کدال توسط مرکز میانی عمومی متعلق به وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر شده است. با توجه به تعداد زیاد اشخاصی که در بازار سرمایه نیازمند دریافت گواهی امضای الکترونیکی هستند (اعم از سرمایه‌گذاران، ناشران اوراق بهادار و نهادهای مالی) و تغییرات آنها (تغییر مدیران ناشران اوراق بهادار و نهادهای مالی که صدور گواهی امضای الکترونیکی جدید برای مدیران جدید را الزامی می‌کند)، سازمان بورس برآن شد تا یک مرکز میانی صدور گواهی امضای الکترونیک مخصوص بازار سرمایه تأسیس نماید. این مأموریت به عهده شرکت مدیریت فن‌آوری بورس نهاده شده است.

برای تأسیس این نهاد لازم است سخت‌افزار و نرم‌افزار لازم تهیه و در محل مخصوصی نصب و راه‌اندازی شود. مستندات فنی و حقوقی و روال‌ها و دستورالعمل‌های لازم برای احراز هویت اشخاص و صدور گواهی امضای الکترونیک تهیه و تدوین گردند. نیروی انسانی برای احراز هویت اشخاص، ثبت اطلاعات هویتی، صدور و ارائه گواهی امضای الکترونیکی و پشتیبانی از نرم‌افزارها، سخت‌افزارها و زیرساخت‌های مرکز میانی، استخدام و آموزش لازم را سپری نمایند.

علاوه بر این مقدمات، لازم است نرم‌افزارهایی که در بازار سرمایه وظیفه دریافت و انتقال اطلاعات و مدارک را بین سرمایه‌گذاران، ارکان بازار سرمایه، نهادهای مالی و سایر فعالان به عهده دارند، به زیرساخت کلید عمومی مجهز شده و تأییدیه‌های لازم در این زمینه از مراجع مربوطه اخذ گردند. نرم‌افزار ستان و نرم‌افزارهای معاملات

برخط در این زمینه در اولویت قرار خواهند داشت. همچنین لازم است گواهی‌های امضای الکترونیکی که برای کاربران سامانه کدال، توسط مرکز میانی عام وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر شده است به مرکز میانی صدور گواهی الکترونیکی بازار سرمایه منتقل شوند تا تغییرات بعدی آنها نیز از طریق همین مرکز، انجام شود. انجام اقدامات لازم به شرح فوق برای افتتاح مرکز میانی صدور گواهی الکترونیکی بازار سرمایه به عهده شرکت مدیریت فن‌آوری بورس است و سازمان بورس کنترل پیشرفت پروژه را برای اطمینان از تطبیق آن با برنامه زمان‌بندی به عهده دارد. مدیریت مربوطه در سازمان بورس، گزارش‌های سه ماهه پیشرفت این پروژه را تهیه و در صورت وجود انحرافات احتمالی، راه‌حل‌های اصلاحی را پیشنهاد و پی‌گیری می‌نماید.

کمیته راهبری از مدیران داخل سازمان تشکیل می‌گردد. وظیفه این کمیته دریافت گزارش‌های سه ماهه پیشرفت پروژه از مدیریت فن‌آوری اطلاعات سازمان و بررسی آن و اطمینان از پیشرفت پروژه طبق برنامه است. در صورتی که تأخیر در اجرای پروژه وجود داشته یا اجرای آن با مانع روبه‌رو شود، کمیته راهبری موظف است تصمیمات لازم را اخذ کند یا اخذ تصمیمات ضروری را به مدیران ارشد و هیأت مدیره سازمان توصیه نماید.

افتتاح مرکز میانی صدور گواهی الکترونیکی، منوط به صدور مجوز لازم از طرف مرکز ریشه گواهی امضای الکترونیکی است. کارشناسان این مرکز، در صورتی مجوز مذکور را صادر می‌کنند که تجهیزات، امکانات، نیروی انسانی، اسناد، رویه‌ها و دستورالعمل‌ها مطابق استانداردهای از پیش تعریف شده، فراهم شده باشند. سازمان بورس به منظور تسریع در احراز موارد فوق، مذاکرات لازم را با مرکز ریشه گواهی امضای الکترونیکی صورت خواهد داد.

به منظور شناسایی و احراز هویت متقاضیان صدور گواهی امضای الکترونیک، لازم است دفاتر خاصی برای مراجعه این متقاضیان در نظر گرفته شود. در وهله اول، در صورتی که مقررات مربوطه اجازه دهد، استفاده از دفاتر پیشخوان خدمات دولت و بخش عمومی برای این منظور، در اولویت خواهند بود. در غیر این صورت، تأسیس این به روش‌های دیگر در دستور کار قرار می‌گیرد.

۷-۱۰- طراحی و پیاده‌سازی سامانه دریافت و پی‌گیری شکایات، تخلفات اختلافات

۷-۱۰-۱- اهداف کمی:

الف- مکانیزه نمودن تمامی فرآیندهای ثبت، رسیدگی و اعلام نتیجه شکایات، تخلفات و اختلافات در سال ۱۳۹۳.

ب- کاهش متوسط زمان رسیدگی به شکایات، تخلفات و اختلافات، سالانه به میزان ۲۰٪ از سال ۱۳۹۳ تا سال ۱۳۹۶.

ج- تکمیل امکان دریافت انواع گزارش‌های موردنیاز از سامانه ثبت و پی‌گیری شکایات، تخلفات و اختلافات در سال ۱۳۹۴.

د- برقراری ارتباط بین سامانه ثبت و پی‌گیری شکایات، تخلفات و اختلافات با دیگر سامانه‌ها در سال ۱۳۹۳.

۷-۱۰-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- تهیه مشخصات سامانه ثبت و پی‌گیری شکایات، تخلفات و اختلافات و انتخاب پیمانکار و عقد قرارداد با وی.

ب- نظارت بر پروژه سامانه ثبت و پی‌گیری شکایات، تخلفات و اختلافات و تهیه گزارش‌های سه ماهه.

ج- تشکیل کمیته مشورتی سامانه ثبت و پی‌گیری شکایات، تخلفات و اختلافات.

د- تشکیل کمیته راهبری سامانه ثبت و پی‌گیری شکایات، تخلفات و اختلافات.

ه- وارد کردن اطلاعات موجود مربوط به شکایات، تخلفات و اختلافات در سامانه ثبت و پی‌گیری شکایات، تخلفات و اختلافات.

و- راه‌اندازی آزمایشی سامانه ثبت و پی‌گیری شکایات، تخلفات و اختلافات و آموزش کاربران.

ز- راه‌اندازی کامل سامانه ثبت و پی‌گیری شکایات، تخلفات و اختلافات و اعلام عمومی آن.

۷-۱۰-۳- توضیحات:

با توسعه بازار سرمایه کشور و ایجاد نهادها و ارکان جدید در این بازار، در کنار گسترش تنوع و نحوه ایجاد تخلفات و اختلافات مختلف، تعداد این تخلفات نیز رو به افزایش نهاده است. کنترل مؤثر در بررسی و رسیدگی به هر پرونده و لزوم کاهش در اشتباهات احتمالی، اولویت‌بندی پرونده‌ها به لحاظ اهمیت و کاهش مدت زمان رسیدگی به پرونده‌ها، استفاده از سامانه‌های کامپیوتری را توجیه می‌کند. حضور این سامانه در کنار تخصص کارشناسان سازمان بورس، منجر به کاهش مؤثر احتمال اشتباه و افزایش سرعت رسیدگی به هر پرونده می‌گردد.

سامانه ثبت و پی‌گیری شکایات، تخلفات و اختلافات قادر خواهد بود تا با ایجاد فروض مختلف، گزارش‌های سابقه تخلفاتی مدیران ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی و سایر فعالان بازار سرمایه را در اختیار مقام ناظر قرار دهد. این اطلاعات برای تصمیم‌گیری راجع به تأیید صلاحیت مدیران نیز قابل استفاده خواهد بود.

با توجه به ضرورت‌های فوق طراحی و پیاده‌سازی سامانه ثبت و پیگیری تخلفات در دستور کار سازمان بورس قرار گرفته است تا تمامی فرآیندهای مربوط به ثبت و رسیدگی به شکایات، تخلفات و اختلافات در این سامانه به صورت یکپارچه انجام پذیرد. طراحی و پیاده‌سازی این سامانه، برون‌سپاری خواهد شد. لذا ابتدا باید مشخصات سامانه و نیازهایی که باید پوشش دهد در قالب فراخوان ارائه پیشنهاد همکاری (RFP)، تنظیم شده و مراحل لازم برای انتخاب پیمانکار مناسب و

عقد قرارداد با وی انجام شود. پس از انعقاد قرارداد با پیمانکار، مدیریت فناوری اطلاعات سازمان بورس وظیفه نظارت بر اجرای پروژه را بر عهده دارد تا انحرافات احتمالی از برنامه را شناسایی و راه‌حلهایی برای رفع انحرافات ارائه دهد. این مدیریت همچنین گزارش‌های سه ماهه از پیشرفت پروژه تهیه کرده و در اختیار مدیران ارشد سازمان قرار می‌دهد.

کمیته مشورتی از کارشناسان و مدیران داخل سازمان و کارشناسان و مدیران شرکت‌های بورس تهران و فرابورس ایران و نمایندگان از کانون‌ها تشکیل می‌شود. وظیفه این کمیته ارائه نظرات مشورتی در مورد نیازها و چگونگی طراحی سامانه برای رفع این نیازها است.

کمیته راهبری از مدیران داخل سازمان تشکیل می‌گردد. وظیفه این کمیته دریافت گزارش‌های سه ماهه پیشرفت پروژه سامانه ثبت، پی‌گیری شکایات، تخلفات و اختلافات از مدیریت فناوری اطلاعات سازمان و بررسی آن و اطمینان از پیشرفت پروژه طبق برنامه است. در صورتی که تأخیر در اجرای پروژه وجود داشته یا اجرای آن با مانع روبه‌رو شود، کمیته راهبری موظف است تصمیمات لازم را اخذ کند یا اخذ تصمیمات ضروری را به مدیران ارشد و هیأت مدیره سازمان توصیه نماید.

۷-۱۱- طراحی و ایجاد انبار داده یکپارچه بازار سرمایه

۷-۱۱-۱- اهداف کمی:

- الف- طراحی انبار داده یکپارچه بازار سرمایه در سه ماهه اول سال ۱۳۹۳.
- ب- جمع ۸۰ درصد از اطلاعات سفارش‌ها و معاملات در انبار داده یکپارچه بازار سرمایه در سال ۱۳۹۳ و تکمیل آن تا سال ۱۳۹۵.
- ج- تولید و ارائه فایل استاندارد اطلاعات عمومی سفارش‌ها و معاملات اوراق بهادار و کالا در سال ۱۳۹۳.
- د- ارسال اطلاعات مورد نیاز سیستم یکپارچه اطلاعات اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی به صورت منظم.

۷-۱۱-۲- برنامه‌های اجرایی:

- الف- تشکیل کمیته راهبری پروژه انبار داده یکپارچه بازار سرمایه.
- ب- تشکیل کمیته مشورتی پروژه انبار داده یکپارچه بازار سرمایه.
- ج- نظارت بر پروژه انبار داده یکپارچه بازار سرمایه و تهیه گزارش‌های سه ماهه

۷-۱۱-۳- توضیحات:

اطلاعات سفارش‌های خرید و فروش اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس تحت نظارت سازمان بورس، بسیار حجیم است و در سامانه‌های معاملاتی و پس از معاملات به صورت پراکنده، ذخیره‌سازی شده‌اند. تشکیل یک انبار داده واحد از کلیه این اطلاعات، پردازش پرسرعت این اطلاعات را برای امور دیده‌بانی، اطلاع‌رسانی، نظارتی و برنامه‌ریزی آسان می‌کند. به همین منظور طراحی و ایجاد انبار داده یکپارچه بازار سرمایه در دستور کار سازمان بورس قرار دارد که این مهم به عهده شرکت مدیریت فن‌آوری بورس قرار داده شده است.

پس از طراحی انبار داده یکپارچه بازار سرمایه، اطلاعات کاملی از سفارش‌ها و معاملات اوراق بهادار شامل تاریخ، زمان، مبلغ و تعداد اوراق بهادار یا کالای مربوط به هر سفارش یا معامله و نوع سفارش و ذینفع سفارش و معامله در این انبار داده ذخیره‌سازی شده و ابزارهای پرقدرتی برای تهیه گزارش‌ها و تحلیل این اطلاعات طراحی و در اختیار کاربران قرار خواهد گرفت.

یکی از مشکلات بازار سرمایه ایران، در اختیار نبودن یک فایل استاندارد از اطلاعات سفارش‌ها و معاملات اوراق بهادار و کالاهای پذیرفته شده است. در صورتی که فایل مذکور همواره با ساختار واحدی تشکیل و مرتباً به هنگام‌سازی شده و در اختیار شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی قرار گیرد، این شرکت‌ها می‌توانند ابزارهای تحلیل و گزارش‌گری این اطلاعات را طراحی و در اختیار عموم سرمایه‌گذاران قرار دهند. همچنین امکان طراحی نرم‌افزارهای معاملاتی الگوریتمی فراهم خواهد شد. علاوه بر این به سادگی و با هزینه مختصر، اطلاعات مطمئنی در اختیار محققان خواهد بود که کیفیت و حجم تحقیقات مرتبط با بازار سرمایه را به میزان قابل توجهی ارتقاء خواهد داد.

طراحی و ایجاد انبار داده یکپارچه بازار سرمایه به عهده شرکت فن‌آوری بورس گذاشته شده است. مدیریت فن‌آوری اطلاعات سازمان بر پیشرفت این پروژه نظارت خواهد داشت و انحرافات احتمالی از برنامه را شناسایی و راه‌حلهایی برای رفع انحرافات ارائه می‌دهد. این مدیریت همچنین گزارش‌های سه ماهه از پیشرفت پروژه تهیه کرده و در اختیار کمیته راهبری مربوطه قرار می‌دهد.

کمیته مشورتی از کارشناسان و مدیران داخل سازمان و کارشناسان و مدیران شرکت‌های بورس تهران و فرابورس ایران و نمایندگان از شرکت‌های کارگزاری، شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی و شرکت‌های نرم‌افزاری تشکیل می‌شود. وظیفه این کمیته، ارائه نظرات مشورتی در مورد نیازها و چگونگی انبار داده برای رفع این نیازها است.

کمیته راهبری از مدیران داخل سازمان تشکیل می‌گردد. وظیفه این کمیته دریافت گزارش‌های سه ماهه پیشرفت پروژه از مدیریت فن‌آوری اطلاعات سازمان و بررسی آن و اطمینان از پیشرفت پروژه طبق برنامه است. در صورتی که تأخیر در اجرای پروژه وجود داشته یا اجرای آن با مانع روبه‌رو شود، کمیته راهبری موظف

است تصمیمات لازم را اخذ کند یا اخذ تصمیمات ضروری را به مدیران ارشد و هیأت مدیره سازمان توصیه نماید.

۷-۱۲- طراحی و پیاده‌سازی سامانه دریافت گزارش‌های ناهنجاری‌های بازار سرمایه

۷-۱۲-۱- اهداف کمی:

طراحی و پیاده‌سازی سامانه دریافت گزارش‌های ناهنجاری‌های بازار سرمایه در سال ۱۳۹۳.

۷-۱۲-۲- برنامه‌های اجرایی:

نظارت بر پروژه سامانه دریافت گزارش‌های ناهنجاری‌های بازار سرمایه و تهیه گزارش‌های سه ماهه.

۸-۱۲-۳- توضیحات:

دریافت گزارش‌های مردمی درخصوص اقداماتی که مشکوک به تخلف از مقررات می‌باشند، به سازمان بورس در زمینه نظارت بر بازار سرمایه و فعالان آن، کمک شایانی خواهد نمود. در برخی کشورها، سامانه‌هایی برای ارائه گزارش‌های مردمی از تخلفات بازار سرمایه و اقدامات مشکوک طراحی شده و از طریق اینترنت در اختیار عموم قرار داده‌اند. در برخی کشورها نیز برای اشخاص گزارش‌دهنده که گزارش آنها در کشف تخلفات مؤثر افتند، پاداش در نظر گرفته می‌شود.

به منظور ساماندهی گزارش‌های مردمی و تسهیل ارائه این گزارش‌ها و اطمینان از انجام اقدامات لازم توسط بخش‌های مختلف سازمان درخصوص این گزارش‌ها، در نظر است تا سامانه‌ای الکترونیکی طراحی و پیاده‌سازی گردد. در صورت پیاده‌سازی این سامانه، هر شخص به محض آگاهی از اقدام یا عملی که خلاف قوانین و مقررات است، می‌تواند از طریق اینترنت موضوع را ثبت و به اطلاع سازمان بورس برساند. نتایج راه‌اندازی آزمایشی این سامانه در مدت یک‌سال، تحلیل شده و راجع به ادامه یا توقف آن تصمیم‌گیری خواهد شد.

۷-۱۳- طراحی و پیاده‌سازی سامانه متمرکز تبادل پیام‌های معاملاتی

۷-۱۳-۱- اهداف کمی:

طراحی و پیاده‌سازی سامانه جدید تبادل پیام‌های معاملاتی با امکان مبادله ۲۰.۰۰۰ پیام در ثانیه با پروتکل FIX و امکان پوشش تعداد ۱۰.۰۰۰ مشترک در سال ۱۳۹۳

۷-۱۳-۲- برنامه‌های اجرایی:

الف- کنترل پروژه سامانه جدید تبادل پیام‌های معاملاتی و تهیه گزارش‌های پیشرفت سه ماهه.

ب- تشکیل کمیته راهبری پروژه سامانه جدید تبادل پیام‌های معاملاتی.

۷-۱۳-۳- توضیحات:

سامانه معاملات اوراق بهادار که در بورس تهران و فرابورس ایران در حال استفاده است، با سامانه‌های جانبی خود (نظیر سامانه ایستگاه‌های معاملاتی)، از طریق سامانه مخصوصی (که HUB نامیده می‌شود)، تبادل اطلاعات می‌کند. اطلاعات به شکل پیام از یک سامانه تولید و از طریق سامانه تبادل پیام به سامانه‌های موردنظر دیگر ارسال و بعضاً نتیجه آن از طریق همان سامانه تبادل پیام به ارسال کننده پیام، برمی‌گردد. همچنین اطلاعات مربوط به سفارش‌های دریافتی و معاملات انجام‌شده و تأثیر آنها بر شاخص و نتیجه سایر پردازش‌هایی که بر روی این داده‌ها در سامانه معاملات و سامانه‌های جانبی آن صورت می‌پذیرد، به شکل پیام درآمده و از طریق سامانه تبادل پیام برای سایت‌های اینترنتی، نرم‌افزارهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری، نرم‌افزارهای سبدگردانی، نرم‌افزارهای مدیریت سفارش‌های کارگزاران و سایر نرم‌افزارها و مبادی ذیربط ارسال می‌گردد که به آن انتشار پیام‌ها می‌گویند.

سامانه موجود تبادل پیام‌ها در تولید و تبادل پیام‌ها از پروتکل MMTP استفاده می‌کند و ظرفیت آن، تبادل حداکثر ... پیام در ثانیه است. با توجه به اینکه پس از پروتکل MMTP، پروتکل FIX برای تبادل اطلاعات مالی طراحی و پیشنهاد شده است که در حال گسترش در بازارهای مالی است، سازمان بورس این پروتکل را برای تبادل اطلاعات بین سامانه‌های مختلف فعال در بازار سرمایه به عنوان استاندارد تبادل اطلاعات انتخاب کرده است. به این ترتیب باید کلیه سامانه‌های معاملات، پس از معاملات و سامانه‌های جانبی آنها برای تبادل اطلاعات بین خود از پروتکل FIX استفاده کنند. همچنین این سامانه‌ها برای ارسال داده‌ها به سامانه‌هایی که توسط شرکت‌های نرم‌افزاری فعال در بازار سرمایه طراحی و پیاده‌سازی شده‌اند نیز، از همین پروتکل استفاده خواهند کرد. برای رسیدن به این هدف و همچنین افزایش ظرفیت تبادل پیام بین سامانه معاملات و سامانه‌های جانبی و خارجی، لازم است سامانه دیگری برای تبادل پیام‌های معاملاتی طراحی و اجرا شده و جایگزین سامانه قبلی گردد. این اقدام همچنین باعث می‌شود که انجام تغییرات لازم برای تبادل پیام‌ها و افزایش سرعت آن، در اختیار متخصصین داخلی قرار گیرد تا متناسب با نیازهای روزافزون بازار سرمایه، اصلاحات لازم در سامانه تبادل پیام‌های معاملاتی نیز صورت پذیرد.

سامانه جدید تبادل متمرکز پیام‌های معاملاتی توسط شرکت مدیریت فناوری بورس طراحی شد و در ابتدای تابستان سال ۱۳۹۲ شروع به کار نمود. این سامانه در حال حاضر صرفاً پیام‌های مرتبط با سفارش‌ها و معاملات صندوق‌های سرمایه‌گذاری را با نرم‌افزارهای این صندوق‌ها مبادله می‌کند. لازم است این سامانه گسترش یافته و انتقال تمام پیام‌های معاملاتی را به عهده بگیرد و برای تطبیق با پروتکل FIX به منظور تبادل پیام‌ها، اصلاح شود.

طراحی و پیاده‌سازی سامانه تبادل متمرکز پیام‌های معاملاتی به عهده شرکت مدیریت فن‌آوری بورس است. مدیریت فن‌آوری اطلاعات سازمان بورس بر روند پیشرفت این پروژه نظارت دارد و انحرافات را به موقع شناسایی و تصمیماتی برای اصلاح انحرافات از برنامه و رفع موانع اجرای پروژه اتخاذ می‌کند. این مدیریت همچنین هر سه ماه یکبار گزارشی از پیشرفت پروژه، تحلیل علل انحرافات احتمالی از برنامه اجرای پروژه و اقدامات انجام شده به منظور اصلاح انحرافات و رفع موانع و پیشنهادهایی برای بهبود اجرای پروژه، تهیه کرده و به کمیته راهبری ارائه می‌کند.

کمیته مشورتی از کارشناسان و مدیران داخل سازمان و کارشناسان و مدیران شرکت‌های بورس تهران و فرابورس ایران و نمایندگان از شرکت‌های نرم‌افزاری و شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی تشکیل می‌شود. وظیفه این کمیته ارائه نظرات مشورتی در مورد نیازها و چگونگی طراحی سامانه متمرکز تبادل پیام‌های معاملاتی برای رفع این نیازها است.

کمیته راهبری از مدیران داخل سازمان تشکیل می‌گردد. وظیفه این کمیته دریافت گزارش‌های سه ماهه پیشرفت پروژه سامانه متمرکز تبادل پیام‌های معاملاتی از مدیریت فن‌آوری اطلاعات سازمان و بررسی آن و اطمینان از پیشرفت پروژه طبق برنامه است. در صورتی که تأخیر در اجرای پروژه وجود داشته یا اجرای آن با مانع روبه‌رو شود، کمیته راهبری موظف است تصمیمات لازم را اخذ کند یا اخذ تصمیمات ضروری را به مدیران ارشد و هیأت مدیره سازمان توصیه نماید.

۸- اقدامات راهبردی مستقل

- درج لینک ساب پرتال سما وزارت خانه در سایت سازمان یا مرکز مسوولیت متبوع
- ایجاد یک بخش مرتبط با مدیریت راهبردی مرکز مسوولیت در وبسایت مرکز مسوولیت متبوع (شامل اهداف و اقدامات راهبردی مصوب مرکز مسوولیت)
- طراحی و اجرای نظام مدیریت پاداش مرتبط با اهداف کمی راهبردی
- طراحی و اجرای بودجه ریزی مرتبط با اهداف کمی و اقدامات راهبردی
- اطلاع رسانی اولویت های راهبردی وزارت و اهداف کمی واحد متبوع در سالن اصلی سازمان و ورودی سازمان

